

**THE BOOK WAS  
DRENCHED**

UNIVERSAL  
LIBRARY

**OU\_206233**

UNIVERSAL  
LIBRARY







OUP—23—4—4—69—5,000.

**OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY**

Call No. T191.4  
S49V  
Accession No. T249  
Author శేషయ్యకవి యాముజాల  
Title వసిష్టజనక సంహిత - 1927

This book should be returned on or before the date  
last marked below.

---



శ్రీ రస్తు.

# వసిష్ఠజనకసంవాదము

అను

వేదాంతగ్రంథరత్నము.

యాముల శేషయాభ్యుక్తవి విరచితము.

బ్రహ్మశ్రీ, పండిత-పురాణం. సూర్యనారాయణాశ్రీర్థ పరిష్కృతము.



(స్వస్థానకాశేన ప్రతిమండే పునఃకృతము)

గ్రంథప్రకాశకుడు:

కనుపర్తి. మార్కండేయశర్మ.





శ్రీ రస్తు.

వసిష్ఠజనకసంవాదము.

ప్రథమాశ్వాసము.

- శా. శ్రీరాబిల్ల సశేషలోకచయనృప్తిస్సప్తయై విశ్వర  
తొరంభంబున సంబుజాతనయచుండై తత్ప్రణాశక్రియ  
న్దారీనల్లభుండై సమస్తమున నెన్నఁ దానయై యొప్పు నీ  
తారామాధిపతిం దలంచెనఁ గృతార్థత్వంబు నర్థించుచున్. ౧
- సీ. నిజరజోగుణముచే నిఖిలలోకంబు లే దేవి నిర్మించు సద్భావమొనర,  
నిజస్తత్వగుణముచే నియమించి యేకొన్తు సకలభూతముల రక్షణము  
సేయు, నిజతమోగుణముచే నిగ్రహంబున జగచ్చయ మేనధూమణి  
లయ మొనర్చు, నంతకుఁ దానయై యులగుచు నేరాను రామవా  
మాంకవిశ్రాంతిఁ గాంచు,
- గీ. నట్టి భూజాత సకలలోకైకమాత, పరమసుంగళగుణజాత సద్గుణవసు  
పర్వనాయకమతపాదసంకజాత, నీత కృపతోడ నుమ్ము రక్షించుఁగాత.
- సీ. తతవిశ్వసంభవస్థితిలయస్ఫురజోగుణస్తత్వగుణతమోగుణకలితుల  
భూరినీలాభ్రకహ్నిరచ్చల సత్యనైకుంఠకైలాసవాసరతుల  
నాతతపరకేఁగీతులనీబిల్వవళపూజ్యమానసుంకరచరణులఁ  
గనునీయభారతీకనులాలయాసర్వసంగళిహృదయాబ్జనుధుపవిభుల
- గీ. సులితసురాళసన్నగళవపుష్పాస్య, హయబుఁ బరమాక్షరశ్రీతయ  
స్వహృదకుంఠ గమంజలుచక్రమూలలితులను, గమలభవహరిహ  
రులఁ జిత్తమునఁ గలతు
- మ. పౌలుపారక జగదుస్థసస్థితిలయంబు లేర్పరుసం జేయఁగా  
జలజాతాననవిష్టుశంకరుల శశ్వత్ప్రక్రియ న్నిల్చి వా  
రలకు నీవసరై క్యసంపదఁ గృపక రంజిల్లఁగా నిచ్చి యు  
జ్జ్వలతా వాక్కమలానగాత్మజుల మత్సావీంతంబునక గాంచెదన్.
- క. ఘనవిశోష్టతికారణ, మనఘుండు పురుషుండు బ్రహ్మ మాద్యుండు

నిరం, జనుఁడనుచుఁ బ్రాజ్ఞు లెవ్వనిఁ, గొనియాడుదు రవిన్వనాయకునిఁ  
ఁబూజింతున్. ౫

చ. కరములచేత రామపదకంబదశంబులసేవ వాక్కుచే  
నిరతము రామకీర్తనము నెమ్మి మనంబున రామతత్త్వత  
త్పరత శిరంబుచే రఘునృపాలవరేణ్యునకు స్వగ్రామముల్  
నిరతి నొనర్చువాయుసుతుని స్థజియింతు నభిష్టసిద్ధికిన్. ౬

గీ. సులభమార్గంబు మన్ననశ్శుద్ధికోటకు, మొదలఁ దారకయోగంబు  
ముఖ్య మనుచుఁ, దెల్పి తత్సాధనంబులఁ దెల్పినట్టి, మృతహరి  
గురువుల నభినుతింతు. ౭

సీ నిరతిశయీనందనిరతుఁ డాచూఢుండు నిత్యుండు సత్యుండు నిరశనుం  
డుఁ, బ్రత్యగభిన్నాత్మఁ డత్యాశ్రముండు నత్యంతికనిరసనుం డాద్యుఁ  
డాభ్యుఁ, డస్త్రమేయుం డన్వయవ్యతిరేకానుభవనియుక్తుండు పునర్భ  
వవిరహితుఁ, డమలుండు నిశ్చేష్టుఁ డనఘుండు నిర్వికల్పుండు నిర్వి  
కారుండు పూర్ణుఁ డగుచుఁ,

గీ. బరఁగి సాంఖ్యమనస్కము ల్గరుణఁ దెల్పి, శుద్ధచిత్తోభవా యటం  
చుచు గరంబు, శిరముపైఁ జేర్చి పరమసుస్థితి యొసంగె, గురుశిఖా  
మణి యగు రామగురువరుండు. ౮

క. బ్రహ్మాండాధిష్ఠానుఁడు, బ్రహ్మాపేంద్రాంధకఘ్నభావ్యుఁడు యేవ  
బ్రహ్మైక్యకరుఁడు రామ, బ్రహ్మగురు స్సదీచలంతుఁ బరమప్రీతిన్.

క. అద్వైతనిరతులను రాగద్వేషాంతకుల విగతకాముల వ్రాం  
తాద్యయభావనిరూఢుల, విద్యస్సృగపతుల నాత్మః సులభజింతున్.

మ. సమతత్ లోకజనానురాగ మొదల న్నదోబ్ధ చూషోపట్టము  
ఖ్యమతి న్తోక్షగదివ్యకావ్యచయము ల్లావించి భావించి స  
ర్వము దమ్ముం బొగడక దనర్చు కవిరాట్పూజితసవ్యాసబా  
ణమయూరాదిమహాకవీంద్రులఁ బ్రవీణత్వంబునకొ గొల్పెనన్. ౧౦

చ. గురులక్షణవర్ణధర్మములు గూర్చి నియంతృకకర్తృకర్తృ లిం  
దరయఁ గ్రియావ్యయంబులు సమంచితలక్షణరీతు లాత్మజ్ఞా  
నెఱుఁగుకవీంద్రుఁ డేఘనకవీంద్రుఁ డతండు జగత్ప్రపూజ్యుఁడై  
పరఁగు మహోపకారముగ భవ్యకృతులచియించుచుండఁగన్. ౧౧

వ. అట్లు గావున.

మ. చటులాజ్ఞానతమోర్ము నన్నయను భాన్వత్కుండలీంద్రు వచు  
 పటుల న్భాస్కరపోతనాఖ్యుల యశఃపారీణ శ్రీనాథు ను  
 త్కటకావైక్యకవిలాసు భీముఁ బరతత్త్వశ్రీలు బోహరితేం  
 కటకోటీశ్వరు నెమ్మదిం దలఁతు మత్కావ్యంబు పెంపొందఁగన్.  
 క. తతపదగుంధనయుతనూ, నృతవాక్యము ననృతముగ ననృతవాక్య  
 ము నూ, నృతముగఁ గను కుకవుల నుద్ధతి మానుట కేఁ దలంతుఁ  
 దప్పక మదిలోన్. ౧౫

శా. ఉర్విఁ హేమ మశేషభూషణములై యొప్పారుచందంబునన్  
 సర్వేశుండు సమస్తలోకమయుఁడై సందీప్తుఁడైఁ గావునన్  
 గీర్వాణోరగసాధ్యకిన్నరమరు త్కింపూరుషానీకయు  
 క్సరోద్దీర్ఘచరాచరౌ జ్జ్వలితలోకశ్రేణికి న్నొక్కెదన్. ౧౬

ప. అని యిష్ట దేవతాస్థానంబును, సద్గురుస్తోత్రంబును, సంస్కృ  
 తాంధ్రకవిస్తరణంబును, గుకవిప్రశంసనంబునుం గావించి యే సత్యం  
 తంబును ముముక్షుజనాచేక్షితంబుగా సర్వోపనిషత్సారభూతంబును భ  
 వసాగరోత్తారకంబును దారకసాంఖ్యా మనస్కాత్మకంబును జీవపరమా  
 త్మ సమరసైక్యానుభవార్థసాక్షాత్కార స్వాభావికం బయిన రాజయో  
 గం బంతయు నొక్కప్రబంధంబుగా రచియింప నిచ్చయించి మహై  
 కాంతశుచి ప్రదేశంబున మాననిష్ఠాగరిష్ఠుండనై శ్రీమద్గురుమంత్రదేవ  
 తాతత్త్వాత్మానుసంధానతత్పురుండనై యున్న సమయంబున. ౧౭

సీ. కటిభాగవిలసితగాం గేయచేలంబు పరిధానకాషాయపటము గాఁగ  
 నిరుపమదీప్తతూణీరబాణాసనములు కమండలుదండములును గాఁగ  
 లలితవక్షఃస్థలాలంకృతహారంబు మహనీయతులసిదామంబు గాఁగ  
 వామాంకకలితసీతామానినీమణి విద్యమానాధ్యాత్మవిద్య గాఁగ  
 గీ. జారుతనులిప్రబంధురచందనంబు, ఘనతరంగైవ భూతిలేపనముగాఁగ  
 సతికరుణ నాకుఁ బ్రత్యక్షమయ్యె రామ, నామకబ్రహ్మగురుఁ డన  
 రామమూర్తి. ౧౮

ప. ఇత్రైతంగున సక్షిణకృపాకటాక్షవిక్షణామృతరసంబు లౌ  
 లుక మదాచరిత సాష్టాంగదండప్రణామంబులు చతుర్విధపురుషార్థప్ర  
 దచతురక్షరసమన్విత నారాయణస్తరణపూర్వకంబుగాఁ బరిగ్రహించి  
 మందస్థిత నుండరవదనారవిందుం డగుచు శరీరత్రయ విలక్షణవస్థాత్ర

యసాక్షి కోశపంచకవ్యర్థిక్త త్వంపదలత్యైర్థభూత సచ్చిదానండా  
 ద్వితీయస్వరూప స్రత్యగాత్తుండవై న నీవ తత్పదలత్యైర్థభూత సత్యజ్ఞా  
 నానండాఖండ స్వరూపపరమాత్ముండవై న నేను తత్పదలత్యైర్థభూత  
 సత్యజ్ఞానానండాఖండస్వరూప పరమాత్ముండవై న నేన త్వంపదలత్యై  
 ర్థభూతసచ్చిదానండాద్వితీయస్వరూప స్రత్యగాత్తుండవై న నీవని నిఖిల  
 నిగమాగమాంతసారసంఘటిత బ్రహ్మవిద్యారహస్యం బగు నిన్దుహా  
 పాశ్చార్యం బనుగ్రహించి కనునంజ్ఞ నీయభిన్నవిజ్ఞానృప్తిచే సశ్రాం  
 తంబు మత్స్వరూపం బవలోకించుచు జీవన్ముక్తిసాఖ్యం బనుభవించుము  
 మఱియు నశేషోపనిషదర్థానుభవజ్ఞుండును సంతతానులహృదయాంత  
 రాధిష్ఠితవనుదేవాత్మజుండును నిత్యనిర్మలత త్వబోధోపరతుండు నగు  
 సత్యవతీసుతుండు రచియించిన పంచనువేదంబనవెలయు మహాభారతం  
 బున సశ్రాంతసావంతోప శాంతికరణాఖర్వంబగు శాంతిపర్వంబునందఖం  
 డత త్వబోధంబును భీష్మబోధితంబును యుధిష్ఠిరబోధ్యంబును శిష్టజనా  
 హ్లాదంబు నైన వసిష్ఠజనకశంఖాదంబు నాఁబరఁగు నొక్క పరమేతిహా  
 సంబు గల దది సంక్షేపరూపంబున నొప్పుగావున నయ్యాత్మతత్త్వావర్థం  
 బు విస్తరించి నానావిధరసబంధురంబైన స్రవంధంబుగా రచియించి  
 మదంతితంబు సేయుము కృతార్థుండ వయ్యెడ నని యనుగ్రహించి యం  
 తర్హితుండయ్యె నంతటమేల్కని నితాంతసంతోషితాంతఃకరణుండనై.

చ. జననుతభారతంబునను శాంతి యనం దగు పర్వమందు న  
 జ్జనకునకు న్వసిష్ఠమునిచంద్రుడు సెప్పె నటంచు ధర్మనం  
 దనునకు భీష్ము డన్న పరతత్వము రాముని కంకితంబుగాఁ  
 దెనుఁగు నొనర్చఁ గంటిని మదీయపురాకృతపుణ్య మెట్టిదో. ౨౦

శా. శ్రీమద్యోగిమనఃప్రమాదకరమా శ్రీరాజయోగంబు శ్రీ  
 రామబ్రహ్మసమర్చితం బగుచు విభ్రాజిల్లు నెంతేనియున్  
 శ్రీ మించం దనరారు సన్నగిరి భూరిస్తాప్తి వాటిల్లును  
 ద్వామస్ఫూర్తిని దేజరిల్లు గద తథ్యం బిట్టిదై యుండుటన్. ౨౧

క. దివ్యంబై నిఖిలజగద్భవ్యంబై పరమయోగిపారాయణమం  
 తవ్యంబై యలరెడు మత్కావ్యము దీనికిగురుండు కర్తయగుటచేన్  
 వ. అని విచారించుచు నానందకందభిత హృదయారవిందుండనై

యే సఖంఽబ్రహ్మైక్యానుసంధానకారణంబులైన సదాచార్యసరంపరాన  
తారంబు లభివర్ణించెన. ౨౩

సీ. మాయచేతను మాయ మాయించె నెవ్వోడు యుక్తిచే గాఢవిర  
క్తిచేత, లసనసద్విసరంబు వెనఁ బాపె నెవ్వోడు జయముచే నా  
త్సనిశ్చయముచేతఁ, బరిపూర్ణబోధరూపకుఁ డయ్యె నెవ్వోడు గతు  
లచే బ్రహ్మాపరతులచేత, సునుహితాత్మారామసుఖ మొందె నె  
వ్వోడు ముద్రచే నరయోగనిద్రచేతఁ,

గీ. బరమతత్త్వశాస్త్రు పండితుం డెవ్వోడు, బుద్ధిచేఁ దపఃప్రసిద్ధిచేత  
నతఁడు దొల్లి పరమహంసాశ్రమస్థుడై, పరమహంసగురుఁడు ధర  
ణిఁ బరఁగె. ౨౪

గీ. అట్టిపరమహంసయతిశిఖాచూఢశిష్యుఁ, పై శుకుండు సరాశరాత్మజు  
సకుఁ, బోలె నొప్పుమిగిలె భువి శంకరానంద, తీర్థగురునరుండు  
ధీరు లెన్న. ౨౫

చు. నిగమాంతప్రతిపాదకండు నిజనిర్ణీతాస్వీతుం డవ్యయం  
ఁడుఁడుం డవ్యయుఁ డాచ్యుండు త్తముండు శుద్ధాత్మండు సిద్ధార్థుడై  
తగి యొప్పారె జగత్ప్రపూజ్యుఁ డగుచుం దచ్చంకరానందతీ  
ర్థగురుస్వామి ప్రసిద్ధి నొంది భువనాంతర్వాప్తి స్థభావంబునన్. ౨౬

క. ఆశంకరతీర్థాఖ్యయ, తీశునిక్రియశిష్యుడై యహీనతరకృపా  
వేశుండు రామానందయ, తీశుం డఖంఽప్రసిద్ధి నిలపై నిలిపెన్.

శా. సామర్థ్యంబు సుశీలమున్ న్యగురునిష్ఠం గాంచి యేతెంచి వా  
గ్భామాపంకజమందిర ల్లడుఁ గృపాభావంబునం గొల్పి జ  
ద్భామానందుండు నిత్యతృప్తుఁడు జగత్పూజ్యుండు సరావత్తుడై  
రామానందయతీశ్వరుం డలరె గోత్రామండలంబందునన్. ౨౭

క. ఆరామానందునకుఁ ద, పోరమణీయునకు శిష్యబుద్ధి నుపనిష  
త్సానబ్రహ్మము ప్రియుడై, నారాయణునకునరుండనం దనరారెన్.

సీ. తనసర్వసమభావచ్ఛాద్యంబు గని శ్రీశుకుండు నెల్లెడ నదృశ్యుండు  
గాఁగఁ, దనభక్తినిశ్చలత్వముగాంచి నారదుం డఖిలలోకై కపర్యటుం  
డు గాఁగఁ, దనపరతత్వబోధము నాత్మదలపోసి కపిలుండు పాతా  
ళగతుండు గాఁగఁ, దనవిరాగత్వంబు దలంచి సనత్కుమాగుండు  
బ్రహ్మాంతికుండు గాఁగఁ,

గీ. దనకు శిష్యులైన జనులందఱును ఘోర, భవమహీధ్రములకు దివి  
జపతులు, గాఁగ నెగఁడె ముజ్జగంబులలోపల, నుపనిషత్సమాఖ్య  
నొప్పు గురుఁడు. 30

క. శ్రీమదుపనిషద్బ్రహ్మ, సావమికిఁ బ్రియశిష్యుఁడై స్రవస్తుం డయ్యె  
రామబ్రహ్మగురుం డా, రామున కతిభక్తుఁడైన లక్ష్మణునివలెన్. 31

శా. నానాశాస్త్రము లభ్యసించియు గుణన్యాసంబు గావించియు  
జ్ఞానస్ఫూర్తి నమస్తమొక్క తెఱఁగుంగాఁజూచియున్నిత్యమున్  
మానామానవిహీనశుద్ధగతి రామబ్రహ్మయోగీశ్వరుం  
డానందాంబుధి నోలలాడుచుఁ ద్రిలోకాచార్యుఁ డయ్యెంగడున్.

నీ. అలరు స్రస్థానత్రయార్థంబు శిష్యుల కింపుగానెవఁడు బోధించుచుండు  
సారతరాఖండవై రాగ్యబోధోపరతుల నెవాన్ డజనముఁదనర్చు  
నేమహాత్ముం డభిరాముఁడై మోక్షంబు గరతలామలకంబు గాఁగ  
నొప్పు, నేగురుపుంగవుం డాగామిసంచితప్రార్థములు లేక పరిధవిల్లు

గీ. హరిహరబ్రహ్మవిభుఁ డెవ్వఁ డట్టిరామ, నామక బ్రహ్మసద్గురుసావమి  
నెన్న, వేదవేదాంతములు నోపవే యటంచుఁ, బలుకుచో మము  
బోంట్లకు నలవి యగునె. 33

గీ. ఆగురుసావమికురుణకు నస్తుండనయి, యాముజాలకులీనుండ నమల  
కీర్తి, సురుచిరాకారవేంకటజోగిమంగ, మాంబికాతనయుండ శేష  
హ్వయుండ. 34

వ. అయిన నేను మహోత్సాహంబున. 35

పవ్యంతములు.

క. శ్రీధరునకు ధైర్యహిమ, త్కైధరునకు నిజతనూలసద్రుచిజితధా  
రాధరునకుఁ బ్రముదితగం, గాధరునకు దివ్యకాయకశరధరునకున్.

క. భాసునకు శశివినిర్మల, హాసునకుం గలితచంద్రహాసునకు మహా  
ల్లాసునకు సుజనహృదయా, వాసునకు స్వహృదునోభవవికాసునకున్.

క. బుద్ధ్యాదివ్యతిరిక్తున, కథ్యాత్మజ్ఞానదృక్సమాసక్తునకున్  
మిథ్యాతథ్యాధ్యర్థవ్యయ, మధ్యనియుక్తునకుఁ బ్రణవమంత్రోక్తునకున్.

క. అద్యునకు నుపనిషత్ప్రతి, పాద్యునకు దురంతఘోరభవరోగమహా  
వైద్యునకు నఖిలజగదభి, వాద్యునకు గురూపదిష్టవాగ్యేద్యునకున్.

- క. రామబ్రహ్మగురుప్రభు, నామునకు న్నునికృత ప్రణామునకుఁ బరం  
ధామున కభిరామున కురు, ధామున కరిభీమునకు బుధక్షేమునకున్.
- వ. సమర్పణంబుగా నాయొసర్పం బూనిన శ్రీమదవస్థిజనక సం  
వాదంబను వేదాంత ప్రబంధంబునకుఁ గథాప్రారంభం బెట్టిననిన. ౪౧
- క. శ్రీరాజితగోత్రము పా, పారణ్యకవీతిహోత్ర మాత్మీయమహా  
త్వాహ్లాదిసంప్రహృష్టస, రోరుహనేత్ర మగు నక్కురుక్షేత్రమునన్.
- గీ. భీష్మ దుగ్ధరథనజలగ్రీష్మ నడిగి, నకల మగు మోక్షధర్మసంచయ  
ము వినుచు, వినయ మొప్పార ధర్మనందనఁడు గీర్తి, విజితచంద  
నుఁ డిట్టు లవిభున కనియె. ౪౩
- గీ అనఘ దుస్తరసంసారననధిమగ్న, మగు జనంబు వరింప నెయ్యది  
యుపాయ, మెవ్విధంబున మోక్షంబు నివ్వెట్లు, నెవ్విధం బానతి  
మ్ము మహానుభావ. ౪౪
- నీ. అనవుడు భీష్మఁ డిట్లచు మహాభాగ దుస్తరభవసాగరోత్తారకంబు  
నదమలతారకసాంఖ్యానుసస్త సంఘటితమౌ రాజయోగంబునఁడుఁ  
దనరు ఊరాక్షరతత్త్వంబు మతియు రహస్యముల్లోన్నియు నవియె  
ఱుంగ, నకలసంశయములు వికలంబులై చనుఁ బరమసచ్చిత్పుఘోష  
రతి గల్గు,
- గీ. నది వినినవాఁడు ధన్యుడై యతిశయిల్లు, జననమరణాదిమూఁఖంబు  
బాడఁబోక, వెలుంగునని చెప్పుటయు భక్తివివశుఁడగుచుఁ, దాత ని  
ట్లని ప్రణవించె ధర్మసుతుఁడు. ౪౫
- ఉ. నీవు సమస్తయోగపరినిష్ఠ జెలంగినవాఁడవు జగ  
ద్భావితసచ్చరిత్రుడవు పావనమూర్తి వఖండతత్త్వవి  
ద్యానిభవప్రసిద్ధుడవు తథ్యము నిన్ను గణింప శక్యమే  
కేవలభావసంపదలు కేవలము స్వీకరణము ల్లదా. ౪౬
- నీ. మునినరు ల్నిన్ను సన్తునిపుంగవుం డని యోగులెల్లను మహాయోగి  
యనియు, నత్తవేత్తలు పరశత్త్వవిదుండని నర్థించుచుండఁ నదావ  
శ్యములను, విని భవన్నాహోత్యమునకు నచ్చెరుపాటు నానందమొం  
దుడు ననిత మేను, చనె నెల్లనక్షిణాయనదినసంబులు నినరశ్మిజా  
లంబు పొచ్చె జగతి,
- గీ. సమరలోకంబుఁ జేరంగ నరుగుదింకఁ, గావుననుమాకుఁ బరతత్త్వ



భావ మెవరు, పలుకువారలు మీకంటె నలఘుత త్వ్వపండితుఁ డా  
కండు గలఁడె భూమండలమున. ర౭

గీ. అనఘ కురువంశమునకుఁ బ్రజ్ఞామృతప్ర, దీపితంబై వెలింగెడిదీప  
మీన, కావె భవదీయ తేజంబుఁ గేవలముగ, నాశ్రయించెద మని  
పల్కి యంత మఱియు ర౮

క. తనవారిఁ గలిపికొని స, ద్వివయంబున నీవు తత్త్వవిధి నాజ్ఞాపిం  
చినయత్తుర మెట్టిదిత్తుర, నున నెయ్యది తెలియఁజెప్పు మయ్యమహాత్మా.

వ. అని విన్నవించిన నన్నదీసూనుం డొక్కింత చింతించి సంత  
ప్రాంతరంగుం డగుచు శిష్టజనానుమోదం బగు ససిష్ఠజనక సంవాదం  
బను నొక్క పరమేతిహాసంబు చిద్విలాసంబయి భాసమానం బగు నం  
దు నీచేయు ప్రశ్నంబునకు నుత్తరంబు లోకోత్తరంబుగా విలసిల్లు నది  
సెప్పెద నాకర్ణింపుము. ౫౦

సీ. గురువసురాజభాసుర మాయ నమరావతీపట్టణంబుతో దీటు నచ్చి  
యోలి శతానందలీలాభిరామమై సత్యలోకంబుతో సాటి నచ్చి  
ద్విజరాజనాగేంద్రవిలసితంబై ముకుందునినగరంబుతో దులకునచ్చి  
రాజకుమారవిభ్రాజితం బగుచు నీశ్వరునున్మిసట్టుతో సరికి నచ్చి

గీ. యరుసమానంబు శివమునై యతిశయిల్లు, మోక్షలక్ష్మీపురం బన  
ముజ్జగంబు, లం బ్రసిద్ధిని గనె మిథిలాపురంబు, భూరివిధనాథిభు  
భూపురంబు. ౫౧

వ. అది మఱియు సదమలమణిగణాలంకరణ దేదీప్యమానభ  
ర్తహర్షాగ్రసంగత నజ్రవైదూర్యపన్నరాగాన్యవర్ణరత్నఖచిత శా  
తకుంభకుంభసమూహబహుసహస్రకీరణబింబవిభ్రముకరంబును పారా  
వార గంభీరపరిభ్రాంతర్జల క్రీడద్రసాతలలోకాగత కాకోదరలోకభణ  
మండల మండితమాణిక్యగుచ్ఛిప్రచయ విభ్రాజమాననిఖిలదిశా నిన  
హంబును, శారదనీరదసమంచిత చిరచంచలాభ్రాంతి కృదుత్తుంగసౌధ  
భేలన పరాయణరమణీయ రమణీకదంబంబును, నితాంతవసంతవైభవ  
కమలమందిరామందిరాయమానశుకపికపికర మృదుమధురస్వన మనో  
హారారామస్తోమంబును, జంద్రకాంతశిలానిర్మిత విశాలచంద్ర శా  
లాయథోచిత సుఖవిహారవిలసంతాననలీపురుషదృష్టిసందృష్టసర్వస్వపరస్వ  
గృహంబును సమున్నతప్రాసాదాగ్రఘటితగారుత్తతభాస్త్వణాపేక్షావతర

దంక మృగసమాకర్షణప్రసాదితసాంద్రచంద్రకరబృందాసందిత శిరో  
మందిరకంధర్వసుఖపరిశ్రాంత కాంతాజనకసంభి కుంభోపమానకుచసుం  
డ్రాసంభూతఘర్మజలనివారణచారీణగీర్వాణధునీసుతల్లికా కల్లోలశీకర  
పరంపరాభ్యాగతసదాగతికిశోరవారంబును, బురసరోరుహవాసినీభాసు  
రకాంచిమాత్రోద్భవి విశుషితాభిర బాంబూసవప్రాకారోపరిస్థలావ  
తారిత సెరాలంబతారకాంధ నిరంతరభ్రమదైవమానిక విమాస వి  
తానంబునై, నెండియు సఖంజిత త్వజ్జనసగతులై స యతులును, యచు  
నిచుమానవప్రాణాయామప్రత్యాహార ధ్యానధారణ సమాధ్యష్టాంగ  
యోగసంపత్సంపాదిత సదాసంపభోగులై స యోగులును, ధర్మార్థకా  
మమోక్ష చతుర్విధపురుషార్థ సవీణులై స బ్రాహ్మణులును, కామక్రోధ  
మదమత్సరప్రముఖక్రూరప్రతీక్షమాధరమహేంద్రులై స గాజేంద్రు  
లును, సుగుణాత్మకరులును, దవోధరులునై స నణిగజులును, దనుజ  
భంజసభజన న్యసూయ రమణీయులును తురీయులును, బరమేశ్వరు  
నాశ్రయించు మాయుయుం బోత నాత్మేశ్వర సేవాతాత్ప్ర్యఘసం  
బై స సతీజనంబును, ఓంకారస్థంకారంబును సేయు స మజంబులును,  
బ్రహ్మ సత్యం బని చికిలించు వారుచంబులును, మహానుభావుల మనో  
రథంబులవిధంబున వివిధధంబులై స రథంబులును, మూలాధారాది  
చక్రంబులను దుర్గంబుల సాధించు సేక్తుస సత్త్వంబుగు భటులును, రఘు  
సంధన, మునీంద, సంపదధర, గోవిందేలి శబ్దంబుల నుచ్చరించు పశు  
పక్షిమృగజంతు సంతానంబులును గలిగి మిత్రిగొంగయంగంబులెఱం  
గున సనవరతశివాలంకృతంబై యొప్పు సుప్రసంబున ద్వ్యక్షరీమంత్రం  
బు రత్నోరోరణంబును, గురుభక్తిశనుకమాదులు మెట్లును, వైరాగ్యం  
బు రంగనల్లియు, మనోవార్ధ్యంబు మూల స్తంభంబును, బ్రణవనాదంబు  
భేరిప్రముఖసూర్యఘోషంబును, నిష్కానుకర్పానుష్ఠానంబు బహు  
విధాలంకారంబుగా బరమసంబుగిది సలరాగు కొలువుకూటంబున  
విజ్ఞానమయసింహాసనాసీనుండై శృంగారసయమాస్కి స శేషవిబుధజ  
నకుం డగు జనకుం డాస్కి నొండె.

౫౨

సీ. గాఢవైరాగ్యవిజ్ఞానబృంహితమును సఖలై కథన్యంబునతిరహస్య  
మవిరళతామత్రయాభీదహస శమంబుదివ్యంబుసత్యంబునై స

యక్షకోపాసనాద్యనులినతత్వార్థమునఁ గొన్నియగు ప్రశ్నములు  
నొనర్చి, కరతలములకంబుగాఁ దత్ప్రకారంబు దెలియువాఁడై  
దీనిఁ దెలియునట్లు,

గీ. సెప్పఁగాలు నవ్వసిష్ఠుండె గాక నొం, డొకఁడు వక్త గలఁడె యు  
ర్వి నయచు, దలఁచి జనకుఁ జేగఁ దాసపూజ్యమై, నెలయు నన్తు  
హాత్తు వేశ్యమునకు. ౫౩

వ. ఇవిధంబున సవిదేహస్రభుండు మనోరథంబురథంబును,  
వివేకంబు శేష్తచృత్రంబును, మనస్థైర్యంబు ధవ్వజంబును, బుద్ధిసఖుం  
డును, వైరాగ్యంబువేత్రహస్తుండును, సత్యధర్మదయాశౌచంబులు చ  
తురంగబలంబులును, గురుచరణస్మరణంబు తూర్యనిపదంబునుగా సమం  
దానందంబునం జని బ్రహ్మర్షి నేవ్యమానంబును, సర్వార్థఫలపుష్పస్థల  
స్థలిత పాదపకదంబంబునునై, కవిరాజహంసభాసురం బగుచు గగన  
మండలంబునుంబోలెఁ బాలుపాగు నవ్వసిష్ఠాశ్రమంబుతోచ్చి ముందట.

సీ. వేకవేదాంగాదివిధిరహస్యార్థముల క్రమంబెల్లను దెలియువారు  
రిపూర్ణనిర్గుణబ్రహ్మలక్ష్యసమాధి విశ్రాంతిసంపద నెలయువారు  
భగవత్పరాత్మకోపాసనాదిదశవిధోపాసనస్థితి నొప్పవారు  
నకటోపనిషత్సారానుభవమునఁ బరవశచిత్తులై సరగువారు

గీ. గలిగి తస్మద్యమునఁ దారకాసమూహ, మధ్యమునఁ బొల్పు సల  
చంద్రసూయఁ బోలెఁ, ననయవాసిఁ బ్రహ్మచిత్తనయుండై, వానిఁ  
గనియె నరుంధతీగాని సఖుం. ౫౪

గీ. విచులభక్తిఁ దదంఘ్రివస్తముల కెరఁగి, విసలమ మొప్పార జనకభూ  
విభుఁడుప్రీతి, సనియె నిబ్బంగి మునివరయత్నరంబ, నాదిశివమన్య  
యం బదవ్యయంబు నగుచు. ౫౫

స. అగులితపునరావృత్తిర, హితసౌఖ్యవమైన తత్త్వ మెయ్యదియది ను  
స్థితిఁ జెప్పుమనినఁ గృపనా, శ్రీతవత్సలుండైన యవ్వసిష్ఠుండనియెన్.

మత్తకోకిల.

రాజశేఖర నీవు నేయు తలంపు పెద్దయు లెన్నయై  
పూజితంబగు లోకమందుఁ బ్రభూతము క్తికరత్వవి

శ్రాజమానము సవ్యయంబును ఖండితప్రియమక్షరం

బైజగన్నతమైనతత్త్వము నాలకింపుము సెప్పెనన్.

౫౮

క. సరచుపరాప్రకృతి యనంబునువత్తేత్రజ్ఞులనగ బావలియెపుడునా,  
శరహిత మగు తత్త్వం బక్షర మనిచెప్పదురు సూరిజనము లధీశా.

గీ. దానివలనను త్రియించుతత్త్వ మెల్ల, త్తర మనుచుఁ బల్కుచుం  
దురు చతురమతిలు, తనమనినవదినాల్గుతత్త్వములు సంవి, భాగ  
మొనరించి చెప్పెనఁ బ్రస్ఫుటముగ.

౬౦

వ. సరాప్రకృతి యనంబునువత్తరంబు శబలాత్మకం బగుటయు,  
దానివలనఁ బ్రకృతియుఁ బ్రధానం బన నెలయు సవ్య క్తం బుష్పవం  
బయ్యె, నందువలన మహత్తత్త్వంబు, మహత్తత్త్వంబువలన సహంకా  
రంబు పుట్టె, సయ్యహంకారంబువలన భూతసంచకంబును, నద్వివయం  
బులైన శబ్దాదులు సింద్రియనశకంబు సంతకరణచతుష్టయంబును  
గలిగె, నియ్యరువదినాల్గు తత్త్వంబులు త్తరంబులనం బరగు, నక్షరం  
బునకు సర్వకాలంబులందు త్తరభావం బించుకంతయు లేదు త్తరం బక్ష  
రవిలాసంబ యనిచెప్పి మఱియు నిట్లనియె

౬౧

సీ. వీక్షింప నీచతుర్వింశతితత్త్వము ల్లురుతరజడభావగుణయుతములు  
క్షీతినాథ సంచవింశతితనంబగుచు నక్షరమునఁ బరఁగునప్పురమతత్త్వ  
విధ మాలకింపు మవిజ్ఞేయ మకలంక మవ్యయం బమలంబు నమృత  
మనఁగ, నక్షరం బెం దనశ్యము దీపితం బగు విపులగుణత్రితయపర  
మగుచు,

గీ. దనకు బోధము లేకున్నఁ దా సమస్త, యానిగతవృత్తి నొందుచు  
నొగి గుణత్ర, యానుచరభావముల నంటి యనవరతము, నుదయ  
మందుచుఁ జచ్చుచుఁ బోదలు నధిప.

౬౨

క. వినుమాతత్త్వప్రచయము, తను నెంతయుఁగస్పృటయునునత్త్తరభావం  
బున వెలయువానిసన్నియుఁగనుఁగొనితాననుచుఁగ్రనుసికానదుపరమున్.

వ. అని పలికి వెండియు గుణత్రితయనశస్థితి నక్షరం బర్హధర్మ  
సంగిత్వంబునఁ గల్పవకృత్యంబు గలిగి సురవరపశుమ్మగభగతిర్యగాది  
నానావిధశుక్లాహిత కృష్ణన్ద్రత్వంబున సుఖదుఃఖనరకానుభవంబులం  
గాంచు వాస్తవంబున విచారించిన నది యవిర్లంబు, నవికృతంబు,  
నగుణంబు నగుచు నొప్పు ననుచు, నిప్పుగది త్తరాక్షరరూపంబు సంక్షే

పంబుగాఁ జెప్పిన నచ్చార్థి తోత్తముండు తదభిజ్ఞుఁడై మతియు రాజ  
యోగతత్త్వశ్రవణోత్సాహంపటుం డగుచు నజ్జటిశిఖామణితో ని  
ట్లనియె.

౬౪

చ. అనఘ సమస్తయోగతతయందూఁ జతుర్విధయోగముల్లహా  
ఘనము లటందు రందుల నఖండతరాద్భుతరాజయోగమా  
ర్గనిరతూఁడొట ముఖ్య మని ప్రాజ్ఞులు నెల్లఁగ పింటి దాసి నా  
ధనమిటు నత్యమాధియు యథావిధిఁ జెప్పుము యోగిపుంగవా.

సీ. అనుచుచి దేహదేశాధీశ్వరుండు హృదయపురికితగాత్ముఁడై పొలుపుమిగుల  
సకలపేదపురాణనారతరబ్రహ్మచిద్యాసహస్యార్థవిధము నడుగ  
నన్యుతంబుగనస్థిఘహామునీంద్రుఁడనందనంభరితమనస్కుఁ డగుచు  
నధిపనీవిపుడు నన్నడిగినప్రశ్న మత్యంతదుర్లభము రహస్య మరయ  
గీ. మున్ను గొందఱు పురుషార్థముఖ్యమార్గ, ఘనతరశ్రవణానక్తిగలిగి  
తెలియ, నడుగుదురు గాని యుగంధమై నెలుంగు, పురుషపురుషార్థ  
మడుగరు భవ్యచరిత

౬౬

వ. అది గావున.

౬౭

క. పరమాదరమున నీది, న్యరహస్యశ్రవణ మొందువారలు భూమి  
శ్వరనిక్తము పునరాన్య, త్తిరహితులై వెలయుచుండు దివ్యపదమునన్.  
పంచచామరము

మహానుహుల్నిరంతరంబు మానసప్రస్థత్తిని  
ర్వహంబున సమాధిసౌఖ్యరాజయోగులై ధర  
స్సహత్తరప్రభావదీప్యమాను లాచు నుండు రా  
రహస్య మాలకింపవయ్య రాజచంద్ర చెప్పెదన్.

౬౯

చ. అవికృతి బైలులోనిబయ లారయఁ జూచుచుఁ జూపులోనిచూ  
పు విమలభావముం గనుచు భూరితరం బగునిద్రలోనిని  
ద్ర విగతనిద్ర నొందుచు ముదంబునఁ బూర్ణసమాధి నుండుచి  
ద్విదశుండు రాజయోగి సువివేకి యహోత్తుఁడతండు భూవరా. ౭౦

క. అనవుడు జనకజనేశ్వరుఁ, డనుభవమార్గంబు పంకజాసనుప్రియనం  
దనుని ననేకవిధంబుల, పనుతించుచు నడిగె దాని వినుము పలికెదన్.

క. మునివరబయలనలోబయ, లఁ జూపనలోనిచూడ్కి యనవెండియు ని  
ద్రన లోనిద్ర నిర్లి, ద్రన నెవ్వయె వాని నెఱుంగనయ్య మహాత్మా.

- వ. పరమకృపాకటాక్షవీక్షణంబున నీయనుభవంబు కరతలామలకంబు  
గా నుపదేశింపు మని విన్నవించుటయు సతనితో వసిష్ఠుం డీట్లనియె.
- క. జనకజనాధిప నీవడిగినయది మదిచేతఁ దలఁపఁ గేవలముగ వా  
క్కునఁ బల్కు శక్య మగునే, పనివడి నద్గురుకటాక్షపాత్రుఁడు గాకన్.
- క. గురునిష్ఠ నెఱయుశిష్యున, కరయఁ బరబ్రహ్మక్ష్య మతిశీఘ్రముగా  
గుఱిగాఁగఁ దోఁపదేనియుఁ, బరిపూర్ణశ్రేణుగా మేయుపాయం బధిపా.
- క. నరనర న న్నడిగినయ, పురనుప్రశ్నార్థ మెల్లఁ బల్కుదు విను దు  
స్తరనుగుఢవనాగరముం, దరియించెదవశ్రమమునదార్థ్యముకలిమిన్.
- నీ. అనఘబైలనఁ బరమాకాశమూర్ధంబు సర్వనారముమహాశాశ్వతంబు  
నిర్వికారంబును నిర్వికల్పంబును నిరుపాధికం బతినిర్మలంబు  
సర్వగతంబు నిశ్శబ్దంబుఁ బూర్ణచైతన్య మఖంజంబుఁ దన్మయంబు  
సత్యంబునిత్యంబు సన్మయచిన్మయానందమయంబు నసంత మేక
- గీ. మనుల మవిశేష మన్యయ నుప్రమేయ, మద్వితీయ మవిజ్ఞేయ మజర  
మజము, ననగుణ మనిర్గుణంబు స్వయంప్రకాశ, మానమై యొప్పు  
జగదధిపాన మగుచు. ౭౭
- వ. మఱియు శుద్ధంబును బుద్ధంబును బూర్ణంబును నిరంజనంబును నిర్వి  
శేషంబును నిరవయసంబును సకలచరాచరాంతర్యాహ్వ్యవృతపూర్ణ  
చైతన్యంబును నసిపదాతీతంబునై యొప్పుచుండు ౭౮
- గీ. అట్టిబయలులోన సశ్రాంత మీక్షించి, చూచుచూపు గాన మరుచిర  
ముగ, నదియె లోనిచూడ్కి యనఁ దగుచుండు నా,విధము వినుము  
భక్తివిమలహృదయ. ౭౯
- వ. అది యెట్లనిన. ౮౦
- క. నెరిస్తత్యగాత్మనామము, సరమాత్మాహ్వాయము రెండుఁబరికించియుఁద  
న్నిరసనముకొఱకుబయలున, వరుసన్లోబయలుఁజూడవలయుమహాత్మా.
- క. నృపయది లోబయ లనఁదగు, విపులంబగులక్ష్యము లయవిజ్ఞేపకపా  
తాపరిత్యాగముచూ ది, నిపుణత నిర్లక్ష్యమింద్రు నేర్పరు లుర్విన్.
- క. ఆనిర్లక్ష్యమున న్గుటి, గా నిరతిము లక్షితంబుగాఁ జూడఁబడు  
న్దాననది లక్ష్య మనఁ దగు, మానితతత్త్వార్థ మిదియె మానననాథా.

క. అనుచు వసిష్ఠుహాముని, జనచంద్రుం డిచ్చి దేహజనపతితోఁ ద్రీ  
తినిజెప్పినవిని యాతఁడు, మనమునఁగి డుసంతసించి మఱియిట్లనియెన్.

చ. అరయఁగఁ బ్రత్యగాత్మ పరమాత్మ యనంబడుహేతు వెద్ది త  
న్నిరసన మూని చేయనలె నే యని సంతతమాననిష్ఠచేఁ  
బరమసభంబనే బయలుఁ బట్టుగఁ జూచిన నేమి గల్గు నా  
యిర వెచట నైలంగు నది యంతయు నానతియిమ్ము సుప్రతా. ౮౫

గీ. అనిసమునినాథుఁడతన్వంతవార్ష నిర్భరార్కుఁడై పల్లెనిట్లని యననినాథ  
నీవుచేసిన ప్రశ్నంబు నిరుపమంబు, విచుము సెప్పెదనదియెల్ల విస్తరించి.

క. భూవర న న్నడిగినయా, కేవలతత్త్వంబు శ్రుతి యొకింతయుఁ  
బలుకం, గా వెఱచుచుండు వినవె "యత్తోవాచో" యనఁగనందుఁ  
దోచుపదంబున్.

౮౬

వ. నరనరా! పరమరహస్యం బగు నీబ్రహ్మసభనంబు నాక్కుచే  
వచియింపను మనంబునఁ దలంపను దరంబుగాదు, పూర్ణశ్రవణంబునం  
దానక్తులై సదాచార్యానుగ్రహపాత్రులై గురుకీలకం బెఱుంగనివా  
రల కించుకై న గోచరింపదు, సకలనిగమాగమంబు లభ్యసించి యనేక  
గ్రంథంబు లనలోకనంబు సేయుచు మహాపురుషానుభవం బంతయు  
శ్రవణమాత్రంబుగా వచియించుచు నాత్మానాత్మవిచారల బెఱింగిన  
యనుభవజ్ఞులపోలికం జరియించుచు నాత్మవేత్తల మని నామప్రకట  
నంబు గావించుకొను పండితమానులై న మానవుల కీరాజయోగప్రకా  
రం బింతయుఁ దెలియనేరదు, దీనికర్హుం డైన పురుషుండు బహుజనం  
బులలో నొకానొకండు గలండు గాని తఱచు లే రది గావున.

౮౭

గీ. అనఘ యిది వేదచోదితం బబ్జభవుఁడు, కరుణ మును నాకుఁ జెప్పె  
నిక్కము పురాణ, వితతియందున నీయర్థ మతిశయిల్లు, నీకుఁ జెప్పెద  
నది యెల్ల నిర్మలాత్మ.

౮౮

క. విను ప్రత్యక్షైతన్యం, బనఁగాబడు"త్వం"బ నాఁగ నలరుపదం బా  
ర్యనుత యవిద్యోపాధికుఁ, డనఁదగుజీవుండు దానియర్థము సుష్టా.

గీ. పరమచైతన్యమనఁగఁ "దత్" పదమటంచు, నార్యు లనిశంబు గాంచె  
ద రమలగతులఁ, గారణోపాధికుండు నిక్కంబు దలఁచ, నీశ్వరుండు  
తదర్థ మహీనతేజ.

౮౯

క. ప్రత్యక్షరమాత్మైక్యం, బత్వద్భుతతత్త్వసుసిమహావాక్యాత్  
న్నత్యముగానఁ దనర్థము, ప్రత్యక్షముగాఁగనింకఁ బలుకుదునఁఘా.

క. మాయావిద్యోపాధులు, పాయక నిరసించుకొఱకుఁ బరమాకాశ  
స్థేయం బనుబయలున ని, స్థాయిత నిర్లక్ష్య మమరు జనకమహీశా.

క. ప్రవిమలనిర్లక్ష్యం బన, నవిషయ మవిషయ మనంగ నశ్రాంతము స  
ర్వవిషయశూన్యత్వము, సర్వవిషయములనంగఁబడునస్థలుమూఁడున్.

క. జననాథ యపస్థాత్రయ, మనలయచిత్తేపమందు రాలయచిత్తే  
పనియలికార్యోపాధిక, మనుఘటము ఘటం బెదేహ మనఁబడుచుండున్.

వ. మహాత్మా! దేహం బను ఘటంబున బాహ్యభ్యంతరావృతం  
బై నిండి యుండునదియె పరమాకాశం బనంబడు, ఘటాభావదృష్టియె  
నిర్లక్ష్యం బన నొప్పు, ఘటసంజ్ఞయే లయచిత్తేపం బనం దనరు, నీఘట  
వ్యాప్తం బయినయాకాశంబునకు ఘటాకాశ దహరాకాశ హృదయా  
కాశంబు లనునామత్రయంబు సెప్పంబడు, ఘటసంజ్ఞ నెససినలయచిత్తే  
పంబుల నంటనినినాతస్థానంబు నిరాలంబం బని పలుకుదు, రానిరాలం  
బంబు బయ లనంబడుచుండు, నాబయలందున లక్ష్యంబు నిలుచుటయె  
హృదయాకాశాంతరంబంకలిచూపనం బరఁగు, నదియె లోనిబయ  
లనఁ జెలువగు, నిట్టిబ్రహ్మనుభవంబు గలుగుమహాత్ముండు నిర్వికల్పసమా  
ధిపురుషుండు సులీనదశావాస్థియె నిర్వికల్పసమాధియం దాచార్య  
లుగ్గడింతు రీసచ్చగ్రణంబునఁ బరమంబైన సులీనదశ నీకు లభ్యంబగు  
నాసులీనదశ తెఱం గెఱింగించెక నాకర్ణింపుము.

FE

క. సతతంబును దేహేది, వ్యతిరేకస్ఫురణయందు సతనిర్లక్ష్యం

చిత మగులక్ష్యంబు విరా, గత గలప్రజ్ఞాన ముండు ననునయశీలా.

వ. అట్టిప్రజ్ఞానంబు.

FO

సీ. నెఱి లయచిత్తేపనిరసనంబై గతాయాతవిరహితభావాభ్య మగుచు  
సంశిష్టభూమికాజనితసత్యానంక రససుఖప్రాప్తిచే ననమ మగుచుఁ  
జారువిశ్రాంతిదశాస్వాసుభూతరసావేశితం జాచుఁ గేవలముగ  
విశతనద్రూపమైవెయుచిత్ప్రకృతి విద్యావిద్యలకునాశ్రయాభిభూత

గీ. మగుచుఁ దా నై నప్రజ్ఞానమందుఁ గలుగు, ప్రస్ఫురణకన్న నన్యధా  
భావనములు, తార్కానక సచ్చిదానందతత్పమరస, మై సులీనదశకు  
హేతువై చెలంగు.

FF



గీ. అట్టిసంశ్లిష్టభూమికయందు సర్వ, దాగతా మాతరహితమైతగినకలము  
తివిరితానై నప్రజ్ఞానవృష్టియందు, బరఁగిప్రజ్ఞానయుక్తసంస్కరణఁగనరి.

క. భావాభావములకుఁ దా, నావిధి నాశ్రయచుయి కడు నలరారెడుత

ద్భావాభావవినిర్ముక్తాపృథమై యుభయమునకు నంటకయధిపా.

వ. అది యెట్లనినఁ దానైన ప్రజ్ఞానవృష్టి స్వజాతీయ విభాతీయ స్వగత  
భేదత్రయవిరహితంబై. ౧౦౨

క. తా నన్న దింత లేకం, దానే తానైనవృష్టిఁ దప్పుక గుటిగా

జ్ఞానజ్ఞేయజ్ఞాతృ విహీనంబై నెలయుచుండు నెపుకు మహాత్మా. ౧౦౩

వ. ఇట్లు నిజానందామృతార్థవనమగ్నభూలోపాధిబహిరంతరనిరం  
తరావృతసమరసావిర్భావం బయిన విశ్రాంతి నొప్పుచుఁ దన్నయం  
బయినపరమనిష్ఠయే సులీనదశ గావున నీవశాప్రాప్తివిధం బాదిత్యం  
డుదయా స్తమయంబులు తనకు లేక యెవ్విధంబున నఖండిప్రకాశకుం  
డై తేజరిల్లు నత్రైఱంగున నెఱుకమఱుపులకుఁ దానైన సర్వాధిష్ఠాన  
స్కరణ యెఱుకయందు మృగజలాభాసోద్యుక్తభావాభావంబుల స్పృ  
శింపక యుభయంబునకు దా ననకాశం బగు, నరుణకిరణకిరణంబుకర  
ణిఁ బరఁగు సర్వంబును సర్వాకారంబును నిరాకారంబును నిర్గుణంబును  
బూర్ణంబును స్వగతంబును స్వప్రకాశమానంబై యాత్మారామత్వం  
బున ననన్యప్రేమరసత్వంబున సహజానందైకరసత్వంబున నెద్ది ప్రాప్తం  
బగునది సులీనదశ యగు, నదియె నిర్వికల్పసమాధిదశయై యొప్పుచుండు.

క. పరమపర బ్రహ్మంబును, పరమాకాశంబై బట్టబయ లాబయ లే

వకునఁ జిదాకాశోద్య, నిర్వికలితయానందనిత్యనిర్మల మగుచున్.

వ. మఱియు నిర్వికల్పంబును నిరాకారంబును నిర్గుణంబును నీరు  
పమానంబును నిరుపద్రవంబును నీరంద్రంబును నిరవయవంబును నిర్వి  
కారంబును నిస్సంగంబును నిష్కర్మంబును నిర్విశేషంబునునై నెలిం  
గెడుబట్టబ గును పరమాకాశం బనం బరఁగు. ౧౦౬

నీ. ఇట్టినుహాకాశమే తలఁపుచుఱుపులందునఁ దా లేక యత్తలంపు

మొకలై నరెంటికి మూలమైమఱుపును దలఁపుచుదనలోన నలఘులీన  
తంబొందనీవనుతాననుభేదంబు తనకులేకయుఁదనుఁదా నెయగుచుఁ  
దానన్న దింతయుఁ దలపోయఁగా లేక సొక్కుచుఁ దనలోనఁ జోద్య  
ముగను,

గీ. మఱచి సర్వంబు మఱచనియెఱుక యెల్ల, మర్తమెఱిగియుఁ దానె  
సమస్త మగుచు, నెల్లయును దాను గాక యిం పెనఁగుచుండు, నది  
యధిష్ఠాస మరయ రాజాగ్రగణ్య. ౧౦౭

గీ. ఎఱుకమఱపులు రెంటికి నెఱుక గల్గి, యెఱుకతో లీనముగఁజేసి తె  
ఱపిలేక, యెఱుకలో నెఱుక యెఱుంగునెఱుకమఱపులకు విలక్ష  
ణుడగువాఁడె రాజయోగి. ౧౦౮

గీ. అతఁడె సంగఫలత్యాగి యతఁడె సర్వ, సముఁ డతఁడె బ్రహ్మవిదుఁ  
డు నిస్సంశయుండు, సనుభవజ్ఞుఁ డతఁడె మహానుభావుఁ, డతఁడె  
సచ్చేష్ఠుఁ డతనిష్ఠుఁ డనన్యయుండు. ౧౦౯

వ. రాజేంద్రా యట్టిచుహాత్ముండు రాజయోగి యనంబరఁగు నీ  
వత్సంతపుణ్యాధికారివి గావున నతిరహస్యంబగు నీబ్రహ్మనుభవంబు  
శ్రవణసూపంబుగాఁ బలుకంబడియె సదాచార్యానుగ్రహపాత్రులు గా  
నియపవిత్రుల కీపూర్ణశ్రవణం బిచ్చుట యర్హంబుగా దది యెట్లనిన.

క. ధృతియును సాహసమును నుపరతి వై రాగ్యంబుబోధ రమ్యంబుగను,  
స్థితి గలమహానీయున కీ, గతి యనుభావంబు సెప్పఁగావలయునృపా.

క. అనవుడు విదేహనాగం, డనుపనుమతి సంతసించి యమ్మునివర్య  
న్దానియాడి పాపపద్మా,ర్పనరతుఁడై ఇట్లుపలికె నవినయుఁ డగుచున్.

నీ. సంయమినాథ యీశ్రనిణానుభవమున సకలతాపంబులు వికలమ  
య్యె, సతియుక్తిచే సనాయాసంబుగా ఘోరభవనార్థి దాఁటి నీశ్శ  
పుఁడ నైతి, గరుణాకటాక్షవీక్షణముచే నన్నుఁ బ్రోచితిరి యని  
ద్యాత్రిఁ జెందనీక, ప్రాకటభంగపూర్ణశ్రవణశ్రోత లేఫలం బొందు  
దు రాఫలంబు, .

గీ. కరుణతోడఁ దెల్పఁగానలె ననుటయు, జలజగద్భమతుండు పలికె ని  
ట్లు, తనకు వశముగాఁగ మనసు నిల్పుటె ఫలం, బండ్రు దీని వినుట  
కార్యజనులు. ౧౧౨

క. అనఘా స్వనశ మనఁగ నే, మని యడిగెదవేని నదియు నాకర్ణింపం,  
జనుఁదా నెయైనపరమే, శునికభిముఖ మగుటెదానిసాబగు నృపాలా.

గీ. గురుకటాక్షంబు లేనట్టిపురుషులకు మ, నంబు స్వనశంబు గానేర్చు

నా యటంచు, యోగి పత్కిన విని రాజయోగనిరతి, శయమహానం  
దమున నిజాశయము మిగుల. ౧౧౩

క. మునిరచు చూ పన నెట్టిది, నునిశితముగ దానిలోనిచూ పనఁగానే, య  
నుచది విస్పష్టముగాఁ, గను నాకుం జెప్పనయ్య కారుణ్యమునఁ.

చ. అని వినుతిండురాజనకు నమ్మునిచంద్రుడు గాంచి పత్కెనో, జన  
పరసీవు నన్నడుగుచందము స్వామిభవంబునందుఁ బెక్కనుభవ మం  
ది మాన మనయంబు వహించుట ముఖ్యమైనవా, క్కున శ్రవణం  
బు సేయ మదిఁ గోరితి పట్టగుట నిబ్బియంబునఁ.

గీ వినుము చూపన సకలంబు విశదముగను, దగి విలక్షణముగఁ జూడఁ  
దనరు నట్టి, పరము నమృతంబునై తోచు ప్రత్య గాత్మ, చూపనఁగ  
నొప్పుమిగులు ననుంధరేశ.

వ. ఇంక సకలంబు తెలియఁ గెఱిగించెన వినుము. లయవిక్షేపం  
బనఁ దనుత్రయంబన నన తన దృశ్యం బన శబలం బన సాకారం బనఁ  
బ్రపంచం బనం గ్రియ యన స్పృ త్తియన నక్షరం బన కర్మం బన నాత్మ  
యన దేహం బన భేదం బన విజాతీయం బన ఘటం బన విషయం బనం  
గార్వ్యం బన నాభాసం బన క్షేత్రం బన వికారం బనం బలుకంబడునట్టి  
సకలంబునకంటె విలక్షణం బయిన చూపెయ్యది యదియ ప్రత్యగాత్మ  
యనం బరఁగుఁ దదీయనామంబు లాకర్షింపుము. ౧౧౪

నీ. జ్ఞానంబు స్పృతియుఁ బ్రకాశంబు పురుషుండు జ్ఞప్తియుఁ దెలివి  
యు సర్వసాక్షి, సుస్థజీవుండును సూత్రాత్మకుండును జ్ఞానక్షుండు  
వ్రష్టయును నోవ, పయండు క్షేత్రజ్ఞండు సర్వకారణము ప్రత్యక్షే  
తనంబు నాత్మయు శరీరి, యను నెఱుకయు వెలుంగుచు విలక్షణము  
ను నిర్లక్ష్య మనఁగ నీనిఖిలనాచు.

గీ. ములు సకలవృత్తి మెద్దానఁ బొడఁగనంగఁ, బడు వధావిధ మైనయ  
పురచుకృప్తి, కగును బేల్లు సదాచార్య నాశ్రయించి, యతనికరుణ  
కుఁ దగుచాత్ర మైనఁగాని. ౧౧౫

వ. సమస్తం బగులయవిక్షేపంబు వీక్షించునట్టి చూపులం నదా  
వృతంబు గానీక యంతరంబునకు దృష్టి నేర్పు మెఱు మ సపురమాత్మను  
నన్నఁగా సందర్శించునదియె లోనిచూపనం బరఁగు మతీయును. ౧౧౬

లయవిభాతి. అలఘులయనిత్యే సములు సమసిపోవంగఁ దలఁకొని యుపాధి దగిలి క నెడుచూ పు, జ్వల మైనసామర్థ్య మలవడఁగ సాధించి మలిసి పరమాకాశలలిత మగుజ్వలం, దుల నిలిచి వీక్షింపఁగల యదియె లోచూపు వెలయు నిరుపాధికత్వకలిత మయి యింక, న్నల రెడునిరాలం బవిలసితమహావృష్టిఁ బలుకుదు ముదంబుచేఁ జెలఁగి విసవయ్యా. ౧౨౦ క. ఆదట దేహేంద్రియాలు, ధ్యాదిశ్చత్రేకవృష్టి యదియె యసంగో, త్వాదిత మగుచూ సవదడు, భూదయితత గతాగతత్వములు లేమితగఁ.

వ. ప్రజ్ఞానం సమఖరసనినుగ్నిం బయినవృష్టి సంశిష్టభూమిక య గు నదియె తస్మయత్వసిద్ధియు, సమనన్యస్తాప్తియు, సుస్మనియు, సవికల్పసమాధియు, ననంబరంగు, శిష్టసంశిష్టభూమికం బొందినమహానుభావు నకు నాత్మ నాత్మచే నెఱుంగవలయు సమట నివర్తింతుచున్న యది, యిది త్రిపుటిరహితంబు, హృదయ గ్రంథివిచ్ఛేదకంబును, ద్రిపుటినిరస సంబును సగు, సంశిష్టభూమికం బ్రాపించినపురుషుండు, సర్వంబును స రావృత్తవృష్టిం గనుంగొను ననిన, స్వపక్షలో త్తముండు ప్రముదితచిత్తుం డయి మునిస త్తమునితో నిట్లనియె. ౧౨౨

గీ. అనఘ త న్నన నేమి తా ననఁగ నేమి, నాకు విశదంబుగా గుఱి నాటఁ జెప్పు, మనుచు వేఁడినఁ గరుణాభి యైనమాని, చంద్రుఁ డిట్లని పల్లె నిస్సంశయముగ. ౧౨౩

క. తా నన్నది తను నన్నది, మానితముగ నే నచింతు మహితాఖండ, జ్ఞానము చేకులుబుధన, న్నానము సిద్ధించు దానిమనమున నిలువఁ.

నీ. అరసి చూడఁగఁ బ్రత్యగాత్మ యాతా బరిమాత్మఁ గన్గొనుభంగి మాన్య వినుము, బోపాధికం బయినట్టి మహాభేద మత్యంతయు క్రిఁ బరిత్యజించి, యనుసరులత్యోర్థ మై యొప్పుఁ దదుభయచిత్త్య మొ క్కటియె యై చెలువు మిగులు, తెఱఁగుపరోక్ష భాసురముగఁ గా వింప వలయు నన్నఁ బ్రహృష్టభావుఁ డగుచు,

గీ. నరవరుండు యోగివరుతోడ మరల నిట్లు, పలికెఁ దాఁ దన్నుఁ జూడ నేర్పలుపఁబడ్డ, సాధనం బేమి యది నాకు సముచితోక్తు, లలరఁ జె ప్పవె యనుడు నిట్లనియె సతఁడు. ౧౨౪

నీ. సమత ననాదికాలమునుండి నిర్గుణుండైన సరాత్మయై తా నగుట యు, స్మృతి దప్పటయు నెందు నతిబహిర్వ్యయసంగతమైనచూపు

నిక్కముగఁ దన్నుఁ, గానంగలే దది గావునఁ బూర్వజన్మాజ్ఞితపుణ్య  
మహాత్మ్యమునను, బరమగురుస్వామికరుణాకటాక్షవీక్షణ సుధాదృ  
ష్టికి నముచితంపు,

గీ. పాత్రమై యొప్పువాఁడు పవిత్రుఁ డగుచుఁ, దనయథార్థస్వరూపంబు  
గనినుఖించు, విలసదాచార్యకృపకు నెవ్వధముచేత, నర్హుఁ డగు  
నరుఁ డంటేని యదియు వినుము. ౧౨౬

క. నృప యెవ్వం డైనను జ, న్నచరంగలందు నా భవమతికామ్యనిషి,  
ద్ధపరిత్యాగుండై యతి, నిపుణుండై ఫలమునందు నిరపేక్షుఁడై.

క. భూనాయక నిజగురుని, పానయసిష్కానువిహిత సత్కర్తృత్వప్రాస  
దరుండై భగవ, ధ్యానసుశీలతఁ దనర్చితత్పురుషుఁ డొగి. ౧౨౭

క. చరమశరీరియుఁ గావున, ధర నాపురుషుండు బన్నతతినహితుండై,  
చరమశరీరంబందున, విరివిగ సంసారమందు వినుపుచు నుండు.

క. ఆపగిది దానిచేఁ బృథి, వీపతి విపులముగ నుభయవేదనసశ్చాత్తానం  
బుదయంబై కడు, వ్యాపించు నసంతరంబ వరమతి యగుచు.

చ నమత ననన్యభానమున సద్గుణనాథునిదివ్యపాదప  
ద్మములను జేరఁబోయి ప్రమగం బుదయింపఁ దదీయదర్శనం  
బమరంగఁ జేసి గూఢవసుహార్దవ మెట్లు దరింపఁజేసెదో  
విమలచరిత్ర యందుఁ గడువేడుచుఁదా శరణొందుఁ బేర్చితో.

వ. ఇట్లు శరణాగతుండై దేహేంద్రియసహస్రాణమానధసంబు  
లు సద్గురునకు నేర్పున సమర్పించి. ౧౩౧

క. అగ్రార్థి యగుచుఁదాఁబర, మార్గము సాధించుకొఱకునై తద్విజ్ఞా,  
నార్థంబని శ్రుతిసల్కుయ, కార్థము పొందంగవలయు నవనీనాథా.

వ. అది యెట్లనిన. ౧౩౩

మ. గురుఁ డేదేశమునం బరించెడి నసంగుం డొచ్చు నాదేశము  
స్మరమానందనియు క్తభావనియతి న్బ్రాపించి దీపించుచు  
గురునిస్థారతుఁ డై సశిష్యుఁడు మహాగుహ్యం బనా నొప్పున  
క్షరరూపానుభవంబు సర్వ మెఱుంగంగా నోపు నుత్తీర్ణరా. ౧౩౪

క. అతఁ డేగునపుడు గడుయు, క్రతఁ బోవఁగవలయు దేవతాగురువరభూ  
షతులఁ గనుంగొనునెడ రి, క్రతగాఁ జనరాదటండు తత్త్వజ్ఞులిల.

క. నియతిః శ్రోత్రియుః ఉని నిశ్చయ మగుటయు "శ్రోత్రియస్య చా  
కామహత, స్య" యటంచుఁ బలు శ్రుతి శ్రోత్రియతం గలగురు  
నిఁ గాంచు ధీరుం డిధిచా. ౧౩౬

సీ. గురుని మానవునిఁగాఁ బరికింపఁగా రాదు పలుమాఱు నెదిరించి పలు  
కరాదు, గురుఁడు సెప్పినమాటఁ గూడఁదంచనరాదు గురుభక్తి కే  
క్కువఁ గోరరాదు, గురునాజ్ఞ లేక యెండరుదెంచఁగా రాదు గురు  
గుణంబులు లెక్కఁగొనఁగరాదు, గురువరుం డేలేరఁ గూర్పుండుఁ  
గారాదు గురునిష్ఠ దక్కువపఱుపరాదు,

గీ. గురుఁడు బోధింపఁగఁ గుశంకఁ గొలుపరాదు, గురుఁడు బ్రహ్మయు  
విష్ణువు గురుఁడు హనుఁడు, గురుఁడు తలిదండ్రీ దైవంబు గురుమతి  
కిని, గురుఁడు సకలంబు భక్తియుక్తునకు నధిప. ౧౩౭

వ. ఇట్లాత్మరాముండును, నిరపేక్షుండును, సమదర్శనుండును,  
బరమవిజ్ఞానసంపన్నుం డైనగురువరుండు, నిరస్తకామాదిపట్కుండును,  
నవద్వారపురాగారసంస్థాన ప్రస్థితుండు గావునఁ జిద్వహ్ని కుసయుక్తం  
బు లగు దేహేంద్రియనుసంప్రాణంబు లనియెడునమిత్తులు, నిరభిమానం  
బనియెడుకరంబునం బట్టి చిదగ్నివలన గురునకు సమర్పింపవలయును.

గీ. అంత సద్గురువరుఁడు దేహాభిమాన, సంగ మంతయుఁ దాను నిస్సం  
శయముగ, సంక్షయంబుగఁ గావింపఁ జాలి వెలయు, నట్టినిర్లక్ష్యము  
నను గ్రహంబు సేయు. ౧౩౮

గీ. దినదినాభ్యాసమున దేహాధీహృషీక, సంగనిరసనమై చిత్తశాంతియై  
నిరావరణమై నిరవయవ మైనపేర్కొ,బొల్పి పరిపూర్ణ మగుదశఁ బొం  
దు నతఁడు. ౧౩౯

వ. ఇట్టియనుభవంబు గలమహాపురుషుండు సర్వవిషయాభావ  
దర్శనుండును యథార్థతత్త్వదర్శనుండును నపరోక్షసాక్షాత్కార సంప  
న్నుండును బ్రహ్మనిష్ఠుండు రాజయోగి యనంబరఁగు నని చెప్పిన విని  
వెండియు నతం డిట్లనియె. ౧౪౦

సీ. సంయమిశ్వర సమస్తంబుఁ గన్గొనుచూపు మలిపి తా నగుపరమం  
బు నెపుడు, దప్పనిగుడిఁదన్నుఁ దాఁ జూడవలె నని యాజ్ఞ నొసం  
గితిరయ్య యపుడు, తాఁ బరమాత్మ నత్యంబు గదా సర్వమును

లయవిక్షేపపూర్వకంబు, నై సయవస్థాత్రయం బనఁ దనరారు ఘటము నిక్కువ మిట్టిఘటము నెందు,

గీ. కొఱకుఁ జూచుచు నా నై సపరమపురుషుఁ, డీయుపాధిని గాంచుట కేమి హేతు, వది యొకింత యెఱుంగ నీయచుభవంబు, విదితముగ నాకుఁ గృతఁ జెప్పవే నుహాత్మ్య. ౧౪౨

వ. అని విన్నవించిన సమృద్ధిశక్తులం డిట్లనియె. ౧౪౩

క. సమనీ వడిగినయది దెల్పుచు శక్యము గాదు స్వాచుభివేద్యము వా, క్కునఁ బల్కురాని దైన, న్విను మే వివరింతు భక్తివిశిష్టుఁడ వగుటకా.

క. నీవు బుధమణివి గావున, భూవర సదమూల్యము లగుముఖ్యప్రశ్న, ల్లావించి యడుగుచుండెన, వీచివరము నేర రెన్వ రెందు వెదకినకా.

గీ. అనఘ యాయనుభవము ప్రత్యక్షముగను, శ్రవణమొనరించుమా త్రాన సకలసంశ, యములఁ బోనాడి తన్మయశక్తియును బొందఁగల వు సిద్ధాంత మయ్య యాపలుకుచును. ౧౪౬

వ. అది యెట్లంటేని. ౧౪౭

క. అనిశముఁ దా నగుపరమే, శునిఁ దన్నుఁగ నెపుడు చూచుచూ పది స్మృతి న, ప్పినమాత్రమే మఱ పనఁబడు, విను మెఱుక దొలంగి చనుట విస్మృతి గాదే. ౧౪౮

క. ఇది యజ్ఞానం బనఁబడు, నిది నీయచుభవమునందు హెచ్చుగఁ గను మా, పదిలముగ దీనికీలు విశదమగు నిక్కంబు గాఁగ జనకనృపాలా.

వ. అట్టిమఱవే యవస్థాత్రయం బనంబడుఁ దన్నుఁ దా నీక్షీంచు వీక్షణంబునకు విస్మృతి గలుగఁ గారణం బెద్ది యాత్మ యఖండజ్ఞాన పరిపూర్ణసచ్చిదానందస్వభావుండు గదా యని యడిగె దేని వినుము.

నీ. కిరణంబునందుఁ దక్కిరణప్రకాశంబుఁ బరికింప మృగజలాభానబుద్ధి యగుటకు నవకాశ మైనచండంబున సల రెడు ప్రజ్ఞానమందు దాని స్ఫురణయె విస్మృతిపుట్టువునకు నవకాశంబు దీనికిఁ గారణంబు నిఖలవేదముల కనిరావ్య మదిగానవరుసఁ బూర్ణానుభవంబు శ్రవణ

గీ. మాత్రమున గోచరింపదు మాయపుట్టి, నిల్లు గాఁగల సంసార మె ల్లఁ బొయు, కొఱకు సద్గురునాథునికరుణఁ గాక, యొండాకయుపా య మున్నదే యురువివేక. ౧౫౧

వ విస్మృతి యగుటకుఁ గారణం బాత్మానుభవంబునఁ గరతలా  
మలకంబుగా నవలోకితంబగు నని మఱియును దత్ప్రకారంబు వివరిం  
చువాఁడై మునికులార్గగణ్యుండు నృపకులార్గగణ్యనితోఁ జెప్పినతె  
జంగు నీకుఁజెప్పుదు విచునుని యచ్చాంక్షతో త్తమునకు నప్పరమతత్త్వ  
విశారదుం డిట్లనియె నట్లు వసిష్ఠుఁడు. ౧౫౨

గీ. నరనరాధీశ తన్నుఁ దా నరయుటకును, నొలుక గారణమై యొప్పు నె  
న్నిగతుల, మఱి విచారించఁ దన్నుఁ దా మఱచుటకును, మఱపు గా  
రణమై యుండు తెఱపి లేక. ౧౫౩

న. ఇట్టియెఱుకనుఱపులు, నదనత్తులు, విద్యావిద్యలు, భావాభా  
వంబులు, క్షురాక్షరంబులు, పట్టువిడుపులు, సాకారనిరాకారంబులు,  
ప్రకృతిపురుషులు, నిత్యానిత్యంబులు, సుఖదుఃఖంబులు నని పలుకం  
బడు నా రెంటికిఁ జిత్ప్రకృతి యనకాశంబై యుచున్నట్లు. ౧౫౪

క. నరవర్య యధిష్ఠాన, స్ఫురణము చిత్ప్రకృతి యనఁగ సురుచిరమగు  
భా సురతరచిత్ప్రకృతి సరాసర మనఁబడు జ్ఞానశక్తిభావం బగుటకా.

నీ. నద్యయభావంబు సత్త్విగుణాశ్వంబు గలదియె మాయ భాస్కరునియం  
దుఁ, గిరగా మెట్టంగి భాసుర సుగు నట్టంగి నతలితాధిష్ఠానమందు  
దాని, స్ఫురణ చిత్ప్రకృతియై సాబగొందు జ్ఞానమజ్ఞాన మీ రెంటికిఁ  
గారణంబు, గానది గణుతింపఁగాఁబడె స్యుగజలాభాన నునఁ దగు  
నాభానమందు,

గీ. వెలఁచుఁ బ్రజ్ఞానదీపంబు వెలుఁగుచుండు, నఖిలమునకును దా సాక్షి  
యగుచు ఘటము, మొదలగుచు పాథులను దత్ప్రభుతవిషయ, బ  
హువిధవికారముల చేతఁ బట్టుచుండు. ౧౫౫

న. అనకాశరూపంబై యుచేసనంబు లై సనిఖలేంద్రియంబులకుఁ బ్ర  
కాశకరం బయి యలరు నడిచి మునిచంద్రునకు స్పృశచంద్రుం డిట్లనియె.  
క మునివర తా నగుచుమే, సునిజ్ఞానం బనఁగఁ దనరుచూపున వీక్షిం,  
చునదియె బోధోత్పత్తికిఁ, ఘనసాధన మనుభవంబుగాఁబలుకుడికకా.

ఉపేంద్రనద్రము. దురంతసంసారజదుష్టకర్త, స్ఫురన్మహావహ్ను  
ల సొక్కునాకు, స్థరంబు మీ చెప్పినగట్టిమాట, బ్ధరంబె లో నిప్పుగఁ  
దాపసేంద్రా. ౧౫౬



సీ. జ్ఞాననేత్రం బని యావతి యిచ్చితి రెఱుంగ నజ్ఞెట్టివో సారిదిచర్చ,  
మయచక్షువులును శ్రోత్రయుగంబు గల దాత్మ గనుటయు వినుట  
యు వీనివలన, సంభవించుదు నిర్విషయుఁ డగుపరమాత్మ నీక్షింప  
దుర్లభ మిది నలంఘ్య, నిలయందుఁ గొన్నిముద్రలచేత బహుయో  
గములచేత మఱి లక్ష్యములను గొంద,

గీ. తాత్పర్యగాంచెద మనుచుందు రత్తైఱంగు, నరసి చూచిన గహపదు  
ర్గాంతరస్థ, కౌముదియుఁబోలె దోచు మీకసంధి కిప్పుడు, పాత్ర  
మగుటయు నాకఁ బవిత్ర చరిత. ౧౬౦

న. అని యడుగుటయు సతం డతని కిట్లనియె. ౧౬౧

శా. ఉగ్రశిఖ్య పురాణసన్నితమహాయోగాధ్వరామ్నాయసం  
హృద్యానేకవిధక్రియ బ్రహ్మసముగా సాంప్రదించు న్నోక్షసం  
ద్యుక్తుండుగఁ జేయఁ జాలు నను సంభావించుగా నింతె పో  
నదోషము క్షికి గారణంబు లగునే జ్ఞానంబుచందంబునక. ౧౬౨

గీ. అధిప బహుజన్మకృతములు కలుకారి, కాన్వితంబులు వివిధప్రయ  
త్నయుతము, త్రేతం గాని క్రియ బ్రహ్మార్థఘటన, నిపుణములు  
గా వటందురు నిపుణులు. ౧౬౩

క. తామసరాజసచ్చత్తి, స్తోమము గీటడఁచి ముచము మరుచిరసత్త్వ,  
శ్రీమహనీయము నేసి, నామెయి నుభయప్రవేనాప్రపంచగమక.

క. పశ్చాత్తాపముఁ జెంది ను, దుశ్చరనంసారిదహిషదూషితమతియై,  
నిశ్చయమగుపదమొందవి, శ్చిద్ధులమూర్తిగొలుచు భక్తియుతుండై.

న. మఱియు మహాత్మా ఘోరిసంసారిపారానారితారిణ కారణం  
బులు మీదరణంబులే యని పెన్నిధినన్నిధిఁ జీరినవేదచందంబును  
భవత్సన్నిధానప్రాప్తంపనై మీకుం గైంకర్యంబు నేయంగోరితి నని  
విన్నవించుశిష్యునియొకఁ డప్రపాళుండై సతలబుద్ధ్యంబులకు నలక్ష్యం  
బున నుండునై బగు నిర్లక్ష్యంబు గటాక్షించుని త్తైఱంగు. ౧౬౬

సీ. ఆచార్యకరుణకు వస్తుండై దనదినాభ్యాసంబువలన యోగానుష్ఠత్తి,  
విఘ్నకాగకచిత్తవిత్తేనసంహిత్యాగంబు నేసి నిరాపరణము,  
సగునస్తువీక్షించుచుట్లుగావుత నిట్టియనుభవ మొందిన ఘనవ కెప్పుడు  
సకలయోగములు లక్ష్యములు గైకొని నిమిత్తంబు లే దొండొక  
తలఁపు లేక,

గీ. మాతృకాసమేతమంత్రజపంబు గానింప నది యెసంగు వివిధసాధ  
నంబు లన్నియును మనంబుచే గల్గింపఁ, బడుటఁజేసి బుధులు పర  
మమతులు. ౧౬౭

వ. సంకల్పక్షయంబ మోక్షసాధనం బని తదంగీకారతత్పరులగు  
దురు బహుదస్యసంచితంబులును నిఖిలగణ్యంబులు నగు పుణ్యంబుల  
వలనం గాని మానవుం డక్షరోపాసనపరాయణుండు గాఁడు తదీయం  
బయినయుపాసినవలనఁ బ్రశస్తంబు లైన భక్తివైరాగ్యజ్ఞానమోక్షం  
బులుసాక్షాత్కరించు విరించి ప్రముఖనానావిధచరాచరవివీలికాదిజంతు  
సంతానాంతర్బాహ్య పరిపూర్ణంబై యక్షరతత్త్వం బక్షీణప్రకాశం  
బునఁ దేజరిల్లుచు నుండుట నిశ్చయంబుగా నెఱింగినవేత్త యుత్తమగతి  
ప్రాప్తుం డగు ననన్యభక్తిపరుం డగునరుండు నేతాదృశుం డగు. ౧౬౮

మ. అనిన న్రాజవిభుండు వల్కు మునివర్యా సర్వయోగప్రసా  
ధనము ల్మోక్షపదంబు గూర్చంగ సమర్థత్వంబు గైకొవు చ  
క్కన సంతంతకుఁ గాని తద్గతికి సాక్షాత్సాధకత్వంబుచే  
దనరం జాలునె యంచుఁ బూర్వము సమున్యదృష్టలం జెప్పరే.

క. ఊతి నెవ్వం జేతప మాత్రతముగఁ గావించు వాఁడు దాననె మో  
క్ష, స్థితిఁగాంచి యుజ్జ్వలుం డగు, శ్రుతులును స్మృతు లట్ల పల్కు  
నునుహితరీతి. ౧౭౦

వ. అట్లగుట నాడెందంబున సందియం బయ్యెడుఁ దత్కారణం  
బెద్ది యనినఁ దొలినుద్దులు స్మృతులు పలుకుతెజంగునకును మీరు  
సెప్పినదానికిని బరస్పరవిరోధంబు ప్రసిద్ధంబయి యున్న దనిన విని నర  
చాలున కవివృత్తుతుం డిట్లనియె. ౧౭౧

క. నమ్మిక లేకం దగ్గలి, యిమ్ముగఁ జేకూర దెట్లు హితనుతి గడునా,  
ధ్యమ్ముగ శ్రుతులకు నవిరో, ధమ్ముగ నూహించి చెప్పెన న్విను  
ము నృపా. ౧౭౨

గీ. సకలమంత్రయోగ సాధనములు ప్రత్య, యమునఁ గొనఁగవలయు  
నట్లు గాక, సంశయంబుదన్నుఁ జాల బాధించు నెం, దెందున్న  
కంబు నొందకున్న. ౧౭౩

వ. అట్టిదురాశయుండు సంశయాపన్నమానసుం డగుట నెందు  
ను విశ్వాసంబు లేమి శ్రద్ధారహితుండై పరంపరాసంప్రాప్త్యమాణమో  
క్షంబునకు నర్హుండు గాఁ డది కారణంబుగా నేయేమంత్రంబున నేయే  
యోగంబున విశ్వాసభాసమానుం డగుచుఁ బ్రయత్నంబు నేయుపు  
ణ్యాత్మునకుఁ దత్క్షణంబ మోక్షప్రాప్తి సిద్ధించు. ౧౭౪

సీ. మహిమింద వివిధజన్మప్రతానంబులఁ గడవటఁ జరమవిగ్రహము  
నందుఁ, గాక సదాచార్యకరుణ కర్ణుండు గాఁడు గావునఁ బ్రాణ  
లేఘనతపంబు, నాచరించుచునుండు రట్టిదాన న మోక్షసంప్రాప్తి  
గల దని సకలవేద, ములు వల్కు- స్మృతినంఘములు వల్కు- బుధ  
గణములు వల్కు- బ్రస్ఫుటముగఁ దలం,

గీ. భవదుదారవివేకసంపత్తిఁ గాంచి, బోధనేయఁగనలసె భూనాథ నీకు  
నేను జెప్పెడిదానికి నిగమనిగడి, తార్థమునకు విరోధమింతైన లేదు.

మ. సువివేకోదయభాసుగాంగుండ వటంచు నీర్భ్రతి నీపూర్ణ సం  
శ్రవణం బీవిధిఁ బల్కినాఁడ నని విస్పష్టంబుగాఁ జెప్ప న  
య్యవనీనాథుఁ డసంశయం డగుచు బ్రహ్మసందేహముం బొంది యు  
త్సవలీల న్మునిఁ గాంచి పత్క- బరమజ్ఞానం బనూనంబుగఁ. ౧౭౬

గీ. సంయమిశ్వర యాత్మవిషయుఁ డటంచుఁ, బరఁగ శ్రుతి సెప్పు నది  
నాకుఁ బ్రస్ఫుటముగ, నాన తిన్ముని యడిగిన సమ్మనీంద్రుఁ, డధిక  
వాత్సల్యము క్తి నిట్లనుచుఁ బలికె ౧౭౭

గీ. విషయదృష్టి మెలఁగి విలసిల్లి యాత్మను, జూడఁబోన దృష్టిచొర  
దొకింత, నవిషయ మగుదృష్టి నలవరించుచుఁ జూడ, నొప్పె నాత్మ  
యవిషయుం డనంగ. ౧౭౮

వ. పూర్వంబు గీర్వాణజ్యేష్ఠుండు నూఱువత్సరంబు లుపాధిదృష్టి  
చేఁ బరిశోధించినఁ బుంఁదికాక్షుండు సాక్షాత్కరింపకుండుటయు నసం  
తరంబ తద్దృష్టి సంతరంగంబునకు మరల్చి యసల్పవృద్ధయకర్ణికాంత  
రాశంబునకు దిగిచిన నయ్యవిషయవిలోకంబునకు లోకేశ్వరుండు విష  
యుఁ డయ్యె సశేషంబుగు ప్రాబలుకులపలుకులు విషయంబులు గా  
వున భగవంతుండు తనగోచరుం డగుటయు. ౧౭౯

- గీ. ఇట్లు పల్కినలికి యెంతయు విసిగి వేసినా మహానవృత్తిసహిత మైన ప్రాచదువుల కపుడు గోచరం బయ్యె సత్యం బశబ్ద మనఁగ నది యె నుమ్ము. ౧౮౦
- సీ. నిరుపాధికం బన నెగడినచూ పగు నవిషయవృష్టి యయ్యాత్మ గాఁ గ, భావించి తదుపా ప్తిపరుఁడు వినంబడు నదియుఁ గనొనఁబడు నది యుఁ దలఁసఁ బడునది యెల్లయుఁ బరమాత్మ వా శ్రోత గాకయె వినుచుండుఁ గడఁగి ద్రవ్య గాకయె వీక్షించుఁ గాంక్షి గాకయె కాంక్షి యగు వక్త గాకయె యాశ్రయించు, ౧౮౧
- గీ. వక్తృభావంబు మఱియు విద్వాంసు లంద్రు, విన్న వినకున్నవాఁ డని కన్నఁ గనని, వాఁడె యనిచేయఁ జేయనివాఁడె యనుచు, వరుసఁ దలఁచినఁ దలఁపనివాఁడె యనుచు. ౧౮౨
- వ. ఈయర్థం బనుభవవేద్యం బదిగావున. ౧౮౩
- క. ముష్టగ నవ్వేనంబు ల, దృష్టో ద్రష్టా యటంచు దృఢముగఁ బలుకున్ వ్యష్టిసమష్టుల కందని, దృష్టాంతం బిది సుమీ సుధీజనలిలకా. ౧౮౪
- గీ. ప్రత్యగాత్మ యుపాధిసంభావకత్వ, సూక్ష్మ గాంచిన యన్నాభ్యుఁ సూక్ష్మగాఁ బ, రాత్మఁ జూడఁగ వేఱు తా నైన తెఱఁగు, నెమ్మి గా వించి యెసఁగు జ్ఞానమ్ముచేత. ౧౮౫
- క. ఘనతం వా నగుపరమాత్మను జూచినయట్టిచూపు నవిలి యుపాధి న్ననఁడు తదుపాధిం జూడఁగఁ, బనుపడుచూ పొప్పు దంద్రు పరుఁ జూచుటకున్. ౧౮౬
- గీ. నృస యుపాధివిభేదంబు నెఱిఁ బరిత్య, జింపఁగాఁగలచూపు వీక్షిం పఁగలదు, విమలప్రజ్ఞానసంస్కరణము భ యమునఁ, గదిసి యవకాశ మయ్యెఁ బ్రజ్ఞానమందు. ౧౮౭
- సీ. అది యర్థమాత్మక యననొప్పు నేనుతచేతస్కుఁడు లయవిక్షేపనిరస నావలోకనదత్తుఁ డగు నట్టివానికిఁ గరతలామలకంబుగా ననుస్త నిగమార్థములు దోచు నిత్యం బనిత్యంబు వెలయుఁ గైవల్యంబు గలుగు మఱియుఁ, బ్రాకటోపాధినిరాసకుం డగువాఁ డనన్యుఁడై పాలుపారు నయ్యుపాధి,

గీ. యన్య మనిపించుఁ గావున నది దొలంగఁ, తేయుపురుషుండు పూ  
ర్వోక్తసిద్ధి గలిగి, నిత్యుఁ డగుఁ బూర్ణ తావా ప్తి నివృత్తిల్లు, మాన  
వామరసంపూజ్యమానుఁ డగుచు. ౧౮౭

భుజంగ ప్రయాతము.

అతం డవ్యయానందుఁ డాత్మస్వరూపుం

డతం డద్వితీయాత్మఁ డాద్యంతశూన్యం

డతం డప్రమేయుం డహంకారదూరుం

డతం డార్యపూజ్యం డనాథారుఁ డెన్నఁ

౧౮౮

సీ. అశ్రాంత మేకమేవాద్వితీయం బ్రహ్మ యని పల్కుశ్రుత్యర్థమున మె  
లంగి, తనరి నర్యం ఖల్విదం బ్రహ్మ యనుమహావాక్యార్థ విహితల  
త్యైక్య మొంది, యలరు బ్రహ్మైవాహమస్మ్యహం బ్రహ్మస్మి యన  
డువాక్యార్థచింతనఁ జెలంగి, యధికుఁడై బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరమను  
నాగమాంతోక్తుల నాదరించి,

గీ. యిట్టిపరమరహస్యమై గట్టి నెలపుఁ, గూర్చుగాఁ దగుతత్త్వంబు  
నేర్పు మీఱ, సనుభవార్థంబు గలిగినయట్టివాఁడె, పరమపురుషుండు  
విమలుండు పండితుండు. ౧౮౯

న. అన్యుహాపురుషుండు పరిబ్రుజుగురు ప్రసాదండై ప్రాణో ధను  
శ్శరో హ్యత్తా బ్రహ్మ తల్లక్ష్య ముచ్యతే యని పల్కుప్రాబల్కు తెఱిం  
గంగీకరించి ప్రాణం బనెడుబాణాసనంబునఁ జిదాభానుం డను బాణం  
బనుసంధించి బ్రహ్మం బను లక్ష్యంబు నాట వ్రేటుఁ గొనునమ్మాట  
పాటించి వివరించెద వినుము నానావిధంబైన దృశ్యంబు సందర్శించు  
దృష్టి మరల్చుటయె శరంబు దొడుపుటయు నాత్మజ్ఞానంబు విస్మృతి  
లేక యొచ్చుటయె గుఱిఁ గొనుటయు యాతాతాతవిరహితం బయి  
నపరిపూర్ణ దృష్టి గలుగుటయె వ్రేయుటయు నగు నేత ద్రహస్యం బాత్మా  
నుభవైకవేద్యంబు భక్తివై రాగ్యజ్ఞానంబులు ధనంబులుగాఁ గలమహా  
తపస్వీకిఁ గాని యాయనుభవంబు సంభవింప దనుభవజ్ఞండై నధన్యం  
డనన్యభజనసరాయణుం డనఁ బ్రసిద్ధం డగు లయవిత్సేసనిరసనపూర్వ  
కంబుగా నాచరింపఁబడినయది యనన్యభజనం బగుఁ దదీయనామం  
బులు భక్తియు సనితరం బైనస్మరణంబును ధ్యానంబును శరణంబును  
యోగంబు నన వెలయుచుండు. ౧౯౦

- క. అమలజ్ఞానము వైరాగ్యము యోగాత్మంతనిష్ఠ గడు లయవిఠై  
పములు నిర్లప్తములై చను, సమయంబున సంభవించు జనకన్యచాలా.
- వ. దీనికిఁ గారణం బాచార్యకరుణాకటాక్షవీక్షణంబ యగు నిరుపాధిక  
దృష్టి నొనర్చుకర్తంబు బ్రహ్మకర్తంబని బ్రహ్మవేత్త లందు. ౧౯౨
- గీ. కర్తదృష్టిలేదు గావునసదికర్త, మనఁగఁబడదు క్రియల నట్టివాఁడు  
సేసి చేయకున్న సెలవువాఁడగు సలి, లాంతరస్థకమలమట్ల తలఁచ.
- సీ. సకలకర్తప్రయోజనకారణంబు సంకల్పమే యగు సదిగాన దాని  
నడఁగించి దేహాత్రయంబును నిరసించి సర్వసమానదర్శనముఁజెందఁ  
బొలుపారఁ గర్తము ల్పొడఁజూపకయడంగు దానన దేహాభిమాన  
మెల్ల, సంగంబుతోఁగూడ భంగదశం బొందు నట్టివాఁడైనవాఁ  
డఖిలమందు,
- గీ. నిది విధి నిషిద్ధ మిది యని యెంచకుండుఁ, దాదృశం బగుజ్ఞాన ము  
త్పన్న మయినఁ, దగ నుపాధిద్యయంబు భేదంబు సమయు, మంచు  
నూ దుద్భవింప నమ్మించుతోలె. ౧౯౩
- వ. సర్వజ్ఞత్వకించిద్జ్ఞత్వాదిధర్మంబులు నిష్కాలంబులు సేసిన లయ  
విఠైఁసనిరసనంబుగాఁ గనుంగొనుచిదాకాశదృష్టి సుస్థిరంబై యొప్పు  
నీయనుభవంబున నిదియె పూర్ణనిష్ఠయగు. ౧౯౪
- గీ. మనము తనకు వశం బయి తనరెనేనిఁ, బూర్ణసంత్రవణాన క్తి ప్రాద  
లుటకు ఫలంబు స్వవశేతిశబ్ద మిలాగు పొల్పు, మతియు విను  
మని నృపుతోడ మాని వలికె. ౧౯౫
- గీ. అనఘ తా నైనయప్పురమాత్మయందు, సాభిముఖ్యంబుగా మనం  
బలరి యుంట, భూరిసద్గురుకారుణ్యమునను గాక, వెలయనేర్చున  
వేటొక్కవెరవువలన. ౧౯౬
- చ. అని మునిస త్రముండు నిగమాంతరహాస్యయుతప్రబోధము  
న్మనుషడఁ జేయ నన్నపుఁ డపారతర ప్రమదాంతరంగుఁడై  
వినయముతోడ మ్రొక్కి సరివి నివసించి మఱొక్కదాని నిం  
పెనయ నెఱుంగఁ గోరి ధరణీశ్వర యాతఁడు వల్కె మానితో. ౧౯౭
- గీ. అనఘ నిద్రన లేనినిద్రనఁగ నెట్లు, వెలయు నిర్లిద్ర యనఁగ నవ్వీ  
ధ మెఱుంగఁ, బలుకవే యని మునివరుఁ బార్థివేంద్రుఁ, డడిగ నను  
టయు ధర్మజం డనియె నిట్లు. ౧౯౮

క. జనకుం డడిగినదానికి, మునిచంద్రుం డగువసిష్ఠముని యేచందం  
బున నుత్తరం బొసంగెను, వినిపింపవె తాత తత్త్వవిద్యాదాతా.

మ. హరనాగేంద్ర సతత్త్వరాజగళనీ హారాబ్జవాగ్రేవతీ  
వరడిందీరఃటీరపారవకుభృ దై వ్రీధరాస్తారకా  
శరదబ్రామరపాదపాంబరసదీ శంపాతాపుష్పహం  
సరుచిస్తోమవిరాజమాసనుయశ స్సంపూర్ణలోకత్రయా. ౨౦౧

క. సర్వజ్ఞ సర్వతోముఖ, సర్వాధిష్ఠాన భక్తజనహృత్పదనా,  
సర్వాంతర్బహుజ్జ్వల, సర్వేశ్వర సర్వినామీ సర్వాధారా. ౨౦౨

క. వ్యక్తావ్యక్తగుణేతర, సక్తంచరమథనశీల సరనుతలీలా  
ముక్తిప్రదానలోలా, యుక్తయశోజాల రాఘవోద్వీపాలా. ౨౦౩

మాలినీపుత్తము.

సలలితగుణజాలా సచ్చిదానందలీలా  
బలరిపురిపుజేతా సందీతానందదాతా  
జలదసదృశదేహ సాధుచిత్తైకగేహ  
సలిలనిధిగభీరా జానకీచిత్తచోరా. ౨౦౪

గవ్య. ఇది శ్రీమదపరోక్షీకృతబ్రహ్మజ్ఞాన రామబ్రహ్మగురు చర  
ణారవింద సేవాభిసందిత హృదయ సదమలవిబుధజనజలనిధిమృగాంక  
వేంకటజోగితనూజనై జకవితావిలాస విరచితా నేక వేదాంతప్రబంధ  
ప్రధానప్రముదిత సీతాశాంత యాముజాల శేషాచలాచలా లేఖరోహిణీ  
కాంతప్రణీతం బయిన శ్రీవసిష్ఠజనకసంవాదంబనాఃబరగు పరతత్త్వ  
సముద్రంబను వేదాంతప్రబంధమునందుఁ బ్రథమాశ్వాసము,

సంపూర్ణము.

శ్రీ ర మ్మ.

## వ సి ప్త జ న క నం వా ద ము.

ద్వీ తీ యా శ్వా స ము.

- క. శ్రీరమణమణిహృన్నన, సారిసరుచిధామ దనుజసంఘవిరామా  
సూరిజనవార్ధి సోమా, తారికనుంత్రాత్మనామ దశరథరామా. ౧
- న. చి త్తగింపు మ త్తైఱంగున నడుగుటయు యనునందనునకు నమర  
నదినందనుం డిట్లనియె నిట్లు శతానందనందనుం డమందప్రియం  
బున జనకస్వంసంక్రందయం గాంచి. ౨
- గీ. నిద్ర లేనినిద్ర నిర్జిద్ర యనువాని, కనుభవంబు దెలియ నడిగితివు  
పుణ్యచరితలభిపూర్ణ వశుంకవు, గమ్ము దానికీలుఁ గాంచి పేర్చి. ౩
- మ. ధరణిశో త్రము వానిమార్గము ప్రమోదం బొప్పఁగాఁ జెప్పెన  
స్థర మాసక్తినిఁ దత్సలూనుభవ మాకర్ణింప దుఃఖాన్తిసం  
హరభావంబున మించి శీఘ్రము యనాయాసంబుగా ఘోరదు  
స్థరసంసార పయోధి దాఁటి యనునస్కంధంప వా దెన్నిటన్. ౪
- క. పరికింప నిద్ర యన సుస్థిరముగ నిజనూనముందు స్మృతి దప్పుటయే  
నరనర యజ్ఞానం బనఁ బరఁగు స్మృతి దానిపేళ్లు పలుకుదు వినుమీ.
- నీ. ష్ఠీతివాధ నిద్ర విస్మృతి తనంబు లయంబు మఱిపు సుషుప్తియుఁ  
బరవశంబు, సవనధానముఁ జిత్త మత్య క్తము నవిర్య బంధంబుఁ  
జీఁకటి ప్రకృతి మనసు, నావరణంబు నత్యంత మాయయు నసస్త్వా  
రంబు మృత్యువుఁ గారణంబు, నవివేకముఁ బ్రధాన మన నొప్పు  
నది విను జాగ్రదాద్యుత్పన్న సర్వవృత్తు,
- గీ. లుపరమించునమయ మొప్పును నిద్ర న, మఱియు సకలవిషయపరి  
గణోప, రనువిధాన మత్తైఱంగున సముదాహృ, తత్త్వ మొందు  
నయమహత్త్వకలిత. ౬
- వ. మఱియును. ౭
- క. సలలితజాగ్రత్సప్నం, బులవర్తన దుఃఖనూనముం గావున దుః  
ఖలయానసరిమె నిద్రని, పలుకంబడు బుధులచేతఁ బార్థివముఖ్యా.
- నీ. జననాథ విసవయ్య సర్వప్రపంచంబు సారిది నమ్మఱి పనునుప్తి



యందు, జొన్నడు నడఁగు సుషుప్తికాలే సకలే విలీనే యని కేవలముగ, వేదంబు సెప్పు నవిధము సత్యము గాఁగ మహాదహంకారాది మహితకల్పనాన్వితమై యొప్పు నందు వ్యక్తాకృతి సందీపితంబగు జాగరణకు,

గీ. సవృష్ణమునకుఁ బ్రబోధంబు సంభవింప, సరయ నిఖిలప్రపంచంబు మఱపుచేత, సంక్షయము గాక యెఱుకచే ట్టయముఁ జెంద, నది మరల నెన్నిభంగుల నుదిత మగునె. ౯

గీ. ఆసుషుప్తిసమయమందు సమస్త జీవులకు నేకరీతి నలఘుసౌఖ్య, రూపకంబు గాఁగఁబ్రాప్తింప మఱపనఁ, దనరు నజ్ఞభావ మనఘచరిత.

వ. ఎట్లనిన జాగ్రత్సవృష్ణంబులయందు సకలేంద్రియంబులు విషయవ్యాపారదుఃఖశ్రాంతంబులై తన్నివృత్తికొఱకు మనస్సహితంబులై సుషుప్తియందు డిందు నదియ నిద్రయనంబడు నెండియు హృషీకంబు లజ్ఞానంబున విలయప్రాప్తంబులు గావు దేహాదివిలక్షణం బైనయెఱుక చేతఁ జేతః ప్రముఖంబులు లీనంబు లగుటయు బ్రహ్మసందానుభవంబు గలుగు మఱియును. ౧౧

సీ. తలఁప జాగ్రత్సవృష్ణములయందు నింద్రియవ్యవహార మనియెడు నధికదుఃఖ, మనుభవింపంబడు నదిగాన తాదృశజీవసుఖాలయశ్రీయుతంబు, గా సుప్తి యనెడునావాసంబు గల్పిత మయ్యె నీశ్వరునిచే దదవ్యవస్థ, లధికదుఃఖమయంబు లటుగాక యుండినఁ బ్రళయ మెట్లొందుఁ బ్రపంచ మింద్రి,

గీ. యంబు లాసుషుప్తియం దభిముఖములు, గాఁగఁ బురుషుఁ డలసి గాఢతరసు, ఘృష్టి జెంది యెంతసుఖనిద్రఁ జేసితి, ననునొ లేదొ లేచినప్పు డధిప. ౧౨

వ. దుఃఖరూపంబు లయినజాగ్రత్సవృష్ణంబులకు విలయస్థానంబైన సుషుప్తియే నిద్రయగు. ౧౩

గీ. అధిప విను ప్రాజ్ఞులకుఁ దస్మయత్వభవ్య, మందిరము యోగనిద్రన మానివరుల, చేతఁ జెప్పఁగనయ్యె నచ్చెలుపు వారి, కెఱుకయందున లీనమా నెల్లజగము. ౧౪

క. వినుమిదియె తస్మయత్వంబునఁదగునిర్వాణ మనఁగ నమనస్కంబు న్మనియోగ నిద్రయనఁగాఁ, దనరుఁ బరమపదమనంగ దానికే బేల్లె.

వ. అని చెప్పిన విని జనకుం డిట్లనియె.

౧౫

గీ. ఈప్రసంచమునకు నెంతేనియు సుషుప్తి, యందు లయముగల్గు నది  
యె కాంగ, నెఱుకచేత నుఱియు మఱపుచేత జగంబు, లడఁగుటయ  
యధార్థ మట్లు గాన.

౧౬

వ సమస్తజంతుసంతానంబునకు దినప్రళయరూపం బయినను  
షుప్తియందుఁ బ్రపంచోపసంహారంబు గల దనియుం దధావిధంబైన  
సుషుప్తిసుఖంబె బ్రహ్మానందసుఖంబని తలంచెద ననుటయు నమ్ముని  
శ్రేష్ఠం డిట్లనియె.

౧౭

క. జనవర పూర్ణశ్రవణము, వినలేదె యనాదికాలనృద్ధంబు మహా  
ఘనతరమును బ్రాచీనం, బనఁదనరుం గర్గు మట్టిదై యుండుటచేఁ.

క. విందుగఁబూర్ణశ్రవణం, బందున గుఱి యాననీక యాసు ప్తియుఁదా  
నంద సుఖం బది బ్రహ్మ, సందసుఖం బనఁగవచ్చునా యెబ్బంగి.

సీ. తజ్జాగ్రదాద్యవస్థామయం బైన గూయఖిలజగము వ్యక్త మనఁగ  
నొప్పు, నదియెల్ల నవ్యక్త మనఁబడెడు సుషుప్తియందుల డిందుట  
నత్రైతంగుఁ, బరికింపఁగా దినప్రళయంబు వ్యక్తాత్ములగుట నయ్యర్థ  
మయ్యజనుహేంద్ర, ముఖులకుఁ గలుగు నెప్పుడు నుడుగక వ్యక్త  
మును నాశనంబును బుట్టుటయును,

గీ. నరయ నవ్యక్తమందున నగుచునుండు, నట్లు గాన దినప్రళయంబు  
నం బ్ర, సంచమున కుపసంహృతి ప్రాప్త మగునె, యనిన విస్మితుఁ  
డగుచు నిట్లనియె నృపుఁడు.

౨౦

సీ. విను దినప్రళయంబుననె ప్రపంచోపసంహారము గాకున్న దేహాంత  
మందుఁ, గలుగుట నిజముగాఁ దలఁచెద ననుటయుఁ జెప్పి నిట్లని  
మునిశేఖరుండు, దొడరి తవ్వంతమందున నశేషప్రపంచోపసంహృ  
తిభంగి యొలయ దెట్లు, సిగినినయంబరంబును దొలంగించి మను  
ష్యుండు ప్రియమున నూత్నవస్త్రు.

గీ. మలనడ ధరించినట్లు లనాదికన్లు, వాననలఁ జిక్కువడి పెక్కునట  
లొందుఁ, బ్రాణి పూర్వశరీరంబు బొటవైచి, యెండాకశరీరమం  
దున నుండుఁ బేర్చి.

౨౧

క. ఈయింటిలోనిపురుషుం, డాయింటికి నేఁగురీతి నాల్గు వివిధక  
ర్మయతన్మత్తినబద్ధం, డై యలరు న్రాకపోక లభిమతములుగాఁ.

- తరల. పురుగ స్థూలశరీర మెంతయు భంగ మొందినఁగాని య  
వ్యరున మించి యనాదికర్మజవాసనామయయు క్తభో  
గరతి నాం దెడిలింగ దేహము గాదు భంగము గావున  
నరవరేశ్వర నీకు నే మది నాటఁ జెప్పుదుఁ గూరిమి. ౨౩
- క. ఆరయ దేహాంతంబున, నేరీతిఁ బ్రపంచమునకు నెంతయు నుపసం  
హారంబు సంభవించఁగ, నేరదు వెండియునువిసుము నృపకులతిలకా.
- సీ. ప్రాణవితానప్రయాణావసరమునఁ బ్రాణి సేసినకర్మరాశి యెల్ల  
యాతనాంగముఁ జేరు నది దాల్చి పూర్వాచరితకర్మబద్ధశరీరీ యూ  
ర్ధ్వ, లోకంబులకు నధోలోకంబులకుఁ బోయి యచట నుఖము  
దుఃఖ మనుభవించి, తరువాత ననింగతత్వాదికో క్తమార్గానుసారం  
బున నవనిమోదఁ,
- గీ. గూలి యోషధిదూష్ణమై యోలిమించి, యంతమోదఁ జతుర్విధ  
మైనభోజ్య, మగుచు భుజియింపఁబడు యథార్హముగ శుక్ల, శోణి  
తాకారమై యోనిఁ జొచ్చు పుటియు. ౨౪
- వ. అవయవకలితంబై తనర్చు నిత్రైటంగున. ౨౫
- క. నారీనరసంయోగము, చే రహి గనుపిండ నుదియ చెలు వగుసూలా  
కారం బనంగ యోని, ద్వారంబున నెడలునంత ప్రాణిమహీశా. ౨౬
- శా. సంసారార్థనమగ్నఁ డైననరుఁ డీచందంబునం బుట్టుచున్  
హింస లేయుచుఁ గర్మపాశగతుఁడై హేలాగతి న్నచ్చుచున్  
హంసతోష్ణత్వి బొందనేరక గతాయాతాత్ముఁడొ నాత్మనా  
శంసంభూత మటంచుఁ బల్కు శ్రుతి వాచాహుధి తథ్యంబుగా.
- సీ. స్థూలశరీర మిస్థూలశరీరంబు విడిచియొప్పు నె భూమివిభుఁడ నుటి  
యు, వినుము దేహాంతంబునను బ్రపంచంబు లయము గాదనుట  
నిశ్చయము దత్ప్ర, కారంబ యైన నాఁగాక బ్రహ్మదినప్రళయమం  
దునఁ బ్రపంచలయము గలుగు, ననియును దలఁచుట యనుచిత మె  
ట్లన్న నరులకుఁబోలె దాచురసగర్భ,
- గీ. దినలయంబు తదీయను ప్రియన నొప్పు, నప్పగిదినిద్రితం డయియజుఁ  
డు మరల, లేచి కల్పించునో లేదొ లీల మెఱసి, బహువిధచరాచరా  
తతప్రాణిచయము. ౨౭
- గీ. కడఁగి ప్రాణులు సుప్తిమేల్కొనినవెనుకఁ, జిత్రరీతినిమించి విక్షేపశక్తి,

పిండకాండంబులమరఁ గల్పించునట్లు, నదియుబ్రహ్మకు సహజమే యగు స్వపాల. 3౦

గీ. అట్టివాఁడును స్వస్వగూఢాజ్ఞ భావమొందఁ డిది తారతమ్యమై యొప్పునునుజ, సారసోద్భవులకు వ్యవహారభేదమింత యైనను గనుపట్టదినమహేంద్ర. 3౧

వ. కావున. 3౨

గీ. వనజగర్భినిను ప్రికి మనుజును ప్రికిని సభేదంబు దలపోయ మనుజునాథ యుద్వేగించిదిన ప్రళయంబునను బ్రసంచ ముడఁగక యుండుఁ గర్తాం చితముగ. 33

సీ. అంబుజాసనుశరీరాంతకాలమునఁ దత్కల్ప మనంబడుఁ గాన నప్పు డఖిలప్రపంచసంహారంబు గల్గునే యని తలంచితివేసి వినుము జనక యాయతప్రీతి 'ధాతా యథాపూర్వమకల్పయ' దితి వేదజల్పనంబు సత్యంబుగా స్వయంబూతకల్పమునందు జీవులసంసారచిత్రగతులు

గీ. మట్టివిత్తుపోల్కి ముఱపనాఁదనరు నజ్ఞానమందు సంవిలీనము లగు నంతమీఁద మఱొకఁడగు వెలిపుల్లుగు, ప్రింపురాతు పుట్టురాజచంద్ర.

క. జీవులసంచితకర్మప్రావీణ్యమువలన సృష్టి ప్రబలు స్మరణం గావున తదీయదేహం, తావసరమ్మున జగమ్ము లడఁగక యుండుఁ.

వ. బ్రహ్మాదిన ప్రళయంబు పిండాండంబునకు మహాప్రళయం బనంబడుఁ బూర్వోక్తంబులయిన చతుర్విధ ప్రళయంబులకు నజ్ఞానంబు నం దుదయా స్తయంబులు గలుగు నట్టిమఱపు నిరస్తంబుగాక ప్రపంచోపసంహారంబు సంభవించ నది యట్లుండె. నై దవప్రళయంబాత్యంతిక ప్రళయం బగుటంజేసి దానియందునం దధావిధం బయిన ప్రళయచతుష్కంబునకుఁ బ్రళయంబు దోచు నయ్యాత్యంతిక ప్రళయంబు మహాకారణశరీరం బని పెద్దలు సెప్పుదు రదియె మోక్షసాధనంబై యొప్పు మఱియు నిత్రైతంగు నిరీక్షణానుసంధానం బని పలుకంబడు. 3౬

గీ. అసఘ తన్నిరీక్షణానుసంధానంబు, పరమగురునికరుణ ప్రాప్తమైన స్థూలముఖ్యతను చతుష్టయంబు ఊరాక్ష, రసరమగు బరాక్షరత్వ మొందు. 3౭

క. ప్రళయంబు లైదునుమహా, ప్రళయంబున డిందునదియె పరికింపఁగఁ

వలమొక్ష మవుడు జగములు, విలయంబగుఁ ద్రిపుటిరహిత విధమె యది నృపా. 3౮

ఉ. స్వామభవైకవేద్య మది యార్యకృపావిభవోపలభ్య మ  
జ్ఞానమె నిద్రనాఁబరఁగు సత్కవులై యిల మించువారిచే  
దానియభావసంపదయె తన్నయభావము లేనినిద్ర నా  
మానవనాథ యత్రైఱఁగు మానితమా బుధసమ్మతమ్ముగాఁ. 3౯

క. జననాథ తన్నయత్వం, బస నేమని యడుగుజేసి నది సహజానం  
దనిరతసుఖరససంప్రాప్తిని జిత్రము పారవశ్యదీపిత మగుటగా. ౪౦

క. ఇది తన్నయత్వసిద్ధియుఁ, బదిలం బీసాఖ్యమందుఁ బ్రాణికి సంసా  
రదురితదుఃఖజమగునా, పర నిరసన మైనఁగలుగు భవ్యచరిత్రా. ౪౧

శా. అధ్వశ్రాంతిపరీత దేహుఁడు నిదాఘాతుండు నౌవాఁడొగి  
నద్యంభఃపరిపానమజ్జనరచాన్న ప్రాశనాదిక్రియా  
విధ్వస్తశ్రముఁడై నుఖాస్తరణసంవేశంబున న్నంజగా  
నిధావనామృతిత్వైఁ జెందుచుమహా నిద్రాప్తుఁడై యుండుటగా.

వ. పూర్వబుద్ధింబు లగునాయాసంబులు మఱచి తన్నయుండై  
సుఖించుభంగిఁ దాపత్రయభయంకరి సంసారఘోరవైశ్వానరజ్వాలల  
చేతఁ బరితపించుచు మరల మరల యాతాయాతపరిశ్రమంబున దుఃఖ  
తుం డగుజీవుండు సహజంబగు నానందరసంబుఁ బ్రాప్తించిన దీపించు  
నదియె తన్నయత్వసిద్ధి యనంబడు మఱయు సంశిష్టభూమిక యనిము  
నిపుంగవులు ప్రసంగింతురు. తన్నయుం డైనపురుషుండు చిత్స్వభావ  
యుక్తుం డయి వెలయు. ౪౩

క. జ్ఞేయుఁడు సర్వజ్ఞుండును, మాయోపాధికుఁ డనన్యమాన్యుఁడు భక్తి  
శ్రీయుత సగుణోపాసన, సేయుచుఁ గొలువంగఁదగిన జేజేయతఁడే.

క. సవికల్పసమాధియుత, ప్రవిమలపురుషుం డతండు ప్రజ్ఞాతనమా  
ధివనుమతీశ్వరపెద్దలు, సవికల్పమెయండ్రుత త్వచతురతమెఱయగా.

వ. సగుణసాయుజ్యము క్షీయన్వయనిష్ఠ యనం బరఁగుఁ జిత్ప్ర  
కృతిలీనం బగుటయె సులీనావస్థ గావున నది నిర్వికల్పసమాధి యగు  
మఱియు సులీనభూమికయు, సహజామనస్కంబు, సున్ననియు, మనోలీ  
నదశయు, జీవన్ముక్తియు, విదేహకై వల్యంబును, నిర్గుణసాయుజ్యము  
క్తియు, ననం బరఁగుచుండు. ౪౬

క. సమత స్త్రీయనుభవభావమున నివలసిల్లువునువ వర్మిండు పున .  
ర్గమనాగమనము నొందఁడు, కనులజ హరిహరులకన్న ఘనుఁడు  
దలంపఁ.

౪౭

సీ. సంశిష్టభూమిక సవికల్పరూపసమాధి యటండ్ల సన్న్యాసినరులు  
నన్వయంబనఁగను వ్యతిరేకమనఁగను నిర్వికల్పంబన నెగఁడు నదియు  
శబ్దం బనంగ నిశ్శబ్ద మనఁగఁజిత్తు శృత్యధిష్ఠానంబు లెన్నఁగ నగుఁ  
జిత్తున మనఁబడు సత్పదంబు సవికల్పం బనఁ దనరు శబ్దంబు నిర్వి

గీ. కల్ప మనఁగ నశబ్దంబుగరిమఁ గాంచు, శబ్దమె యశబ్ద మదియుఁ  
దచ్చబ మరయ, నిర్వికల్పమె సవికల్ప నిష్ఠయదియె, నిర్వికల్పంబు  
మతియు నిర్గర్వ వినుము.

౪౮

వ. నిర్గుణంబును, సగుణంబును, సగుణంబు నిర్గుణంబును నగు.

౪౯

క. భూరితరచిత్సుఖునిరా, కారమె సాకారమంచు గణుతింతును సా  
కారంబె నిరాకారంబై రాజ యఖండ మిద్వయం బన నలరుఁ.

క. జననాథ యఖండై క్యంబనఁదగునిది స్వానుభవమునందుఁ దనర్పుఁ  
గగరాదు భేదమింతయు, ఘనతరసవికల్పనిర్వికల్పంబులకుఁ.

గీ. భూసకుబిదీప దృష్టాంతపూర్వకముగ, నేను బోధింతు శ్రద్ధచే నీవు  
వినుము, సకలసంశయములు దాన వికలములగు, సమర్థసైక్యాను  
భవసిద్ధి సంభవించు.

౫౦

చ. ఘనతరను ప్రి నొందునరుఁ గాంచి మత్కొక్కనరుండు తాఁ బ్రతి  
ధ్వని వినఁజేసి లేపిన సతండు ప్రబుద్ధతఁ గాంచు నాతనిఁ  
గనుఁగొని లేపకున్నను నఖండసుషుప్తియె చెంది యుండు నె  
మ్మనమున నిర్వికల్పకసమాధివిధం బిది యంచు నెంచుమీ.

౫౩

క. భూనాయక నిరతంబు ను, లీనదశాపురుషతనువు లెక్కింపఁ బరా  
ధీనంబై యుండునతఁడు, మానితభావముననర్వచుయుండై యొప్పుఁ.

చ. అనాపమను ప్రియుక్తుఁ డగునాతఁడు తత్పుఖవృత్తిఁ దృప్తిఁ బొం  
ది నయము మీఱఁ దానె కడుఁ దెల్వ జనించిన లేచుఁ గాదె చ  
క్కన నిది యాత్మఁదల్పు సవిబుసమాధివిధంబు గాఁగ నీ  
యనుభవవైభవంబున మహాత్ము లఖండగతిం జరింపరే.

౫౫

గీ. తథ్యముగ నిద్ర లేమియె తన్మయత్వ, సిద్ధియును యోగనిద్రని చెప్ప  
నొప్పు, దానిమార్గం బెఱింగింతుఁ దవిలి వినుము, చిత్తమునకుఁ బ్ర  
శాంతత్వసిద్ధి గలుగు.

౫౬

వ. మఱియు నిర్జిద్ర తెఱంగు గెఱింగించెద వినుము. నుషుప్తియ  
డంగుట తస్మయశ్వసిద్ధి గ్రావున నది చిత్ప్రకృతినిష్ఠ యనం బరగుఁ, ద  
దీయలీనభావంబు సులీనదశ యగు నయ్యనస్థ నిర్జిద్రయన నుదాహృ  
తం బగు, నిది సావ్యనుభవంబున నిశ్చయంబై తోచునని పూర్ణ శ్రవణం  
బు సెప్పిన నప్పురంతపుండు, నిరతిశయానంద నుఖంబున వికసించి  
యిట్లనియె.

౫౭

గీ. సురవరస్తుత నిద్ర నచ్చుటకు నేమి, కలము మేల్కనుటకు నెది కార  
ణంబు, దానిచందం బొకింతయు నే నెఱుంగఁ, దెలియఁ జెప్పుము  
లోనినందియము దొలఁగ.

౫౮

చ. అని నృపపుంగవుండు పరమార్థముఁ గోరి కుతూహలాత్ముఁడై  
వినుతియొనర్చి మ్రొక్కినఁ బవిత్రచరిత్రుఁ డటంచుఁ దత్త్వమా  
ర్గనిరతుఁ జేయఁగాఁ దలఁచి రాజుఁ గవుంగిటఁ జేర్చి నెత్తి మూ  
ర్ఖుని మునిసింహుఁ డిట్ల నె నిరూఢవచస్సుభగత్వ మొప్పుఁగాఁ.

నీ. ఆత్మస్వరూపముం దాచూఢి లేక విస్మరణంబుఁ జెందు టజ్ఞాన మం  
దు, రది మఱి పనఁబడు నందువలన నిద్రనచ్చు వెండియుఁ జెప్పు  
వాఁడ వినుము, బహువిధదుఃఖ ప్రసంగోపసంహారకాలంబు నిద్రకుఁ  
గారణంబు, పరిపూర్ణ భావసంపన్నానుభవమునఁ గను మిది గోప్యం  
బుగా గణించి,

గీ. నిద్ర గలుగుటకును నిద్ర హేతువ యగు, దానిలేమి తెలివె దనరఁ  
జేయు, నిది మునీంద్రకోటు లెన్నినత త్త్వంబు, ప్రణతనుగుణజాల  
భవ్యశీల.

౬౦

వ. నుషుప్తిస్ఫురణయె విక్షేపం బది మేల్కను తెఱంగు గల్గి  
యుండు వెండియుఁ దలంపును, సంకల్పంబును, నూహయు, నపోహం  
బును, స్ఫురణయు, స్థూలంబును, సూక్ష్మంబును, గారణంబును, బ్రహ్మాం  
డంబును, పిండాండంబు, ననం గొమరుమిగులు తెలివికి నిద్ర హేతువగు.  
నది యెఱుకివలన జనించు, నీయభిప్రాయంబున నింతయు సంశయంబు  
లేదు మఱియును.

౬౧

మ. కదమై సర్వవిలక్షణం బయిన ప్రజ్ఞానంబునఁ దానిసం  
స్ఫురణంబయ్యె నుషుప్తికారణము సంశుద్ధాత్ముఁడై తన్నుఁ దా  
నెఱుంగఁజాలక యుండుటే మఱివు భూమిశా యధిష్ఠానభా

నురదృష్టిఁ సనుయింపవచ్చు ముఱుఁ జూపొప్పిదం బైనచోఁ.  
 సీ. పరికింప మృగజలాభాసంబు దోచుట కరుణకరము హేతు వగుటఁ  
 జేసి, తదవ్యతిరేకయుక్తంబు గాకది దానియడఁగుటకును మూల  
 మదియె తెలియఁ, జనునట్లచిద్విలాసం బగువిశ్వంబు ప్రళయంబుఁ  
 జెందుఁ దత్ప్రతిభ గనిన, నయ్యనుభవము ప్రత్యక్షమై యొప్పు న  
 శ్రాంతనమాధినిష్ఠాయుతునకు,

గీ. నిరతమును సమాధినిష్ఠ లేక మెలంగునతనికి విను సమయమందుఁ  
 దెలిసి, నట్ల యుండుఁగాక యాత్మచేతఁ బ్రతీయ, మానభావమున  
 ననూన మగునె

౬౩

వ. మఱియుఁ జెప్పెన వినుమని యిట్లనియె.

౬౪

సీ. ధరణీత నిద్రకు నెఱుక హేతువయగుఁ బరికింప నాత్మానుభవమునం  
 దు, నది విశకం బగు నట్టిబ్రహ్మనందకలితుండె సాంఖ్యయోగప్రవ  
 ణుడు, తత్ఫలానుభవ మువ్యక్తీలఁ బొందు నిందున సందియము  
 లేదు జననరేణ్య, సాంఖ్య మనఁగ నెద్ది నద్యోగ మన నెద్ది యని  
 పల్కితేనియు నది వచింతు,

గీ. సంప్రహర్షంబునను విను సాంఖ్యవిధము, దేహిదేహాత్మకసకలేంద్రి  
 యములకును, దత్తదుక్తవిభక్తితత్ఫలవిశేష, సిద్ధికిఁ బ్రసిద్ధ మైన  
 సుస్థితిఁ జెలంగి.

౬౫

క. భువి సారాసారవిచా, రవిచేకజ్ఞానదృష్టిరంజిత మగున  
 య్యవిరళతత్త్వముకేవల, సవినయవిజ్ఞాననిష్ఠ సాంఖ్యంబు నుమీ.

వ. మఱియు నిష్కామకర్మానుష్ఠానంబునఁ బరిశుద్ధమానసుండై  
 యశేషధర్మంబులు భగవదర్పణంబు సేయుచు సంతర్చాహ్యంబుల సమ  
 బుద్ధిగలిగి జన్మపరంపరాసంపాదకం బైనగుణాద్వయంబును గ్రమంబున  
 నశింపఁజేసి యింద్రియవ్యాపారవిషయంబుల నిట్టటుఁ బాఱనీక పదిల  
 పఱచి కేవలప్రజ్ఞానంబునఁ బ్రజ్ఞానదృష్టి సుస్థిరంబు సేసిన నదియె సాం  
 ఖ్యసూపకం బయిన జ్ఞానయోగం బనంబడు నింక యోగప్రకారం  
 జెరింగించెద.

౬౬

సీ. పార్థివోత్తమ సంగఫలపరిత్యాగబుద్ధిని వేదచోదితఘనతరైక  
 కర్తాచరణము యోగం బగు సంగంబు స్థూలశరీరంబు నూత్నత



నువు, ఫలమగురెంటికి నలఘుకారణము విత్తేనంబు సంకల్పరూప మదియు, సంగఫలద్యయ జన్మదేశంబు నెఱ్ఱునము తత్త్వాగంబ యొనరు సంగ,

గీ. ఫలఫరిత్యాగ మన దానివలనఁజేయ, సగుక్రియాచరణము యోగ మనఁ దనర్చు, వినుము జ్ఞానేంద్రియములసాధనము లందు, రుత్త మోత్తము లగువారు యోగమునకు. ౬౮

గీ. అనఘ విను మింకఁజెప్పెద నధికముగను, సాంఖ్యయోగప్రకారంబ సంఖ్యఫలము, నీవు విశ్వాసమునఁ బూర్ణనిష్ఠగల్గి, యనవరతముఁ బ్రవర్తిల్లు మారు్య లెన్న. ౬౯

క. బాగుగ సాంఖ్యములేక, యోగముప్రాప్తంబుగాద యుద్వీశ్వరయ యోగంబు లేకసాంఖ్యం, బేగతిసంభవము గా దెట్లనియన్న.

వ. బాహ్యభ్యంతరగుణకర్మఫరిత్యాగంబు పరమార్థవదం బైన సన్న్యాసం బగు దానిసిద్ధి జ్ఞాననిష్ఠ యనఁ బరఁగు నదియె సాంఖ్యంబు యోగోత్పత్తికిఁగర్తవ్యాసంబును గర్తవ్యాసంబునకు యోగంబును గా రణం బగు సంతర్భావ్యాత్యాగసూచం బైనశరీరద్యయనిరసనంబు సంభ వించిన మోక్షలక్ష్యకలాక్షసాక్షాత్కృతాక్షీణపరమపదసామ్రాజ్యధు రంధరత్వంబు గైకొనుటకు సందియంబు లేదని ఆత్మవేత్తలు పలుకుదురు.

గీ. అరయ వేదాంతవిజ్ఞాన యనెడుశ్రుతిపదంబు సర్వంబు పల్కఁచం దంబు వెలయ, సాంఖ్యయోగములకు భేదసరణి లేదు, లేదనుచుఁ జెప్పుచుందురు వేదవిదులు. ౭౨

వ. అనిన జనకుం డిట్లనియె. ౭౩

గీ. ఆరురుత్ముఁ డనఁగ నారూఢుఁడననెట్టి, వారు వారితెఱఁగు భూరిక రుణఁ, దెలియఁ జెప్పు మనుడు ధీరజనాగ్రణి, యగువసిష్ఠుఁ డతని కనియె నిట్లు. ౭౪

వ. స్థూలనూఱ్ఱుశరీరంబులకుఁ గారణం బయినవిత్తేనంబు లేక దీపించునారూఢదేశం బొందుటకుఁ దలంపు గలిగి నిరంతరయోగాచరణపరాయణుండును విధ్యుక్తకర్మకలాపప్రవీణుండును, దత్ఫలాసక్తినిరహితుండును, నానావిధసాధనాభ్యాసపరుండును సగువాఁ డారురుత్ముం డనందగు నింక నారూఢినితెఱం గెఱింగించెద వినుము. ౭౫

క. మానసము లీన మైనన్, దానివిలాసంబు లెల్లఁ దప్పు నిలైనన్  
దానే తన్నుఁ గనుంగొను, నానిజము గల్గితివాడె యారూఢుఁ  
డనన్. ౭౭

క. తా నె యగుపరమతత్త్వము, తానై కనుఁగొనడిచూపుఁ దప్పుట బ  
హుళా, చూనాద్యుపాధిదృష్టిం, గా నెన్నుదురట్టిచూపు గారణ మైనన్.

వ. ఆత్మకనస్థా త్రయసాంగత్యంబు సంభవించె, దానంజేసి య  
తండు నిత్యముక్తుం డయ్యును బ్రకృతిబద్ధుం డనంబరఁగె ౭౮

క. వ్యతిరేకదృష్టి సాంఖ్య, స్థితి యన నొచ్చురు విగతదేహాత్రయసం  
గతభావయు క్తదృష్టిని, వ్యతిరేకం బైనచూశ్చి యందురు విబుధుల్.

క. విరతతను త్రయనిరసన, గతిసంచారంబు లేనికష్టాత్మలక్షణ  
వ్యతిరేకదృష్టి గల్గునె, సతతతపఃప్రముఖవివిధచర్యలచేతన్. ౮౦

వ. శరీరత్రయనిరసనంబును, లయవిఠ్లే పాభావరూపకం బైనచూపు,  
సంగపరిత్యాగపూర్వకం బైనయోగంబును, సర్వకర్మఫలపరిత్యాగపూ  
ర్వకం బయినసాంఖ్యంబును నగుం గావున లయవిఠ్లేపంబులఁ బావున  
వసరంబున నఖండనై రాగ్యయోగజ్ఞానంబులు సంభవించు. ౮౧

శా. సారం బున్నది వోలెఁ జెన్నగుప్రపంచం బింతమాత్రంబె ని  
స్సారం బెన్నఁగ బ్రహ్మ సత్య ముచిశ్వాసంబు వాటించుచున్  
ధీరత్వంబు జితేంద్రియత్వము సుబుద్ధిత్వంబు నార్జించుటే  
వైరాగ్యం బన నొప్పు సర్వసమభావస్ఫూర్తి సాంపాదినన్. ౮౨

శా. ధీరాత్మా యసదాదిభౌతికవిచితీయోరుదేహోద్యహం  
తారవ్యాపితసంగము నివృత్తి యసంగజ్ఞప్తిచే దన్నుఁ దా  
రారజస్థితిఁ జూచుచూ పెనఁగి విభ్రాజిల్లఁగాఁ జేయుచున్  
సారోదారవివేకపూర మగుచున్ జ్ఞానంబు నెప్పొంబుడున్. ౮౩

వ. ఇది సాంఖ్యదృష్టి యనంబడు నెండియుఁ బూర్ణస్థియు వ్యతిరే  
కంబనం దనరు నింద్రియనిగ్రహంబున నన్యం బైనదేహేంద్రియాది  
సంగంబును జూడ నొల్లని యసంగదృష్టి నిజప్రేమరసంబు గోచరింప  
నాత్యంతికప్రేమ నుదయింపఁజేయు నిది యనన్యభక్తి యనం బరఁగు.

గీ. ఆత్మయందు లీన మైనమనంబె యా,త్సాకృతిగను జూచు నఖిల  
మనిత, మవనినాథ యదియ యశ్చకృతమాధియో,గం బనంగఁ ద  
గు జగంబునందు. ౮౫

న. కావున. ౮౬

గీ. జ్ఞానవైరాగ్యభక్తియోగంబులకును, దలఁపఁగా నేకభావంబు గలిగి  
యుండు, శ్రీసదాచార్యసత్కృపఁ జెందకున్న, నట్టిపద మబ్బ నేర్చు  
నే యెట్టు లైన. ౮౭

గీ. లలి ననన్యభక్తివిలసితుండగునట్టి, పురుషనర్యునకును భూరివేద,  
సారము లగుజ్ఞానవైరాగ్యయోగముల్, తమకుఁదామెపుట్టితనరునధిప.

న. దేహదులయం దనురాగంబు దోఁపనీనిదె యనన్యప్రేమ యగు  
నది యఖండం బైన నైక్యం బని పలుకుదురు. మఱియు వినుము, జ్ఞాన  
వైరాగ్యభక్తియోగంబులు పరస్పరభేదంబులని గుహాపదిష్టండు గాని  
పురుషుండు దలంచుఁగాని పరమగురుకటాక్షవీక్షణంబునకుఁ బాత్రం  
బయిన పవిత్రచరిత్రునకు నత్యైతంగు గలుగదు. జ్ఞానంబు లేక యోగ  
వైరాగ్యంబులవలనను, యోగంబు లేక జ్ఞానవైరాగ్యంబులవలనను,  
వైరాగ్యంబు లేక తదితరద్వయంబులవలనను, బరంబు సిద్ధింప దీయర్థం  
బుపనివత్తునీధం బని చెప్పిన నప్పుణ్యాధయం డిట్లనియె. ౮౮

తరల. గురుజనోత్తమ లోకమందునఁ గొందఱు శ్లోమపూరుషుల్  
వరుస నాత్మపరైక్యదృష్టివిలాసలాలసులై కడు  
న్నిరతముం జెలువారుచుందురు నిత్యహర్షముతోడ నె  
త్తటి నహంబ్రహ్మాస్మి యనుశ్రుతి తథ్యమై వెలయుంగదా.

క. ఒకకొందఱు రేచకపూరకకుంభకగతుల నమరి లయహతఘనయో  
గకలితనర్తను లగుచున్, సకలవివిధసంగమారచతురత్వమునన్.

క. ధరఁ గొందఱు వైరాగ్యస్ఫురణబళుదారమిత్రపుత్రాదులు ను  
స్థిరమతిదిగనాడి యనం,తరమునఁ గడు సన్న్యసింఁచెదరుగ్రమ మొప్పున్.

క. గురువర యాయీకుపురకున్, గర మొప్పెడుమోక్షలక్ష్మి కలదో లేదో  
కరుణాస్వభావమున నా, కెఱింగింపుఁ డటన్న నాతఁ డిట్లని పలికెన్.

సీ. అవనీశ నీవు నన్నడిగినయిరువుర కాజన్మమున మోక్ష మబ్బు దది  
యు, నట్లన్నఁ జెప్పెద నెలమి శృంగ్యంతోపి బహవో యనెడుశ్రుతి  
పలుక విసవె, యటు గావున కఖంఠ మైతగుజీవాత్మపరమాత్మ కవి  
చారభావనంబు, దవలిన నేమి సర్వవిలక్షణం బైనసాంఖ్యదృష్టిని  
నజస్రంబు నాశ్ర,

గీ. యించువారు గా రుదంచితవైరాగ్య, యోగవిలసనంబు లొప్పుకుం  
డు, టను నచిరము గాఁగ ఘనతరకై వల్య, సంపదలను బొందఁ జా  
లకుండు.

క. ఘనహతయోగపరాయణ, జనులకు మోక్షంబు లేదు సత్యంబుగన,  
మృదుజల తెఱంగు మతియును, వినిపించెద సాదరముగ వినుమునరేంద్రా.

సీ. నానావిధశ్రమానూను లగుచు సకలేంద్రియంబుల నిగ్రహించు  
వారు, నభ్యంజనస్నాన మాదిగాఁగలయవి ప్రీతిసేయక దలఁ బెం  
చువారు, గజబిసలేనిచొక్కపు నెలపులయందుమానప్ర తాన్వీతులైన  
వారు, కృష్ణాజినాంబర కేసలకుశకల్పితాసనములయందు నలరువారు,

గీ. నమరయానము పితృయాణమనఁగసూర్య, నాడి నాఁ బంద్రనాడి  
యనాఁగఁ బరఁగి, పింగళయు నిడ యనురెండుపేళ్లుగలుగు, సరణు  
లెప్పుడు సవ్యాపనవ్యములుగ.

వ. పూరకకుంభకరేచకంబులచేతం బ్రాణాయామంబు సేయు  
వారును దేహబుద్ధీంద్రియాదికం బయినదృశ్యంబు నాత్మదృష్టి నీక్షిం  
చువారును, లవణాదికంబులగు రసంబులు చవి చూడక పంచదార, పా  
లు, తేనియ, బెల్లంబు, మొదలయిన మధురపదార్థంబులు, లఘుమా  
త్రంబుగా భుజియించుచు నొడళ్లు గృశియింపంజేయువారును, బ్రాణం  
బులు బిగఁబట్టి యిట్టట్ట మెదలనీనివారును, హతయోగు లనం బరఁగు  
దుగు. వారికి నణిమాద్యష్టైశ్వర్యంబులు సిద్ధించిన సిద్ధించుంగాని, పర  
మపదంబు రయంబుగాఁ గలుగ దట్టిపురుషులకుఁ బూర్వోక్తప్రకారం  
బయిన సమీరధారణంబున మనోలయంబు గాకుండు నది యెట్లనిన.

మ. తవర ల్పండితు లైనవారలు విమూఢాః కర్తు మిత్యాదియై

భువిలో నొప్పుస్మృతి న్యచింప వినమే భూనాథ నద్యువున

ర్భవరాహిత్యసముజ్జ్వలత్పదముః గూర్భం జాల దల్లాటచే

త విరాగత్వము లేదు జ్ఞానమును మిథ్యాహాపమై యుండుటఁ.

గీ. బయల నెయ్యది విమవంగఁబడునొ దాని, తలఁచితలఁచి కృశింతురు  
తలఁపుమఱపు, నడఁగకయె యుండు నెప్పు డల్లైన సార్థి, సిద్ధిఁ బొం  
దుడు రెచటఁ బ్రసిద్ధు లగుచు.

౯౯

వ. ఇంక సన్నస్వసించినవారితెఱంగు వినుము. శరీరసంరక్షణా  
ర్థంబు భిక్షోన్నంబుఁ బుట్టించుకొనుట, కట్టిట్టు దిట్టతనంబునఁ దిరుగు  
చు నయ్యన్నంబు నారగించి పరితృప్తు లగుచు బ్రతుకుటయె ఫలంబు,  
జ్ఞానయోగంబులు లేక శుష్కవైరాగ్యంబుగల నడమంత్రపుసన్నాన్య  
నులకుఁ బరితత్యావృన్మధవస్త్రాప్తి దొరఁకొనునే, దొరకలువనెచ్చెలి, మనో  
వాక్కుల కగోచరం బైనయూయర్థంబు, పరమార్థపరాయణుండవు, నన  
న్యప్రియధక్తుండవు గావున నీకెఱింగింపవలసె మఱియు వినుము. జ్ఞాన  
వైరాగ్యంబులు గలకొందఱికి యోగంబును, యోగవైరాగ్యంబులు  
గల కొందఱికి జ్ఞానంబును, జ్ఞానయోగంబులుగల కొందఱికి వైరా  
గ్యంబును లేకుండు.

౧౦౦

సీ. అట్టివారికి మోక్ష మబ్బదు యోగాదికి త్రయంబందు నొక్కటియు  
లేమిఁ, బూర్ణత త్వనశావిభూతి నొందఁగఁ జాల రాచార్యకృప  
వచ్చినపుడ జ్ఞాన, వైరాగ్యయోగమ్ము లేరు నయత్నంబుగా నూటి  
కొక్కఁడైన గలఁడె యట్టి, పురుషుఁ డీయర్థంబు బోధించు వేదశా  
స్త్రేలిహాసపురాణజాతములును,

గీ. జ్ఞానియైనవాఁడు గర్హంబులందు బ్రహ్మంబు దానియందు నదియె  
చూచు, మఱియుఁ బరమత త్వమార్గంబుఁ జూపట్టఁ, జెప్పుదు విను  
మని వసిష్ఠుఁ డనియె.

౧౦౧

సీ. భువి లయవిఠే పపూర్వకం బగుశరీర త్రితయంబు గర్హ మనఁదనరు,  
నయ్యకర్హంబు దేహత్రయమునకును బరుఁ డయి యలరారు స్రత్య  
గాత్మ, కర్హంబుచేత నకర్హంబు దానిచే నదియును జూడరా దం  
ద్రు బుధులు, నందున శాస్త్రప్రజన్యం బైనజ్ఞానంబు గడు స్రమా  
ణంబుగాఁ గలిగియుండుఁ,

గీ. గాని ప్రత్యక్షమార్గంబు గాదు స్వామి, భవసుఖాకరమును గాదు  
పార్థివేంద్ర, యాత్మపరనుచిచారాఘ్యఁ డగుచు నేన, సర్వసాక్షి  
నటంచు నిశ్చయముపెర్చి. ౧౦౨

వ. వెలుంగునతండు గర్భంబుఁ గనుంగొనునె మఱియును. ౧౦౩

గీ. దృశ్యరూపముగొచుచీపించుచునుపాధి, యనెడుకర్మజాలమతిశయంబు  
గా నిరీక్ష సేయఁ గలిగినచూప యు, పాధిదృష్టి యనంగ బరఁగునధిప.

సీ. అనఘ శరీరత్రయ మనుకర్మమునందు వ్యతిరేకనిష్ఠ సహర్షిశంబు  
నలరు నకర్మంబునలను చూడమిఁ జేసి మహితకర్తాకర్మనిహితసంవి  
భాగదర్శనసిద్ధి ప్రాప్తంబు గాదు మహాత్ములు గర్మంబునందు నెపుడు  
నదకర్మ మనెడు ప్రజ్ఞానంబు నియతితో దేహత్రయనిరాసదీ ప్రమార్గ

గీ. గతిఁ దనర్చుచు వ్యతిరేకఘనతరైక, నర్చనంబున నొచ్చురుఁ దథ్య  
ముగను, నరప వ్యతిరేకదృష్టి యనంగ నిదియె, సకలవేదపురాణాది  
సమ్మతముగ. ౧౦౪

క. కర్మము శారీరం బగు, ధర్మం బింద్రియసమూహతరళత్వంబుం  
గర్మము తద్వ్యవసాయము, గర్మంబు తనుత్రయంబు గర్మంబునృపా.

వ. తనుత్రయనిరసనపూర్వకంబుగాఁ జూచునదియ కర్మదృష్టి గావు  
నఁ గర్తాకర్మంబులకు లక్షణాంగీకారంబునఁ బరస్పరవిరోధంబులులేక  
యొకటియం దొకటి నిరీక్షింపఁబడు నది యెట్లనిన. ౧౦౫

క. అరు దగురీతి శరీరో, త్కరకర్మమునం దకర్మఘనదృష్టిని త,  
న్నిరసనపూర్వకముగఁగను, పురుషుఁడెయగు నయ్యకర్మభూషవరేణ్యా.  
మత్తకోకిల.

ఆసుపుణ్యుఁడు గర్మరూపక మైనసర్వజగంబుఁ బ్ర  
జ్ఞానమన్వితుఁడై కడుం దనకంటె వేఱుగఁ జూడక  
స్థానురంబుగ నెల్లయు స్థునుభావనంబునఁ జూడ దే

వాసురాదికు లెల్లఁ బల్కుదు రన్వయాహ్వాయనిష్ఠగా. ౧౦౬

వ. సూర్యకిరణంబునందు మృగతృప్తయు, మృగతృప్తయందు సూర్య  
కిరణంబును, విలోకితం బగు చందంబునఁ గర్తాకర్మంబులు పరస్పరసం  
భావితంబు లయ్యె, నత్రైతంగు ననుభవపూర్వకంబుగా నెఱింగినఁ గ  
ర్మేతరవిభాగదర్శనసిద్ధి సంభవించు నది వ్యతిరేకాన్వయం బని పెద్దలు  
పలుకుదురు. ౧౦౭

సీ. నదనత్తు లనఁబడు జగతిఁ గర్తాకర్మములు వానిఁ దవులక యలరి త

దుభ, యంబునకుం దానె యనకాశ మగుచుఁ జిత్ప్రకృతి యొప్పు  
చునుండు భానుఁ డతని, భానువువలెఁ జిత్తు ప్రకృతి యగుం దాదృ  
శానుభవప్రాప్త మానవుండు, బహు నస్పృహకృమాధినియతుఁ డన వాఁ  
డు వివిధకర్మములు గావింపకున్నఁ,

గీ. తేసినాతఁడె యగు నుప్రసిద్ధముగను, బ్రకటముగ నింక నప్తభూమి  
కల తెఱఁగు, నెఱుంగఁజెప్పెద వినుము మహీశతిలక, తద్దశావై భవ  
ప్రాప్తిదనరఁగలవు. గంగ

గీ. మొదటివై నమూఁడు భూమిక ల్బహిరంగ, సాధనము లనం బ్రశస్త  
ము లగు, ధరణినాథ వినుము తక్కిన నాల్గంత, రంగసాధనము ల  
నంగ వలయు. గంగ

సీ. జన్మసరంపరాసంసాదికర్మసంస్కారపగుం డైనజనుఁడు ఘోర  
తాపత్ర యాదిదు స్తరదుఃఖపూర్వకసంస్కృతివశమున జన్మమరణ  
వృద్ధిక్షయాదిషడ్విధవికారంబులు గలుగుటఁ గలఁగిన తలఁపు గలిగి  
ఇహలోక సౌఖ్యంబు లెన్నఁగాదబ్బర లమ్మిఁదినుఖములునట్టివ యగు

గీ. నఖలవిషయజాత మవిషయదూఃఖంబు, గాఁగ నిట్లు మనసు గండ  
నిచ్చి, యెద్ది బంధ మనఁగ నెద్ది మోక్షం బన, నెద్ది దమము నాఁ  
గ నెవఁడ నేను. గంగ

క. ఎందుండి యిందువచ్చితి, నెందేఁగెదనింక మఱల నెట్లు మెలఁగెద,  
న్నందున బన్గించితి నీ, పొందులకుంగారణంబు పొడవెయ్యదియో.

సీ. మోహ మనా నెద్ది దేహ మనా నెద్ది గుణము లనా నెవ్వ గణన  
సేయ, మఱలఁ బుట్టువు లేనిపరమపదానంద మేచందమున నాకు  
నెనకమెనఁగు, బుణ్యాత్మ లగువారు పొల్తు రేపదమున నాపదంబు  
న కెట్లు లగుగు దేను, ననవరతంబు నెవ్వనమున నుడుగక పుట్టు  
సంతాపంబు గిట్టు లెట్లు,

గీ. సకలకామములకు సంభవస్థాన మై, యుండుఁ గాని యాత్మ కొండా  
కైన, స్థైర్య మూన దెట్టిసరణియు నిది నన్ను, బ్రోవవయ్య గురుఁ  
డ పుణ్యకరుఁడ. గంగ

గీ. జన్మమరణాదిరహితశాశ్వతమఖంబు, ననుభవింపంగ నన్నఁడే నర్హు  
డ నగు, వాఁడ నని తల్లడిల్లుచుఁ బరమవేద, శాస్త్ర సంత్రవణాసక్తిన  
హితుఁ డగుచు. గంగ

ద. పగలును రేయి యెప్పుడును బాాయక పెద్దల నాశ్రయించి న  
న్నిగమపురాణశాస్త్రచయనిశ్చితతత్త్వ పరిగ్రహంబునఁ  
జగతి నుతింపఁ బెంపుఁ గని సద్విహితక్రియ లీశ్వరార్పణం  
బుగ నొనరించుచు న్విమలబుద్ధియు సర్వనిష్ఠిద్ధూరుఁడై . ౧౧౭

వ. శ్వాసనిమిషంబు లనేకకల్పంబులుగాఁ జింతించుచు సుజన  
మనోహరుం డయినపురుషునకుఁ బరమపురుషునియనుగ్రహంబున గా  
ఢంబైన వైరాగ్యంబు తనకుఁ దాన తోచునంత ముముక్షుం డగు నిది  
ప్రథమభూమికాభ్యాసపరుం డైనవానితెజం గింక ద్వితీయభూమికాపు  
రుషలక్షణం బెఱింగించెద వినుము. ౧౧౮

సీ. గాఢవైరాగ్యంబు ఘనతరాంతర్వాఙ్మనాంగత్యనిరతియు న్నాస్త్ర  
సుప్రశస్తార్థసంతతశ్రవణంబు మనననిదిభ్యాసనంబులు బుద్ధ్యమలిన,  
భావంబు నాచార్యపాదసేవనమును నాత్మవిచారమహాభిలాష,మును  
సముత్పన్నసాధనచతుష్టతయును సద్విచారాత్యంత చాతురియును,

గీ. గలిగిన ద్వితీయభూమిక యలరుపురుష, వగ్దుగా నుతియింతురు  
వాని బుధులు, మఱియును దృఢీయభూమికామార్గ మెఱుంగఁబలు  
కుడు నరేంద్ర వినుము నిశ్చలుఁడ వగుచు. ౧౧౯

క. వైరాగ్యంబునుదత్తవిచారంబును గురువరేణ్యసత్తరుణయు నెం  
తేరమణీయంబులుగా, దూరితవిషయత్యయు క్రిందఁ దనరుఁగడున్.

వ. మఱియుం వనయందు వివిధకల్పనంబులులేక నిర్వికల్పన  
మాధినిష్ఠుండునుంబోలె వెలుంగుమాత్రంబె కాని, నిలుకడగలవాఁడు  
గాకుండు నది యెట్లనిన. ౧౨౦

గీ. కొంతసేపు మనసు గుదియించి యుండియు, మగుడ వృత్తులుదయ  
మగుటఁ జేసి, దేహబుద్ధిచేతఁ దివిరి జగద్వ్యవహారమునకు వచ్చు  
నస్పృహపుడు. ౧౨౧

వ. ఇట్టివరుండు తృతీయభూమికావిలాసపరుం డని చెప్పబడి  
యె. నిమ్మాఁడు భూమికలు బహిరంగసాధనంబు లగు నింక సంతరం  
గసాధనంబుల కాదియైననాల్పభూమికం బ్రాపించు పురుషునితెజం  
గెఱింగింతు వినుము. ౧౨౨

సీ. వైరాగ్యమును సద్విచారంబు గురుకృప యార్జించి మిక్కిలి యా  
త్మనిష్ఠ, నానాఁటి కభ్యాసమానితుం డయి పెంపు సలుపుచు విషయ



వాంఛల నడంచి, యఖిలాత్మకుండు శుద్ధాంతరంగుండునై తనరి  
సమస్తవాసనలఁగాల్చి, స్వస్థసమంబుగా సకలప్రపంచంబుఁ దలఁ  
చుచుఁ దన కన్య మైసయట్టి,

గీ. వానియందు రమింపక తానఖండ, భావమున నొప్పేనేని యప్పరమ  
కీర్తి, నాలుగవభూమికం గలలీల మించు, వానిగాఁ బల్కుదురు  
బుధవర్యు లధిప. ౧౨౪

వ. ఇంకఁ బంచమభూమికొప్పురుషలక్షణంబు వినుము. ౧౨౫

చ. గురుకృప యాత్మనిష్ఠయును గోర్కులు సేయమి సద్విచారభా  
సురతయుఁ గల్గి యన్యమయి మాడ్కికి గోచర మాన జెల్ల న  
క్కఱ గొనరాదు నీనికయి కాంక్షలు సేయుట జన్మమృత్యువుల్  
గర మవిలంఘ్యహాసములుగా ననుఁ జెందుచునుండె నక్కటా.

క. జ్ఞానాగ్నిచేతఁ గర్ణవి, తానంబు దహించి దృశ్యతతి మిగిలె సదా  
నూనాభ్యాసపరత్వము, చే నెగడిన నిత్యపదముఁ జెంది సుఖింతుఁ.

వ. అని యత్రైతంగున. ౧౨౬

నీ. నిర్వికల్పసమాధిస్థుఁడై రాత్రియుంబగలును సుప్తునిపగిది యోగ  
నిద్రానుభవమున నెఱిఁబ్రకాశించుచుఁ దొంటివాసనలఁ దోడ్పాడఁ  
దోఁస, నీక మనంబునఁ బ్రాకటముగ నన్య మగుజగద్విలసన మా  
త్మయందుఁ, గలుగమిఁజేసి నిక్కముగా స్వరూపదర్శనసిద్ధిఁ బొంది  
నిస్సంశయముగ,

గీ. రెప్పుపాటుమాత్ర మెప్పుడును సమాధిఁ, జలన మొందనీడు సర్వ  
గతులఁ, గలితపద్మభూమికావిలాసుం డగు, ఘనునిత్రైతంగు మఱి  
యు వినుము జనక. ౧౨౭

క. గురుకరుణయు వైరాగ్యము, నిగతంబును సద్విచారనియమాదికము  
ల్పరిపూర్ణములై తనరినఁ, దఱుంగుఁ దేహంబు జగము తా నను  
భ్రాంతుల్. ౧౨౮

వ. ఇత్రైతంగున నెల్లభ్రాంతు లుడిగిన నిర్వేతుకంబుగాఁ బ్రేమ  
లక్షణ యగుభక్తి నవలంబించి ముక్తుం డయి నిద్రించువాడుఁబోలె  
బ్రపంచంబు మఱచి నిత్యతృప్తుండును, ద్వైతాద్వైతభావశూన్యుండు  
నునై నిరంతరం బేకరీతిగాఁ బ్రకాశించు నింక సస్తమభూమికాభ్యాస  
పరాయణుం డగువాని సభివర్ణింతు నాకర్ణింపుము. ౧౨౯

గీ. ఆత్మసంధాననిరతుడై యాత్మభిన్న, మైన యెల్లయు నుఱచియు  
నస్తుఱపును, బాపి నిత్యసుఖండు వ్యాపారరహితుడై ప్రదీపించు  
నొక్కడై యై నృపాల. ౧౩౨

ఆ. మంచివాడు వెట్టిమాసిసి యెడ్డెవాడండ్రు మూర్ఖచిత్తు లైన  
వాండ్రు, వానిజూచి వీండ్రు బంధువు లావీండ్రు శాత్రువు లటం  
చు నెపుడుఁ దలఁపఁ డతఁడు. ౧౩౩

క. మానం బనమానంబును, దానును దృశ్యంబులేక తనరుఁ బరస్వా,  
ధీనతనుండై మదిరా, పానపరుడువోలెఁ జూడఁబడు భూమిశా.

వ. మఱియు యోగనిద్రాబైభవంబు గలవాడయ్యు నిద్రవోవు  
వాడునుంబోలె నొప్పుచు సహజమనస్కరాజయోగసమాధిసంప్రాప్త  
మహానందం బచుభవించుచు నీత్యైకభక్తిపరాయణుండును సర్వసముం  
డును నిత్యము స్తుండునునై పిశాచంబుచందంబున బాలునిపోల్కి మత్తు  
నితెఱంగునం దోచు ననిచెప్పి యప్పార్థిపునకు నప్పరమామనీంద్రుం  
డిట్లనియె ౧౩౪

గీ. ఘటమువోయినఁ నస్త్రుతాకాశ మెట్లు, అస్తుహాకాశమందున నడఁ  
గు నట్లు, చొని నగు విదేహకై నల్ప సిద్ధి గలిగి, యచ్చుహాపురుషుం  
డు మహాసుభాస. ౧౩౫

న. అని సత్తభూమికాపురుషుడైన బెరింగించె నిట్లు రాజయోగ  
ప్రకారంబెల్లచు విని మహాల్లాసంబున నృపతల్లజుం డుల్లోకమహిమ  
సాంద్రుం డగు నమ్మునీంద్రునితో నిట్లనియె. మహాత్మా పరబ్రహ్మం బను  
వస్తువు నిశ్శబ్దంబు గదా మఱియును. ౧౩౬

సీ. పూర్ణచైతన్యంబు పూర్ణంబు నిర్వికల్పం బఖండము నిరుపద్రవం  
బు, సప్తప్రకాశంబును సగుణనిర్గుణభావ, రహిత మూర్ధ్వంబు నిరం  
జనంబు, సర్వగతం బదిష్ఠాన మహాధార, మహిమదాతీతంబు నద్య  
యంబు, నిర్విశేషంబును నిరుపమానంబు సర్వాతీత మభవంబు  
నవ్యయంబు,

ఆ. హేతుదృష్టాంతవర్జిత మై తనర్పు, సరమసరమాత్మ్యయందుఁ బ్రసం  
చనిచయ, మునయ మగుటకు హేతు వె య్యది యెఱుంగఁజెప్పువే  
యనుటయు నవ్వసిష్ఠుఁ డనియె. ౧౩౭

గీ. ఈరహస్యంబు మున్నెప్ప రివ్వధమున, నడుగలే దిల నీవ ముఖ్యాధి

కారి, నగుటఁ బ్రశ్నంబుచేసి నన్నడిగి తింక, దానిమార్గంబు సెప్పె  
దఁ దవిలి వినుము. ౧౩౯

వ. పరబ్రహ్మం బనునహేతువునందుఁ బ్రపంచం బనుహేతువు గ  
లుగ దదిగావున హేతు సనియెడుప్రపంచంబు తేకుండునదియు గోచరిం  
చుచుండుటం జేసి యెట్లుంగి నునయంబయ్యె నని యడిగెదేని యారహ  
స్యంబు భగవదంతరంగు లెఱుంగుదు రిది శ్రవణంబు సేయుమాత్రం  
బునఁ బ్రపంచాతీతుండ నగుదు నని యిట్లనియె. ౧౪౦

సీ. వేదబాలమునకు విషయభూతంబైన, పరమరిహస్యంబు పరఁగు నా  
త్మ, నెంచి యీసర్వప్రపంచ మధ్యారోప, ణంబుగా యోజింప  
నదియుఁ గాదు, పరిణామమును గాదు భ్రమయును గాదు వికారం  
బునుం గాదు గా దెద్ది, నస్తువునందు నవస్తు వారోపించు, టదియు  
సధ్యారోప మనఁగఁబడును,

ఆ. ధరణినాథ యట్టి తైఱఁగు సెప్పెన సందియంబు నలదు దాని యం  
దు నదియు, నెట్లు దోచుచున్న నదియు సత్యముగాదు, వినుము శ్రద్ధ  
గలిగి విమలహృదయ ౧౪౧

గీ. రజ్జునందున సభింప న్నంబు తుక్తి, నుందు రిజతంబు స్థాణువునందుఁ  
బురుషుఁ, పంబరంబున నీలవీతాదుట్లు, నన్యనందు నవస్తుప్రశస్తి  
గలిగె. ౧౪౨

వ. ఇవ్విధంబున. ౧౪౩

క. జననాథ పరబ్రహ్మం, బనునస్తువునం నవస్తు నహింసయు వోఁ  
చినదని చెప్పుఁగరా దెట్లనిన న్నాన్వియభవమున నందదు గడిచిన్.

క. నస్తు ననం బడింకఁ ప్రశస్తముగా న్వప్రకాశనిహితార్కుణు లో  
కస్తననీయచరిత్ర య, నస్తుననం దిమిరమగు ను నదన దలిర్పన్ ౧౪౪

వ. ప్రకాశంబు గలిగినచోటఁ జేకటి గలుగ నేరదు గావున న్నాన్వియభవం  
బునకు సంభవంబు గాదు మఱియును. ౧౪౬

సీ. రజ్జువునందు సర్పభ్రాంతి గలయట్లు, నస్తువునందు నవస్తువిలస  
నంబు గలుగదు సర్పంబని యెందాఁకఁ, నలఁచు నందాఁక నాత్రా  
డు పాము, నలెనుండు సంశటఁ జలునగా దది త్రాడె, యగు దాని  
కారణం బయ్యె బోధ, ను తైఱఁగున నవి ద్యాకాలమందునఁ జెడు  
పోల్కి నియ్యత్క సంప్రతీయ,

౪. మానుఁ డగుటవలనఁ బూని యధ్యారోప, ణంబు నొప్పువలసె నర  
వరేణ్య, మఱచినప్పు డాత్మ మఱపు గానేర్చునే, యెఱుఁగునమయ  
మందు నెఱుక యగునె. ౧౪౭

క. నే ననునవసరమున నభి, మానము గలఁవాడె యాత్మ మాననవర నేఁ  
గానను నమయంబున దాఁ, గాని తెఱఁగు గల్లువాడె కావున నరయన్.

క. నే న నెడు తెఱంగున నేఁ, గా ననునదియును దదుభయకార్యంబు  
లకుం, దా నంటనికారణమై, మానితమగుఁ జిత్ప్రకృతియ మాను  
షచర్యా ౧౪౮

క. కావున సధ్యారోపణ, మేవిధమునఁ జెప్పువలన దింతయు వినుత  
తాప్రవిణ్య లై నపండితు, లావేదము లట్లనెప్పు నంటెని నృపా.

చ. ఘనమతి యైనశిష్యునికు గట్టిగఁ దేటపడంగఁజెప్పి తా  
ననాభవమందుఁ జూపఁదగు నంతయుకాక ప్రబంధరూపభా  
షణములు నల్కుగాఁ దరమె నజ్ఞనమామ్యుఁడు గానివాని కీ  
యనుభవసూచనం శ్రవణ మాత్మకుఁ బట్టునె ప్రీతిపూర్వమై. ౧౫౧

క. బాలింఁడోగిరముంగొనఁ, బాలు నె యటుగానఁద త్వశాస్త్రంబులువే  
వేలు రచియించె విద్య, జ్ఞానం బఖిలానుశూన చతురత మెఱచున్.

క. జనకా పూర్ణ శ్రవణము, వినిపించితి నీకు వేద విహితము విద్య  
జ్ఞనకథిత మగు తెఱంగున, ననుచునుపుణ్యాధికారిలై యొప్పుటచేన్.

క. కావున సధ్యారోపము, గా విను మది పలుక వలను గాదు భ్రమచుగా  
భావించెద నని చూచిన, నావిధమునకు న్యవరోధ మనలోక్య మగున్.

గీ. బ్రహ్మనుందున భ్రమకుఁ గా నణము లేదు, స్థానమును లే దఖండవి  
జ్ఞానసూస, మైనపరనస్తు నందు ని య్యఖిలజగముఁ, బుట్టునే యది గా  
వున భూత లేక. ౧౫౫

ఉ. దీనివికారమంచు గణు తించెదనంచుఁ నలంచిన నృహీ  
జాని వికారశూన్యమును సత్యము శుద్ధము నై నయాత్మయం  
దీనిఖలంబు దృష్ట మగు నే పరిణామముగాఁగ నెంచిన  
దానికి సుప్రసిద్ధము గదా యవిరోధము లేమి యెట్లనక. ౧౫౭

అ. మమ్ము కుండ లై న మాడ్కి బంగారంబు, భూషణంబు లై న పోల్కి  
నూలు, పటము లై నరీతి బ్రహ్మంబు బగములు, గాఁగఁ గారణంబు  
కానఁబడదు. ౧౫౮

- క. సాములు పెక్కైనను హేమ మ్మొకటియై యైనభంగి మహితా  
ధిష్ఠానమ్మున నస్త్రైవ్యమునకు, నమ్మెయి బరిణామమంచు ననియె  
నిగమముల్. ౧౫౮
- సీ. వసుధాతలేంద్ర "ను వర్ణమేకంబహు, భూషణాని" యటంచు బొ  
ల్చువేన, పద మట్టిదైన ను పాధిదృష్టిని బహు, కర్మవైచిత్ర్యసం  
పన్న మగుట, విశ్వంబు పెక్కుగు విధములఁ గలిగినఁ, గలుగని మ్మా  
త్సయై క్కండె యనుచు, సర్వసమానద ర్శనముఁ జూపఁగదలె నని  
చెప్పెఁగాక వేదాళి వివిధ. ౧౫౯
- గీ. రీతులని చెప్పినే మూఢదృష్టిచేతఁ, గర్మవైచిత్ర్యములఁ బలుగతు  
ల నాత్మ, వెలసె నని తోచుజ్ఞానంబు గలిగెనేని, యేక మగుటను  
బరిణామ మింతెకాదు. ౧౬౦
- ఆ. ఎల్లవేదములు సనేకవిధంబులఁ, బలికినపుటికిఁ బ్రపంచవిర్ణ  
యంబు దెలియ రీరహస్యంబు బ్రహ్మనిష్ఠునకు నెఱుంగ నచ్చు  
సురుచిరముగ. ౧౬౧
- ఆ. బ్రహ్మనిష్ఠుడైన పండితాగ్రణి వేదముల కతీత మగుచు నలరుప  
దముఁ, గాంచి వెలయువాఁడు గావునను బ్రపంచ, సుర్మమెల్ల సతఁడు  
మది నెఱుంగు. ౧౬౨
- సీ. ఆత్మయందుఁ బ్రపంచ మగుటకు హేతువు నాడెన వినుము తా నైన  
బ్రహ్మ, మందునఁ దన్నుఁ దా నవలోకనము సేయు నది దప్పుటయె  
మఱి పనఁగఁ దనరు, సజ్జాన మిదియె త్రాడనఁబడువిచరీత కల్పనపా  
మని కలుగుట్రాంతి, యజ్ఞభావములేక యత్రైతఁగైనఁ బ్రపంచంబు  
దోషదు పార్థివేంద్ర, ౧౬౩
- ఆ. యట్లుగాన రిజ్జ వయ్యె దృష్టాంతంబు, బ్రహ్మమునకు నీప్రపంచ  
మునకుఁ, దెలియ సర్వమయ్యె దృష్టాంత మిది గోచ, రించు గురుని  
కరుణ సంచితముగ. ౧౬౪
- క. మును లజ్ఞానాంకురమని, వినుతింతురు దేని నట్టి విశ్లేషమున  
ల్లను బిండిబ్రహ్మాండుము, లనయము జనియించు ననుడు సతఁ డిట్ల  
నియెన్. ౧౬౫
- గీ. తానఁ సకమేష్వరండు గదా మునీంద్ర, స్మృతినిఁ దప్పినవా రెవ్వ  
రతులకరుణ చేతఁ జెప్పవె యనిన వసిష్ఠమాని, చంద్రు డిట్లనె థా  
త్రీకచంద్రుఁడోడ. ౧౬౬

క. ఈరీతిఁ బ్రశ్నములను విచారింపక చేయఁదగునె జనవర విపరీ  
తాఁగూఢి గాదె ఇది నీ, నేరుపు మెఱయంగ వినుము నే వచియింతున్.

క. మాయామయ మగుసంస్కృతి, మాయించు ప్రయత్నమందు మతి  
గల్గు జగ, జ్ఞేయునకు గురునికృప నిర, పాయయశా తనకుఁ దాన  
ప్రాప్తము గాదే. ౧౬౬

నీ. అట్టియాచార్యకృ పాతిశయంబున నతిగోప్యమైనయ య్యర్థమెఱుంగ  
నగు స్యానుభవమందు నఖిలవిలక్షణం బయిన ప్రజ్ఞానంబు నందుదాని  
స్ఫురణ కారణమగుఁ బూర్వోక్తములునైన దృష్టాంతములను విస్ప  
ష్టమె యగు, నది చిదాదిత్యచిదంశ ప్రకారంబు గాన నుభయమం  
దుఁ గనుము దీనిఁ,

౮. దన్నుఁ దాను జూచు చెన్నుదస్పృట కన, న్యంబు ప్రీతిపూర్వ మైన  
శ్రద్ధ, లేనిదోషమే య హీనహేతువ యగు, నిశ్చయమ్ము నుమ్ము  
స్థలలారు. ౧౬౭

వ. నిరీక్షణానుసంధానంబు నిరాలంబమార్గంబు గావున సూక్ష్మం  
లైన యన్నెలపు నిరవయనంబయినచూడ్కి యగుట మఱపుం గనిపె  
ట్టుట దుర్లభం బు త్తముండు దేహాదిసర్వప్రపంచస్పృహ నిరసించి వృ  
త్తిక్షయపూర్వకంబుగా సూక్ష్మస్థానంబుఁ గాంచు. ౧౬౮

గీ. అత్తైఱంగునఁ జూడంగ ననవలంబ, నంబు గాకున్న చూపు మనంబు  
దొలఁగు, నదియ స్మృతిదస్పృటయు మఱి ననఁ బ్రపంచ, మనఁగ  
నజ్ఞానము తనుత్రయం బనంగ. ౧౬౯

క. మఱియు నవస్థాత్రయ మనఁ, బరఁగున్నిష్కారణమగు బ్రహ్మంబున  
నె, తైఱఁగునఁ గారణజగదు, త్కరమయ్యెన్ దాని కదియె కారణ  
మనఘా. ౧౭౦

వ. అధిష్ఠానంబునం దదీయస్ఫురణంబు గాలత్రయంబునం గలుగక  
మృగతృష్ణయుంబోలెఁ బ్రతీయమానంబగుఁ బ్రపంచంబు మూఢదృ  
ష్టిచేత నాచరింపంబడు గురునికరుణాతిశయంబునఁ బ్రజ్ఞానదృష్టిచేతఁ  
ప్రపంచంబు నష్టంబయిన. ౧౭౧

క. ఎక్కడఁ జూడఁగఁ బోయిన, నక్కడ సంస్పృష్ట మగుఁజిదాకాశంబే  
నిక్కము నిరుపాధిక మగు, చొక్కపుచూడ్కిని దగంబు చూడం  
బడునే. ౧౭౨

వ. అని మునిచంద్రుం డిట్లనియె

౧౭౩

ఉ. స్వానుభవైక వేద్య మిది యాగనుదుర్లభ మట్టిదైనపూ

ర్ణానుభవంబు గల్గినమ హాత్ముఁ డొకానొకఁ డుండునయ్య పె  
క్షై నజనంబులోపల మ హానుతియై పొగఁబొందువానికొ

డిని నెఱుంగవచ్చుఁ గడుఁ దెల్లముగా శ్రుతు లిట్ల చెప్పెడున్. ౧౭౪

వ. నీవు పూర్ణాధికారి వగుటంజేసి నీకొఱ కెల్లయు నుపన్యసించితి  
నీయర్థంబు ననుభవంబు గలమహాత్ములు మానక్రియాలంపటు లగుచు  
నిసృత్తులగుదు రనుభవజ్ఞులు గానిమానవులు సంశయాపన్నమానసుల  
గుచుఁ గుశంకాయుక్తులకుఁ జొత్తు రిత్రైతం గుపసంపదోధితంబు  
సిద్ధాంతంబని వెండియు మునిచంద్రుండు రాజచంద్రునితో నిట్లనియె.

క. జీవుల కుపభోగార్థము, గా వెలయు ననాత్మసృష్టిఁ గావించెను లీ  
లావిభవంబున నీశ్వరుఁ, ఛావిధ మెఱిగింతు వినుమ యననీనాథా.

ఆ. అరయ నీశ్వరాఖ్యుఁబరఁగించుమాయ క,భిన్నమై వెలుంగు బీజము  
నను, శబ్దగుణక మగుచు సర్వసంపూర్ణమా, గగన ముద్భవించెఁ గ  
లుషదూర. ౧౭౫

వ. తరాకాశానచ్ఛిన్నచైతన్యంబువలన స్పర్శగుణకానిలంబు నని  
లానచ్ఛిన్నచైతన్యంబువలన రూపగుణకానలంబును దదనలానచ్ఛిన్న  
చైతన్యంబువలన రసగుణకనలంబును దదనచ్ఛిన్నచైతన్యంబువలన  
గంధగుణక పృథివియు ననియెడు నూత్నభూతంబులం బంచీకృతంబు  
లై యుద్భవంబయ్యె. ౧౭౬

సీ. షార్థివో త్రమ భూత పంచక ప్ర త్యేక ములగు సత్త్వాంశల నలనాదికృ  
మీరార్కవిరుణాశ్వీ నీరూపకాధిదై వతములు గలిగి భావ్వరములైన  
శ్రోత్రంబు త్వక్కు చక్షువు జిహ్వ ఘ్రాణంబు లనియెడు జ్ఞానేంద్రి  
యంబు లైదు, మఱియుఁ దత్సత్త్వ సమష్టిచే విధుబృహస్పతీ శివత్రై  
తజ్ఞ సంయుతముగఁ,

గీ. గలితమానసబుద్ధ్యహంకారచిత్తము లనఁ దనరారు విషయస మ్మి  
లితములయి, సలలితాంతఃకరణచతుష్టయముగల్గె, మఱియుఁ జెప్పె  
ద విను వాని మహిమలెల్ల. ౧౭౭

వ. ప్రత్యేకంబయిన గగనాదిభూతపంచక రాజసాంశంబువలన నహ్నిం  
ద్రోశేంద్రమృత్యుప్రజాపతి రూపదేవతానమన్వితంబయిన వాక్మా

ణిపాదపాయూషస్థ లనియెడుకర్ణేంద్రియపంచకంబును దద్రజస్సమ  
ప్తివలనఁ బ్రాణాదిపంచకంబు జనియించె. ౧౫౦

సీ. నరనాథ పంచత న్నాత్రల తామసాంశంబుచే మిగిలిన జడము లొద  
వెఁ, బంచీకృతంబులై భాగమేళనమున స్థూలంబు లయ్యెఁ బ్రస్తు  
టముగాఁగ, దానిమార్గంబు బోధంబు సేసెద విను మొక్కొకభూ  
తంబు నొనర రెండు, భాగముల్లాఁగ విభజనఁ గావించియుఁ దొలు  
భాగమందు మిగిలిననాల్గు,

గీ. భూతముల నాల్గుభాగము లాతతమగు, జీవన్మప్తిసహాయంబు చేత  
నీశ్వరుండు గూర్చంగ నంత నిరూఢముగను, స్థూలభూతంబులై  
యొప్పు సాబగు మెఱసి. ౧౫౧

వ మఱియుఁ బంచీకృతప్రకారం బెఱింగింతు వినుము. శబ్దగుణకం  
బైన గగనార్థభాగంబున స్పర్శరూపరసగంధగుణకం బగు నభస్పృతే  
జోజలస్పృధిన్యంశంబులును స్పర్శగుణకంబయిన సమీరార్థభాగంబున  
శబ్దరూపరసగంధగుణకం బగువ్యోమ తేజోభువనధరాంశంబులును గూ  
పగుణకంబయిన తేజోర్థభాగంబున నాకాశవాయునన డ్బొంశంబులు  
ను రసగుణకంబయిన జీవనార్థభాగంబున నభశ్చ్యవనధనంజయ సలి  
లాంశంబులును గంధగుణకంబైన వసుంధరార్థభాగంబున ననంతఁ  
ప్రథంజన హుతాశన నీరాంశంబు లిద్విధంబున నేకైకభాగంబులు  
గూర్చినయన్యోన్యభాగమేళనంబున స్థూలభూతంబులై యుదయించె  
నీపంచీకృతపంచమహాభూతంబులచే నతల వితల మతల రసాతల మహా  
తల తలాతల పాతాళంబు లనియెడు నధోలోకంబులును భూలోక భు  
వర్లోక సువర్లోక మహాలోక జనోలోక తపోలోక సత్యలోకంబులనియె  
డు నూర్ధ్వలోకంబులుం గలిగి బ్రహ్మాండం బన న్వేలసె దానియందు  
బ్రహ్మాండంబు సృష్టి యగు తెఱంగెఱింగించెద నాకర్ణింపుము. ౧౫౨

సీ. గగనస్థలమునందు గంధర్వనగరాదికము భంగి వాహినీకాంతజల  
ము, లందు బుద్బునతరం గాదులమాడ్కిఁ దై జనునియందున స్వ  
ప్న జగముపోల్కి, మిథ్యాస్వరూపమై మెనలు టింతియెకాని తధ్యం  
బటంచును నలఁచ వలన, దిండ్రజాలంబుగా నెపుడు ముముక్షులు  
భావించి బ్రహ్మరూపంబుఁ దెలిసి,

గీ. యన్మతమైనప్రపంచంబు నంటకయ నిరంతరముఁ దేజరిల్లుదు రనిన



సిష్ట, ముని నృపాలునితోఁ జెప్పె ననుచు ధర్మ, సుతునితోఁ బల్కె  
నన్నదీనూనుఁ డెలమి. ౧౮౩

ఉ. పుష్కరపత్రనేత్ర బహు పుష్కరరత్నసమానతేజ స  
త్పుష్కరజప్యమానశతపుష్కరబాణవిలాస పూర్ణిమా  
పుష్కరవైరివక్తృకృత పుష్కరసంభవవృద్ధినాశ శ్రీ  
పుష్కరమందిరారమణ పుష్కరమిత్రకులప్రదీపకా. ౧౮౪

క. కంధరనీలరుచీ దళ, కంధరఖరధూమణాదికంధరదళనా  
కంధరశోభిమణీ శితి, కంధరనుతదివ్యలీల కాంచనచేలా. ౧౮౫

మాలినీవృత్తము.

కలుషవసకుతారా జ్ఞానిచేతోవిహారా  
జలరుహదళనేత్రా జాతగూపాభనేత్రా  
బలరిపునుతశీలా భక్తసంతోషలీలా  
సలలితబహుకీర్తి సచ్చిదానందమూర్తి. ౧౮౬

గద్యము. ఇది శ్రీమదపరోక్షీకృతరానుబ్రహ్మగురుచరణారవిందసేవాభి  
సందితహృదయ సదమల విబుధజనజలనిధిమృగాంక వేంకటజోగిత  
నూజనై బకవితావిలాస విరచితానేకవేదాంతప్రబంధ ప్రధాన ప్ర  
ముదిత సీతాకాంత యాముజాల శేషాచలాచలాలేఖరోహిణీకాంత  
ప్రణీతం బయిన పసిష్టజనకసంవాదం బనాఁబరఁగు పరతత్త్వసము  
ద్రంబను వేదాంతప్రబంధంబునందు,

ద్వితీయాశ్వాసము,

ముగిసెను.

శ్రీ రస్తు.

## వసిష్ఠజనకసంవాదము.

తృతీయాశ్వాసము.

- క. శ్రీమనఖండవిలాస, స్తోమ విపశ్చిత్తముద్రస్తోమ కువలయ  
శ్యామ మహామునిమానస, ధామ త్రిలోకాభిరామ దశరథరామా.
- న. చిత్తగింపు మత్తరంగిణీకుమారుండు పాండవాగ్రణితో నిట్లనియె  
నట్లు వసిష్ఠుండు సెప్పిన సచ్చార్థివోత్తముండు మహానందంబున మ  
టియు నొకానొక ప్రశ్నంబు నేయం దలంచి. ౨
- మ. చిరకాలశ్రవణాదిక శ్రమములక సేవించియుం బెద్దలీ  
శ్వరసాక్షాత్కృతి లేక ఘోరభయకృత్యంసారసంబంధ మ  
ర్భరభోగోత్కటపాశబద్ధు లగుట లాభవింశ జ్ఞానంబు భా  
స్వరబుద్ధిశ్రవణాదిక శ్రయముచే సాధ్యం బనాఁ జెల్లునే. ౩
- చ. అనుటయు వాసనాస్రళయ మందక జ్ఞానము పుట్టనేర్చునే  
యని నిగమాగమంబులను సత్తెఱఁగు న్విను మేను జెప్పెనక  
జనవర యెంతకాలము విచారము సేసిన నాత్మఁగూర్చి న  
మ్మనమునఁ బూర్వజన్మకృతమానితకర్మఫలంపరాత్మఁడై. ౪
- ప. దేహాదివాసనానూపకంబు లయినకామక్రోధలోభనిందావమానగ  
ర్వాదికంబు లగు నైహికవాసనలును గర్మత్యాభినివేశపూర్వ  
కంబులయిన పరలోకవాసనలును గలవాఁడగునంతపర్యంతం బెంత  
శ్రమసేసిన నాత్మయందుఁ బ్రజ్ఞానస్థైర్యంబు పాదుకొనదు. బుద్ధి  
మాంద్యంబును గుతర్కంబును లోనుగాఁ గలయవి గలుగుటవలన  
సవ్యోజ్ఞానసాధనంబులు గావు జన్మాంతరవిద్యాప్రాపకంబు లగునని  
వైధాత్యుండు ధాత్రీశ్వరునితో నిట్లనియె. ౫
- గీ. బుద్ధికుశలతతో నొప్పు పురుషవరుఁడు, గామమును లోభమును మొ  
దలొగఁ గలుగు, వానికేం బ్రతికారంబు లైనతెఱఁగు, లారసి కృ  
తార్థుఁ డగు విమలాంతరాత్మ. ౬
- క. యుక్తుల చేతను బహుశా, స్తోక్తులచే నేర్చుచేత నుజ్జ్వలవిద్యా  
శక్తబుధసమాగమసం, రక్తులచే బూర్వదోషరాజి నడంచున్. ౭

వ. ఇట్లు దోషనిర్మూలనంబు సేసిన నిర్మలాత్ముని శ్రవణాదు లవిద్యా మూలచ్ఛేదకంబులయి ప్రత్యగభిన్న బ్రహ్మసాక్షాత్కారంబు సంభవింపజేయు మతియుఁ దద్దోషనివారణకారణం బయిననేర్పు నేర్పాటుగా నభినర్తించు నాకర్తృంపుము. ౮

ఆ. భూరిభోక్తృభోజ్య భోగరూపజగంబు, నరయఁ దాను మిథ్య యగుచునుండు, నపుడు భోగవిషయ మైనకామముచేత, నేల పరితపించెదీవు మనస. ౯

క. నిరుపమహర్ష సమన్విత, పరిపూర్ణాత్మస్వరూపభావనచేతఁ బరఁగి సుఖంపవె మనసా, తిరముగ దుఃఖములునిన్ను డీకొనకుండున్. ౧౦

వ. అని యిట్లు మనంబు నుపలాలించి వివేకదృష్టిచేత విషయంబులను దద్దోగ దర్శనంబుచేత సంకల్పమూలంబులయిన కామంబులను నిర్మూలంబులు సేయునతండు సంసారపారావారంబుడఁగి జేరి సుఖించు వెండియు. ౧౧

మహాస్థగర.

వినుతస్థూలాంగమందుఁ వివిధబహుతరా విర్భవద్వ్యాధిజాలంబునునూత్నాంగంబునందుఁ భువననుతమహా మోహలోభాదులుంగా రణనుందుఁ జాడ్యముఖ్య ప్రచురగుణములుఁ బ్రస్ఫురద్బాహ్యమందుఁ, ఘనసర్వవ్యాఘ్రశత్రూ గ్రనశించుము దుఃఖప్రసంసాధనంబుల్. ౧౨

ఉ. అట్టిశరీరదుఃఖదములై యవి యుండఁగ నీవు శోధముం బట్టి కృశించెదేల పరిపాపము లేటికిఁ జేసెదో నినుం గొట్టెద మంచు వచ్చె నటె కొంకక దుఃఖకరంబులైనయా కట్టడిసాధనంబులు ద గా పడనేటికి నీవు చిత్తమా. ౧౩

క. పరహింసాగుణకోపము, పరిత్యజింపఁగదె నీవు పరు లెవరు భయం కరులై నీచెప్పినక్రియ, నరుడేర రటంచుఁ దల్ప వదె యోమనసా. ౧౪

క. అతులస్ఫటిక స్తంభ, ప్రతిబింబితము లయినతమ పాపలఁగని యుద్ధతి మొఱఁగునట్టికుక్కుల, గతిఁ గని పకపకనగరె జగజ్జరు లెల్లన్. ౧౫

వ. అశేషాంతఃకరణంబులం బ్రతిబింబితుండనై పరిపూర్ణుండ నగునేను మత్ప్రతిబింబంబు లయిన జీవులతోడఁ బోరాటంబు గావింపంబోయిన. ౧౬

క. నను చీచీ యని తిట్టరె, ఘనతరవిద్యావిలాసకమనీయులు న  
జ్జనులని కడుసిగ్గునఁ బడి, మనసాక్రోధంబు విడువుమా సతతంబున్.

క. శత్రుజనంబులయందు, స్విత్రాదుఁ యందు నొక్క మెయి గల్గియు స  
ర్వత్ర పరమున్నదని నుచ, రిత్రకునై మనవె మనస పృథివి నుతింపన్.

వ. అని మనంబును గట్టిగా దిట్టపఱచుకొని తట్టుకొనిన కినుక యుం గట్టి  
డితనంబున నెట్టివైచి కోర్కులు మట్టుపఱచి పరులు గొట్టినఁ దిట్టిన  
నభిమానంబు నుట్టుకొనక యట్టిటనక ప్రారబ్ధంబు గట్టె ననుచు నెల్ల  
వారి ప్రియంబునకుం బట్టగువాఁడు పుట్టువు లేని నెలవుఁ బట్టు  
మఱియును.

౧౯

ఆ. ఎంతెపాటువడిన సంతస మింతయు, లేదు సంతతంబు భేకమె యగు  
నని తలంచి లేక మైనఁ బ్రాప్తంబయ్యె, నేని దానివలన నెలమిమిగుల.

వ. దేహనిర్వహణసరాయణుండై సావత్సలాభంబున సంతోషించుచు  
లోభంబు నడంచు నతండె పరమానందభరితుం డగు వెండియు.

గీ. ఎల్లభూతములందు ననేకభావ,నంబు గలిగి నను స్తవగంబు మిథ్య  
యనుచు మదిఁ దలపోసి నిందావమాన, శోకములు లేక యుండుట  
సాబగు నుమతి.

౨౨

క. తను నెవ్వఁడైన నిందించి న మార్భ్యముచేత నిందసేయు నతనియం  
దును నిందితుఁ డగుతవయం, దును నొక్కఁడె యగుటనాత్మ నుత  
శౌర్యనిధి.

౨౩

ఉ. వానికి లేనిశోక మనివారణఁ బొంది తపింప నేటికో

తాను పరు ల్పరీరమహితస్థితి నింత యొనర్చిరేని వి

ద్యానయధుర్య తారణము వ్యక్తముగా నిది యాటఁజేసి య

మ్మే నవమానవాగ్విషయమే తలపోయఁగ నెన్నిభంగులన్.

౨౪

వ. తావున స్థూలశరీరంబునకు నిందావమానంబులు మాననీయులైన  
బుధులచేత విధింపఁబడియె నట్లనినను శోకంబున కవకాశంబు లేదు  
తత్ప్రకారంబు వినుము.

౨౫

ఆ. భూరిరోగములకుఁ బుట్టిల్లు దుర్గంధ,ములకు నెలవు దుఃఖములకుఁ  
బట్టు,మఱియుఁ బచ్చితోలు మాటు గావించిన, మాయతి తిన్మూల  
కాయ మనుచు.

౨౬

వ. ముముక్షుల. మైనమనము నిందింతుము గావున నీసూలాంగంబున  
కన్యలు నించావమానంబులు సేసిన నది తమకు సహకారంబులు  
గాఁ గైకొనవలదె మఱియును. ౨౭

నీ. వేదసమ్మతదివ్య పాదపంకజ సుమాజాని నిందించువైష్ణవుల విన  
మె, నిఖలచరాచర నిర్ణేత యగువిష్ణుగలఁగి దూషించువైష్ణవులను  
వినమె, వారిని వీరిని వారించి జగడంబు లాడునదైవతుల జాతవినమె,  
యెల్లవేలుపులకు నేలికయై మించు శక్తు నగ్గాడురాక్షసుల వినమె,

ఆ. మాటియు మునులు గొంత మంది మునులచేత, ధిక్కరింపబడ్డ తెఱఁ  
గు వినమె, యంతకన్న నెక్కు పగువాడనేనే న, అంచుఁ దలఁచి  
సుఖయె యగు బుధుండు. ౨౮

క. తా నెంతవిద్యగలవాఁ, డైననుఁ దా నెంతధనికుఁ డైనను దనకం  
ఠే నెఱిఁబొగడం దగియెడు, వానిమీస భంగ పాటు వచ్చుందనకున్.

వ. అని చింతించి విద్యాధనాదిహూసంబు లయిన గర్వమదంబుల నడం  
పవలదె మఱియును. ౩౦

తోటకవృత్తము.

సురరాశ్రీపురాష్వసురాగ్గాణిమం, దిరయుక్తననిం బదిమాసము  
లుక, జెఱి యుండదె యంచు శివాసదృశక, ధరణీసుతఁ బల్కెద  
రాండుగతిన్. ౩౧

మత్తకోకిల.

భూమిభారనివారణార్థముఁ బుట్టి ధార్మికుడైన శ్రీ  
రామచంద్రనుహీవిభుం డని రాజధర్మము మాని సు  
త్రామపుత్రకుఁ డైనవారి నుదగ్రుడై వధియింపఁడే  
యేమిధర్మ మిదంచు భూజను లెగ్గులాడుదు రవిభున్. ౩౨

వ. అని యనేకప్రకారంబుల. ౩౩

త ర ల.

మనుజు లీగతి వారినిం దను మానసంబుల మెచ్చ రా  
ఘనులబోడశకాంశమైనను గల్లువాడనె నేను భూ  
జనులు మెచ్చఁగ సంచరింపఁగ శక్యమా నను నిందఁజే  
సిఫ నులింగిన నేమి నా కని చిత్తమందుఁ గలంగకన్. ౩౪

క. మోసంబవమానంబు న, మానంబుగఁ జూచి విగతమత్సరభావా  
నూనుండ నైకృతార్థుడ, నేనెట్లగుదునని ధారుణిక్ బహుగతులన్.

పద్మనాభవృత్తము. ఇదే దండకము.

శ్రీమించఁగా సంచరింతుం దిలోకాభివంద్యైకచారిత్రసంపత్తి  
చే నంచుఁ దాదృక్ప్రభారంజన స్పించియుఁ లోకసంబంధముఁ బం  
ధురం బైనతద్వాసనాజాలముఁ గేలిమైఁ నూలఁగాఁ జేయు నెవ్వఁడతం  
డెల్లలోకంబులం బూజ్యుడై ప్రాజ్యవిజ్ఞానసామ్రాజ్యముంబొంది దీపిం  
చు నోయుర్వరానాథ పూర్వంబునందుఁ భరద్వాజఁ డన్వేని పెక్కిం  
డ్లు వేదాద్యనేకోద్యమద్విద్య లభ్యాసముం జేసి తత్పారముం గానక  
న్నానకం జింతచే నంతయుఁ స్వాంత మాక్రాంతమై యుండఁగా నుం  
డనాఖండలుండప్పు డపాటునిం గూర్చి యక్షీణకారుణ్యవీక్షానుధా  
ధార లొప్పార సద్విద్య బోధించె నింకొక్కవిప్రుండు క్షీప్రంబుగా ఋ  
గ్వజుస్సామనామంబులుం గల్లు వేదంబులు స్సర్వశాస్త్రంబులు న్నాట  
కాదిప్రబంధంబులు స్సంతతంత్రంబులుఁ శాస్త్రకర్తానుకూలప్రసం  
గంబులు న్నేర్చి తత్తుస్తతానీకభారంబు మస్తంబునందాల్చి రాఁగామ  
హావేత్త యొక్కండు వీక్షించి యశ్రాంతముం బాటిగామూటల న్సోగి  
నచే గార్దభం బిట్టులంచుఁ హసింఁగ దదీయోగుహాసంబునఁ జాత  
లజ్జానివృత్తుండై శిరోస్యస్త మైనట్టి తత్తుస్తకవ్రాతవారంబు వారాశిలో  
వైచి బోధంబు సాధించి సంసారచాఢోధిగోపాదముంబోలె దాఁటెన్ని  
దాఁటుండ నా నొప్పుగోత్రాఽలింపుండు గాత్రాభిమానం బనూనంబుగా  
గ్రద్దనఁ బ్రొద్దనఁ లేచి చన్నీశ్వనీశ్యాడి తొన్నాళ్లు పంచాగ్నిమధ్యం  
బునం గొంతకాలంబు గండప్రమాణోదకాంతఃప్రదేశంబునం గొన్ని  
మాసంబు లత్యంతవర్షాభిపాతంబులందు స్తపంబు ల్వేస న్జేయుచు స్టిక్కి  
స్రుక్కంగ నక్కప్తముంజూచి బల్చొక్కపుంబ్రేమచే నొక్కతత్త్వప్రవీ  
ణుండు తత్త్వోపదేశము ముమ్మాటు గావించి వానిం గృతార్థత్వసంప  
న్నుగాఁ జెన్నుగానిలై నీరీతి నవేదకశాస్త్రావళులైపుఁగాఁ జొప్పడ నృబ  
జాలంబులోఁ జిక్కువడ్డఁ గృతార్థుండు గానొవునే జ్ఞాన మార్జింపఁగా  
నెద్దియా నెద్దియేవిద్య యీవిద్యలెల్లఁ జగన్తోహవిద్యల్లదా యంచు  
నూహించి నిశ్చించలత్వంబుచే శాస్త్రసంవాసనామూల విచ్ఛేదకం  
డైనస్వచ్ఛస్థితిం బొల్చి నిశ్శోకుడై శాశ్వతానంద మొందున్నవా.

క. వెండియుఁ జెప్పుదు రాజా, ఖండల విననయ్య ప్రేమ కలితుండవై శు  
ద్ధుం డనికుద్ధుండు ప్రబుద్ధుం డాత్ముడు తథ్యముగ నదుఁఖనుఖుండు.

- క. మలమూత్రగర్త మగుటయు, దలఁపఁగ నపవిత్రమయ్యెఁ దనువిడి  
మాంస, దులచేతఁ బొదుగఁబడినది, యల్పుక్రిమికీటకముల కా  
శ్రయము సుమీ. ౩౮
- ఆ. త్వక్కు మంటిముద్ద ముక్కుచీమిడి పుట్ట, కన్నుదోయి పుసులఁగన్న  
తల్లి, గుబిలితావు కర్ణకోటరయుగళంబు, తెనుడబొవి మూతి తెలి  
య నిట్లు. ౩౯
- ఆ. ఈశరీరమందు నెన్నిబొక్కలు గల, వన్ని యిట్టివయగు ననవరత మ  
మంగళముల ప్రోవు మలినంబు శక్యమే, దీనిఁ గడిగి శుద్ధి గానొనర్చ.  
సీ. సురసరిస్సుఖ్యభా సురమహానదులలో, బొంగుచు నెపుడు మునుంగు  
చున్న, దినదినంబును శంఖ తీర్థాదికోత్కృష్ట జలమును తలమీఁ  
దఁ బల్లుకొన్న, గాలత్రయంబునఁ గడునిష్ఠఁ డెల్లని బూది యంగ  
మునిండఁ బూసికొన్న, మహనీయరుద్రాక్ష మాలిక ట్టులసికా దామ  
ముల్లశమందుఁ దాల్చికొన్న,
- ఆ. మఱియు నెట్టిపుణ్య కరమైన సలిలంబు, చేతఁ భ్రోక్షణంబుఁ జేసికొనిన  
బావనంబు గాదు పరిశుద్ధమును గాదు, సత్య మీశరీర సరణి యిదియ.
- గీ. అదియుచుం గాక గంగాది సవనులైక, తీర్థసేవాతిశయమున దేహి  
యైన, శుద్ధి గలవాఁ డగునె యని బుద్ధిఁ దలఁప, వినుము సెప్పెద  
న తైజంగును నృపాల. ౪౨
- గీ. కర్తృకార్యక్రియానూప కప్రపంచ, చుంతయు నకర్త నైన నాయం  
దు మిథ్య, యగుట నిందునకుం గర్త యభ్రనుచుము, శుద్ధియును  
లేదు గావున బుద్ధి నరయ. ౪౩
- వ. ఈవ్యాపారంబులు దుఃఖకరంబు లగు ననుచు నితైజంగున నిత్తను  
వునందు విచారశాస్త్ర పాండిత్యంబునఁ బ్రచండవాసనాపాశంబుల  
ఖండించిన నకుండెద్దిగుండు వెండియు. ౪౪
- గీ. దగ్గు నుక్కెస రొప్పు వాతంబు లుబ్బు, పైత్యమును శ్లేష్మమును  
జ్వర బాధమొదలు, గాఁగఁగలిగినబహురోగ గణము లీశ, రీరమం  
దునఁ దగిలి నింజారునవుడు. ౪౫
- గీ. మందు మాకులు దినమె యా చందమునను, జిత్తశాఖ్యంబు గలు  
గునె తీత్తపాటు, గాదె యని యాషధాదిసే వాదిగూఢ, లౌక్యతను  
వాసనలు విమూలములు సేసి. ౪౬
- వ. ఒప్పురునతండె పరమసుఖసంపన్నుండు వెండియు. ౪౭

- క. ఈలోకముచందమ్మున, నాలోకమ్ములు నమంగళాస్పదము లనూ  
యాతాల్యరోషకౌటి, ల్యాంస్య ద్వేషయుతము లని పల్కబడున్.
- గీ. అట్టిలోకంబులకు నేగ నానజేసి, చిత్తమున బరితాపంబుఁ జెం  
దనీక, పరమగతిమీఁదికోర్కిచే బరగరాదె,యనుచు వేదము శా  
స్త్రంబు లనగ వినియు. ౪౯
- ఆ. అట్టిలోకసౌఖ్య మనుభవింపఁగఁ గోరి, యార్తి నొందనేల యని వి  
చార, పరత చెలువుమిగిలి పరలోకవాసనా, క్షయము సేయునతఁడు  
సంతసించు. ౫౦
- సీ. ఎప్పు డెఱ్ఱెఱఁగున నేవాసన జనించె నపుడ తత్ప్రతికార మైనదాని  
నలనను గుదురుగా నలవిరించి మనంబు నెల్లయుద్యోగంబు లెన్ని  
చూడఁ, దాపాంతములు ననిత్యము లని చింతించి యును వానియం  
దునిచినప్రియంబు, సంతయుఁ దనయంద హత్తి యాత్మజ్ఞాన వాం  
ఘఁడై సద్గురు స్వామిచరణ,
- గీ. శరణుఁడై శాస్త్రరూపకై శ్వర్యగౌర, వప్రసాదముఁ గాంచి శ్రవణ  
మననము,లును నిదిధ్యాసనంబును ఘనతరోక్త, విధి ననుష్ఠించి పరి  
పూర్ణ విధిఁ దనర్చి. ౫౧
- వ. శాస్త్రగురూపదేశంబుచేతను శాస్త్రానుసారంబులై తోచిన యు  
క్తులచేతం దను సఖునాక్షి యగునసంస్పృహసరోక్షచైతన్యస్వరూప  
కునిఁగా నెఱింగి తాను వేఱుగాక న్యస్తేసమప్త్యాత్మకం బయినప్రపం  
చంబు సర్వంబున కాధారం బైన తనయందుఁ గల్పితం బనియు నట్టిదృ  
శ్యంబునకు ద్రష్ట యైననేన పరుండినని నెండియు నెల్లయుం దానువాన  
బ్రహ్మంబు బ్రహ్మంబ తాననియెడుతాదాత్మ్యంబనుభవించి యయ్యను  
భవంబు దనయందుఁ బ్రవిలాసనంబుఁ జేసికొని తద్విలాసనంబు చైతన్య  
ప్రకారరూపకుం డైనతన్నుఁగాఁ గనుంగొని యఖండిబ్రహ్మనందమూ  
ర్తియై వెలుంగు నేనంవిధం బయిన శ్రేయంబునకు వాసనాక్షయంబ  
కారణం బని చెప్పిన సచ్చార్థివుం డిట్లనియె. ౫౨
- క. జీవన్ముక్తివిధంబును,భావంబున వినఁగఁదలంచి స్థార్థింతు మిముఁ  
దేవవినుతచరితా మీ,ప్రావీణ్యము వెలయదానఁ బలుకవె యనుడు.
- వ. మునీంద్రుం డిట్లనియె ౫౩
- క. ప్రత్యగభిన్నబ్రహ్మ, ప్రత్యక్షం బైనవాఁడు బహుళోదితక  
ర్మత్యాగపరాయణుఁడై, సత్యమున నుఖించునట్లు సకలవిధములగా.



క. చిత్తము నుపలాలించి యు, పాత్రశముం డగుచు శాంతిఁ బరఁగి ప్రపంచం, బుత్తది యనునిశ్చయమున, నెత్తిటి విషయాభిలాష మింతయు లేకన్.

౫౬

వ. ప్రబలప్రారబ్ధకర్మానుభవశరీరంబు గలిగియుఁ బూర్ణానందాత్మస్వరూపదృష్టి గలవాఁడగుట నిత్యసంతుష్టంబును, సంతస్సుఖంబును, నాత్సారముండును, సంతః ప్రకాశకుండును, నాత్మరతుండును, నాత్మతృప్తుండును, దూరీకృతదురితక్రియాకలాపుండును, జతేంద్రియుండును, బ్రశాంతుండును, గృతకృత్యుండును నై ప్రకాశించునరుండు జీవన్ముక్తుండు వెండియు.

౫౭

మ. బలవత్కర్మసరంపరావశముచేఁ బ్రాప్తంబు లౌచుండు నిండలు గామంబుచు క్రోధము న్బ్రహ్మతీసంభాషావమానాదరంబులు నేతద్భవాన్మత్తిహాసవిలసద్భూరి ప్రభావోద్భవంబులు దుఃఖాదులు వానిచేతఁ గడుఁబొల్పుంజేవయుం బాయుచున్.

శా. దీనంబైన హృషీకసంఘమున నుండీ యుండనట్టే మహామానీంద్రుండు తదింద్రియవ్యథలసంసర్కంబు మాయించి సౌఖ్యానూనుం డగునట్టిచొప్పు వినవయ్యా మానవు ల్విర్గతప్రాణం బైనఁ జేబరంబుఁ గని కోపస్వానరాద్యుక్తులై.

౫౮

ఉ. కొందఱు నిందసేయుదురు గొందఱు సన్నుతిఁ జేతురున్నతిఁ గొందఱు శోకమొందుదురు కొందఱు పొందురు రాత్నహర్షముఁ గొందఱు త్రాళ్ళఁగట్టుదురు గొందఱు మోతురు దాల్చి మూపులం గొందఱు చిచ్చుఁ దెచ్చెదరు గొందఱు చేర్చెద రింధసంబులన్.

గీ. చేసికొన్న పెండ్లాము గ లాసుతనువుఁ, గ్రుచ్చి కౌఁగిటఁ జేర్చు నప్పచ్చవిల్లు, పువ్వుకూపులవ్రేటులఁ బొల్పు దూలి, మనము వివశంబుగాఁగఁ ద జ్జనులు బెగడ.

౬౧

ఆ. కన్నకొడుకు నచ్చి క్రన్నన నమ్మిన్ను, ముట్టి వెల్లు చిచ్చు నట్టనడుమఁ, బెట్టి బట్టవిడిచి కట్టడితనమునఁ, గల్చి బూది నీటఁ గలపుసంత.

న. మఱియు నిట్టియనేకవికారంబులచేత సంకటపడు శవశరీరంబు నిరీక్షించుచు నమర్త్యాద్యత్తనుశరీరప్రవిష్టం డయినజీవుండు పూర్వంబునుంబోలె నేను నాయది యను నభ్యాసంబులేకునికి నత్రైతంగులంటక నెట్లుండు నట్లు సరిపూర్ణబ్రహ్మనిష్ఠుం డైనమహాత్ముండు దాను దన్వాదులుగాక సాక్షిచైతన్యప్రకాశమాత్రుండును, బూర్ణుండును నగు

టంజేసి పరిగ్రహణత్యాగాదులు నిర్వహింపరాక వెండియు నానావిధ  
వ్యవహారావీతుండును, నశరీరుండును, నిరిందియుండును, సర్వేంద్రియ  
ద్రష్టయు, విశుద్ధచిన్మాత్రుండును, స్రష్టయునై యీశరీరం బెవ్వరిదో  
యనుకై వడిఁ దద్వికారంబులకుఁ దాఁ గాక యొప్పు మిగులు. ౬౩

శా. భూనాథా విరు మాత్మముక్త మగునిర్మోకంబు వాతోద్ధతం  
బైన న్వర్ష జలప్రసి క్తమయిన న్నాదిత్యసంతాపితం  
బైనం బావకదగ్ధమైన నది యన్యప్రాణివోలె న్నహా  
హీనుం డాన్తుఁడు గాక నాది యనితా నీక్షించుచందంబునన్.

మ. అన్యుం డైనమహాయతీశ్వరుఁడు విద్యాకాలమందుంబలెం  
దనుముఖ్యంబులయందు సక్తుఁ డగుచుం దా సంచరింపండు ద  
జ్జనితాధ్యాససమూహ మెప్పుడు గనుం జండాలకూపంబుగా  
ఘనమై యుండుటఁజేసి భాస్వనపరోక్షజ్ఞానదార్ధ్యం బిలన్. ౬౪

వ. మఱియును.

౬౬

శా. కారుణ్యవ్యతిరేకమోహమదకార్కశ్యప్రతిష్ఠాదురా  
చారస్త్రీజనవాసనార్థకసదాచారప్రకౌటిల్యవా  
త్పాదుష్యాశ్రమకార్మికర్మపరతా కర్తృత్వభోక్తృత్వవిహిం  
సారోషాదివికారవాసనలంజ్ఞం బోఁడు వాఁ డెప్పుడున్. ౬౭

న. బ్రహ్మవేత్తృత్వాభిమానరూపం బగుచిత్తంబున నొత్తుకొ  
న్న బ్రహ్మజ్ఞత్వవాసన నిరసించి శుద్ధాత్మస్వరూపమాత్మ్రుండును సర్వ  
పరిపూర్ణుండును నిష్ప్రసంగుండును శాంతింజనై తనయందుఁ గల్పి  
తంబయిన గంధర్వనగరాదికంబున కాశ్రయంబయ్యును దానం దగు  
లనిగగనంబు తెఱంగున నాత్మారోపితంబును పాంచభౌతికంబును నగు  
ప్రపంచంబు సంటక వెలుంగువాఁడు జీవన్ముక్తుండు వెండియు. ౬౮

ఆ. ఎల్లయందు నుండి యొక్కడఁడగుటని, వింటితెఱంగు తాను వెల్లు  
చును న,శేషసంప్రకాశశీలుఁ డగురవివి, ధంబు గలిగి యొప్పు ధర  
ణి నతఁడు ౬౯

సీ పుత్రమిత్రాదికశత్రుగ్రహక్షేత్ర తడుగుల్కుకంటకపరివృతంబుఁ  
గానురోషాదిభీకరహోరఘోంబు బహురోగదుర్భరవ్యాఘ్రయుతము  
భీమవార్ధకదశానామపిశాచంబు సకలపాతకనిశాచరగణంబు  
బంధురదైన్యసర్వసహభారంబు దృష్టాదవాసలదీపితంబు

ఆ. స్వర్గనంశుంజవర్గతిరోహిత, మానితాపవర్గమార్గ మయిన  
భవనంబులోనిపాంథుల గాఁగ జంతువుల జూచు గరుణతోడ  
నతఁడు. 20

క. కామాదిగ్రస్తజన, స్తోమంబులతోడఁ జెలిమి సూపక యాశా,  
ప్రేమములులేక నతఁ డుద్దాముం డగుధాత్రియందు ధాత్రినాథా.

సీ. కామంబు నరకంబుగా దండధరునిగాఁ గ్రోధంబు హర్షంబు గురు  
తరైక, వాసవనముగా వైతరణీనది గా తృష్ణభాగ్యంబుగా విరాగ,  
భావంబు శాంతియె దేవతాసురభిగా గాధవివేకంబ కల్పతరువు,గాఁ  
బశువుల్రాప్త కాంతాదినంసక్తి మృత్యువుగా యోగి సత్యముగను,

గీ. భావనము సేయుచు రజస్తమోవిదూరుఁ, దజజనాత్మికసేవాప్రవి  
జితనిద్రుఁ, డక్రియాత్మకపూజాగరాత్ముఁ డధిక, మానజననిశ్చలుం  
డయి మహిఁ దనగు. 21

గీ. వితతగగనవితానసంయుతము చంద్ర, సూర్యపావకదీపప్రశోభితంబు,  
దారకాపుష్పసంవాసితంబు నగుచు, నలరులోకత్రయనుహపురాం  
తరమున. 22

వ. ఇంద్రియతురంగసంగతంబును, మనఃప్రగ్రహసహితంబును,  
బుద్ధిసారథికంబును నగు శరీరరథంబునుం బ్రజ్ఞాంగనాసహాయుండగుచు  
నధిరోహించి పరమానందంబున విహరించుచు విద్యాధనాదికూషమ  
దంబు గలవారికిం దేటిచూడరాక కర్మశూరులసంచారంబులు విచా  
రింపక భూతభవిష్యత్కార్యంబులు వార్యంబులు సేసి వర్తమానంబు  
నకు హర్ష మాణుండగుచు సచరాచరంబు లైనవాజగంబులనంచించు  
కాలంబు నిజకౌశలంబున వంచించి విశ్వనందుగఁడును, యథేష్టసంచా  
రశీలుండును, ధీరుండును, దాంతుండును, నశ్రాంతప్రబుద్ధమస్కృండు  
ను సమాధిసంపన్నుండును సశేషజగదింద్రజాలదర్శకుండును నసంగృ  
హీతచిత్తుండును నిష్పాపుండు మితభాషణుండును నసమిత్రుండును, పేశ  
లాచారనునోహరుండును, గరతలకలితపాత్రపతిశమాత్రాశనుండును నై  
ప్రార్థవశంబునం బ్రాప్తంబు లగుదేహేంద్రియవ్యాపారకూషక పాపపు  
ణ్యక్రియాకలాపంబునందుఁ గర్మత్వాద్యభినివేశంబును దన్నులం  
బులైన ముఖదైన్యవికాసోదయంబులు లేక యెప్పుడునతండు జీవన్ము

క్రమం డగునని వెండియు నతని తెఱంగెఱిగించువాఁడై రాజేంద్రునితో  
ముసీంద్రుం డిట్లనియె. ౭౪

చ. ఎపుడుఁ బ్రసన్నమానసుఁ డహీనవికాససముజ్జ్వలీనసుం  
డపగతకల్పఘండును మహాత్మ దురాత్మజనప్రసంగభా  
వపరత వారలుం దనకు వారికిఁ దానును గాక తత్ప్రభే  
దపటిమయంత నెన్నుదికిఁ దాహ్లాననీకతఁ డువ్వ నొప్పెడున్. ౭౫

న. సర్వపదార్థంబులయం దుపేక్షాబుద్ధిగలిగి నితాంతవేదాంత  
శాస్త్రవిచారాభిలాషాతిరేకియు నిగమాగమపురాణే తిహాసవిధిప్రతిపే  
ధాధివాసనాసమూహ ఘోరకాంతారదావదహనుండును, బ్రత్యగభి  
న్నబ్రహ్మసాక్షాత్కారచండమార్తాండప్రకాశ దూరీకృతాజ్ఞానధావంత  
పటలుండును, నిఖిలబాహ్యంతరపరిపూర్ణసాక్షిచైతన్యప్రకాశమాత్రుం  
డును నగుచు నెంతయు. ౭౬

ఆ. తన్ను నెల్లయందుఁ దనయందు నెల్లయు, నరసి తుదకుఁ దానె య  
ఖిల మగుచుఁ, గాక తా నొకింత నేకడఁ జూచిన, నతఁడ నిండి  
యుండు నమలబుద్ధి. ౭౭

నీ. పుట్టించి బ్రహ్మాండములు దానిదొంతర ల్లాఁ జేర్చి తత్ప్రకృతము  
కొఱకు, మీనకూర్తాదిక! నానానారప్రదీప్తుఁడై పెక్కుయందిని  
వధించి, నట్టిముకుందసహస్రంబులును దాదృశములైన పద్మజాండ  
ములు నొక్క, నిమిషంబులోఁ ద్రుంచి నిఖిలంబు మ్రోంగి తా మా  
త్రంబు నిల్చు నమృత్సౌధారి,

గీ. పట్టులను దిగమ్రోగి యప్రతినుమైన, బ్రహ్మ మేనని తెలిసి యప్పు  
గిది మఱివ, కంతరారాముఁ డగుచుఁ గర్మానురూప, భవవిరోధర  
సజ్జఁడై పరఁగుచున్న. ౭౮

ఆ. అమృహానుభావుఁ డిమ్మేను నెవరిదో, కాలదలించియును జగత్త  
నువుల, యందు నెప్పుడును నదాభానదర్శన, మైనకత్తి నేయఁ డమ  
లుఁ డగుట. ౭౯

క. అవ్యక్తలింగుఁ డమలుం, డవ్యక్తాచారుఁ డజాఁడు ననితేతనుఁడై,  
సువ్యక్తగిరిగుహావా, నవ్యవసాయంబు గలిగి జగతిం బరఁగున్. ౮౦

వ. పరలోకభయంబును మృత్యుభయంబును బంధభయంబును

లేక నిరావ్యజుండును శాంతుండును నై సర్వాతీతపరిపూర్ణబ్రహ్మచైతన్యప్రకాశస్వరూపుండను నే ననియెడియెఱుక మఱవక. ౮౧

క. బెదరక యొకానొకప్పుడు, బెదరక నిత్యప్రకాశశీలుం డగుచుగ, నదమలజీనన్సుక్తుఁడు, త్రెదశాదికవండున్ డగుచు దీపించుఁగడున్.

శా. శ్రీరాజత్పురవాహినిం బడిన గాళిం బుచ్చినకా ఘోరకాం  
తారత్కారతలమందు స్త్రగ్గినను జండాబాలయంబం దస  
స్సారత్వక్తకరీరుడైన నతఁ డాత్మజ్ఞాని యానాఁడె త  
తాప్రబంధక్షయ మయ్యెఁ గావునఁ బరంధానుంబు ప్రాసించెడున్.

క. ఏవంవిధవిభాజిత, జీనన్సుక్తిప్రకారసిద్ధాంతము న  
దాభివ్రుఁడ వగుటం బెప్పితి, భూవర మోక్షస్వరూపముం బల్లుడికన్.

క. విను మజ్జానము కలయుచు, బునరుత్థానంబులేక పొలుపారు నుషు,  
ప్రిని బ్రాజ్ఞుఁ డెట్లు లనుచును, ఘననిరిఖలమాత్రముదముఁ గ్రాంచి  
సుఖించున్.

వ. అట్లు నివృత్తింపఁచానందమాత్రుం డగుచు గంభీరంబును, ననభివ్యక్తంబును, నప్రమేయంబును, నన్నాత్మీయంబును, నాదిమధ్యాంతరహితంబును, హేతుదృష్టాంతవర్జితంబును, నవాఙ్మానసగోచరంబును నైన మోక్షంబుం బ్రాపించి సుఖించునైతెఱంగునలుకులు వలుక నలవిగాదని పలికినవిని యప్పులుకుల కలికిమగినికొడుకుతో నేల తేడిల్లనియె.

క. అలఘుకృప మహావాక్యం, బులయర్థము శిష్యుఁ డెట్లు పూతగుణా  
చా, రుద్రులవలన నెఱిగి ధన్యత, గలిగి సుఖించునొ వచింపఁగా  
దగుదానిగ.

వ. అని యడుగుటయు జడదారి యిట్లనియె.

మ. పరమేశ్వరార్పణబుద్ధినిశ్చయకృతప్రఖ్యాతనైమిత్తికా  
ధ్వరదానవ్రతమంత్రతంత్రకలనాన్వాధ్యాయసంధ్యాదికా  
చరణబ్రాహ్మణభోజనాశ్రమసదాచారోపవాసక్రియా  
పరిశుద్ధాత్మకుడైనకుండు నగుణోపాస్తిస్ఫురదాభివ్రుఁడై.

గీ. మఱియు బహుజనకృతతపోమహిమఁజేసి, సంభవించిన శ్రీరామ  
చంద్రుపాద, భజనతత్పరభావంబువలన శుద్ధ, మైనచిత్తంబు గలి  
గిన మోనవుండు.

గీ. జంగమస్థావరోపేత సకలజగ మనత్య మనియును బహుదుఃఖసహిత మనియు, దలచి సంసారసంతాపదారుణాగ్ని, వలన సంతప్య మానుడై చెలువు దక్కి.

౯౧

వ. నిత్యానిత్యవస్తువివేకంబును నిహముత్యార్థఫలభోగవిరాగత్వంబును, శమదమాదివట్కునంపత్తియు, ముముక్షుత్వంబు ననియెడు నాల్గుసాధనంబులు గలవాఁడు పరమగురుచరణారవిందసందర్శనార్థం బచ్చటచ్చట బర్యటనంబు సేయుచు నెక్కడేని

౯౨

క. మాసితవేదాంతార్థని, ధానము గలవాని శాంతు చాంతుగురునిబ్రహ్మనుభవరసజ్ఞంగని, కానుకయిడి శరణుచొచ్చి కడువినయమునక.

సీ. అష్టాంగయుక్తంబు లైన ద్వానిశనమన్కారము లేసి యాచార్యతిలక, సంసారమార్గానుసారి నయ్యును సులభంబుగా నెట్లు తద్భవసముద్ర, తరణంబునకు నేను దట్టుడ నగుదునో యట్లు వేదాంతగోస్వార్థవిత్తతి, సురుకృపామూర్తివై యుపదేశ మొనరింప వేయని తత్పురోవీధి దండ,

గీ. వత్తుతితుఁ డగునప్పు డెవ్వరున గురుఁడు, దివ్యతత్త్వమతనికి బోధించు నత్రైతంగు సెప్పిన వినవయ్య రాజచంద్ర, ప్రియము భక్తియు వేడుక పెనఁగొనంగ.

౯౩

వ. స్రథమ ద్వితీయ తృతీయ చతుర్థ వేదోపనిషత్తులయందుఁ 'బ్రజ్ఞానం బ్రహ్మం' బనియు 'నహంబ్రహ్మస్మి' యనియు 'దత్త్వమసి' యనియు 'నయమాత్మా బ్రహ్మ' మ్మనియు నాలుగు మహావాక్యంబులుగలవు. వాని యర్థంబుల తెలిం గెఱుంగుటకుఁ దొల్ల పదార్థావగతియ కారణం బగుటంజేసి తత్ప్రకారంబు విచారింపవలయు నది క్రమంబుగ నాకర్షింపుము.

౯౪

సీ. ఉద్విశ ముఖ్యవేదోపనిషత్తునఁ దత్త్వమసి యనాఁగఁదనరు నమ్మ, వావాక్కునఁ బదత్రయము గల దందుఁ దత్పదమిత్యేయందు త్వం పదము జీవుఁ డనిపదం బుభయార్థకై కన్యంబు బోధించుఁ దత్తత్త్వరూపతత్త్వంబు వినుము, ప్రీతి నధిష్ఠానచైతన్యనుండుఁ గల్పితమౌచు లెస్సవెల్లెడువిదేహ,

ఆ. మందుఁ బ్రతిఫలించు నచ్చిదాభాసుని, కర్తృభావభోక్తృకత్వము

ఖ్య, గుణసమూహమెల్లఁ గూడినది త్వంపదార్థజీవరూప మనఁగఁ  
బడియె

౯౬

వ. మాయాధిష్ఠానమైనైతన్యంబు మాయయందుఁ బ్రతిఫలించిన  
చిత్స్వరూపుని ధర్మంబులైన సర్వజ్ఞత్వ సర్వేశ్వరత్వాది గుణగణంబు  
లు గూడినం దత్పదార్థభూతపరమాత్మ యగు.

౯౭

గీ. ఆత్మ పరమాత్మ పరమాత్మ యాత్మ యనెడు, నైక్యరూపార్థమును  
జెప్పు నసి యనంగఁ, బరఁగుపదమున్న నమ్మునీశ్వరునితోడఁ, బలికె  
జనకుండు కౌరవకులవరేణ్య.

౯౮

వ. మాయోపాధియు సర్వజ్ఞత్వాదిగుణవిశిష్టండు నగు నీశ్వరు  
నకు నవిద్యావదంతఃకరణోపాధియు నహంబుద్ధివేద్యత్వ కించిద్జ్ఞత్వా  
దిగుణకలితుండు నగు జీవునితోడ నేకాత్మకత్వం జెల్లు సిద్ధించు నతై  
ఱంగు సమ్యక్స్ఫుటభావణంబులచేత వివరింపు మని బహుప్రకారం  
బులఁ బ్రార్థించుటయు సంతసంబున నరుంధతీకాంతుండు వసుంధరా  
కాంతునితో నిట్లనియె.

౯౯

గీ. ఆత్మభావంబు నే ననునది సరోక్ష, భావ మీశ్వరధర్మమప్పుదిఁ గ  
లుగు, నాత్మ పరమాత్మకవిరోధ మడఁచియుక్త, లక్షణాజ్ఞాతమును  
యుక్తి నీక్షితంబు.

౧౦౦

సీ. అయినతదుభయచిదాత్మకత్వము గ్రహించినవాడె యైక్యసంసిద్ధి  
యుతుఁడు, పూర్వము తత్స్వరూపుండె విస్మృతకర చామీకరన్యాయ  
నరణిఁ దోచు, మఱియును దద్వర్తమానంబు వినవయ్యత  
త్వంపదముల కర్థద్యయంబు, గలదు వాచ్యంబు లక్ష్యం బనా  
నందు సర్వజ్ఞత్వసర్వేశ్వరత్వములను,

గీ. మాయయె యుపాధిగాఁగ నమేయఁడైన, పరుఁడు తత్పదవాచ్యం  
బుప్రత్యగాత్మ, పరఁగు సంతఃకరణమే యుపాధిగాఁగ, నలరి త్వంప  
దమునకు వాచ్యార్థ మగుచు.

౧౦౧

గీ తదుభయవిశేషణాంశకత్యాగమున న, రాధినాయక శుద్ధచిదాత్మ  
లక్ష్య, మగువిరోధంబువలన వాచ్యద్యయమున, కైక్య మొప్పుమి  
యైనలక్ష్యంబులకుచు.

౧౦౨

నీ. పరఃగు నైక్యంబు నిర్బాధకమై గంగ యందు ఘోషం బనునట్టిప  
లుకు, దలఁపంగ నేటిలోపలఁ బల్లె నిలుచుట సంభవింపదు గాన చ  
తురమతులు, గంగాపదార్థంబుగాఁ బల్కుబడు స్త్రవాహంబు విడి  
చి తత్తటంబునందు, నూరున్న దనుచు విచారించి రిది జహల్లక్షణ  
దీనిచే లక్షణాధ్య,

గీ కలుగ దాత్మసరాత్మ కైక్యంబు గంగ, యట్ల చైతన్యవర్యంతమా  
త్మ విడువ, ససనిమోద ముముక్షువు లై తనగ్గు, వాఁనిహంబునకు  
హాని నచ్చుఁ గాదె ౧౦౩

ఆ. అన్నమయమనోసుయాదికోశచతుష్క, మాత్మగాఁగఁ గొంద జం  
డు) జడము, లగుట బ్రహ్మ మగునె యవి యధిష్ఠానవై, తన్యమం  
దు నిలుచు ధారుణీశ. ౧౦౪

క. అంచితబుద్ధిని విను మిఁక, 'మంచాఃక్రోశంతి' యనెడుమాట మఱివి  
చా, రించేఁగ నుంచలు గూయునె, మంచలపై నిలిచియున్న మను  
జులు గాకన్. ౧౦౫

క. అనునదియ జహల్లక్షణ, యనఁగాఁ దగు దానిచేత నాత్మపరైక్యం  
బునుజెప్పు వలనుగాదని, యనఁయులు మునిరాజులందు రదివినిపింతుఁ.

వ సర్వజ్ఞత్వాదిగుణవిశిష్టం డగు నీశ్వరునకుఁ గించిత్ జ్ఞత్వధ  
ర్మంబు గల జీవునకును నైక్యంబు సంభవింపనేర దజహల్లక్షణచేత నా  
నందమయకోశాతీతం బగు సచ్చిదానందబ్రహ్మంబు సెప్పుంబడు సని  
దేనివలన నైక్యంబు నిర్బాధకంబుగా సాధింపవచ్చు నట్టిజహదజహల్ల  
క్షణలైతఁ గఱింగించువాడై మనిపుంగవుం డిట్లనియె. ౧౦౬

నీ. అననీశతిలక సోయం దేవదత్తుం డనంబడువలుకు శాస్త్రంబులందుఁ,  
బ్రథితంబు దానియర్థంబును విను శాశి యందు గంగాతీర మందు  
నైదు, వత్సరంబులు గలవాఁడైన నేదేన దత్తావ్యాయుఁడు శర  
త్కాలమందు, నవఱోకితుం డగునతనిఁ గావేతీరమున శ్రీరంగపు  
రమున పుట్టి,

గీ. వత్సరంబులు గలిగిన వానిఁ గాంచి, తనమనోవిధియందు నేత త  
దీయ, మైనదేశాదికంబు వాచ్యంబు గాఁగఁ, దలఁచిన విరోధ మె  
ప్పుడు దానివలన. ౧౦౭



వ. అది యెట్లుంటేని గంగాతీరంబు కావేరితీరంబును, గావేరితీరంబు గంగాతీరంబును, గాశీదేశంబు శ్రీరంగదేశంబును, శ్రీరంగదేశంబు గాశీదేశంబును, శరత్కాలంబు వసంతకాలంబును, వసంతకాలంబు శరత్కాలంబును, గౌమారంబు వార్ధకంబును, వార్ధకంబు గౌమారంబును, గాకునికి వాచార్యర్థరూపంబైన యేతదీయదేశశాలాదికంబును, దదీయకాలదేశాదికంబును బరిత్యజించిన శుద్ధదేవదత్తుండుల య్యోర్థభూతుండుగునట్లు పరస్పరవిరోధంబులైన తత్త్వంబున వాచార్యర్థరూపకసర్వజ్ఞత్వకించిద్జ్ఞత్వాదిధర్మంబులఁ దొలంగించి తదుభయలయ్యోర్థరూపంబును నేకంబునునై యధిష్ఠానచైతన్యంబువోచు నితైఽంగున.

క. బ్రహ్మంబె నీవు నీవే, బ్రహ్మం బరునదియె భాగలక్షణ యిట్లే  
బ్రహ్మనుబోధకం బగు, బ్రహ్మజ్ఞమహత్తరైకవాక్యత్రయముగ.

వ. ఇంక ఋగ్వేదోపనిషదుక్తంబయిన 'సప్రజ్ఞానంబ్రహ్మేతి మహావాక్యంబునందలియర్థంబు విచారించుటెఱంగు సెప్పెన నాకర్ణింపుము. చక్షుశ్శ్రోత్రజిహ్వఘ్రాణంబులు మొదలుగాఁగల నిఖిలేంద్రియంబులవలన నుద్గతంబయి యంతఃకరణవృత్తితోడం గూడుకొను నేజ్ఞానంబున నానావిధరూపంబుల ననేకశబ్దంబులను లవణతిక్తాదిరసంబులను సుగంధదుర్లంధంబులను నుతీయు నెల్లసాహ్యసదార్థంబుల నెఱుంగు సంకల్పవికల్పంబు లంతఃకరణస్ఫుర్తులనియు టుత్పిపానాదులు ప్రాణధర్మంబులనియు సాక్షిరూపంబైన యేజ్ఞానంబునందెలియు నదియ సప్రజ్ఞానం బరుపదమునకు లయ్యోర్థంబగు సంతఃకరణంబును దాను ననియెఁనది వాచార్యర్థం బింక బ్రహ్మపదలక్ష్యనాచ్యరూపార్థద్వయంబు దెలియఁబఱచెద నాకర్ణింపుము.

౧౧౧

శా. భూత ప్రేత పిశాచ రాక్షస మరుద్భూమిధ్రుదిక్పాళ  
వ్రాత బ్రహ్మపీఠీలికామరుజగోపరేందుభాన్వపురో  
జాతాశ్వస్థవగేధముఖ్యతనుభృతృంఘాతమం దొప్పునే  
చైతన్యం బదె నుమ్ము బ్రహ్మపదలయ్యోర్థంబు ఛాత్రీశ్వరా. ౧౧౨

ఆ. అబ్జగర్భజేహ మాదిగాఁగఁ బిఠీలి, కాశరీరము తుదగాఁగ నఖిల,  
మయ్యె వాచ్యరూపకార్థంబు బ్రహ్మపదమునకును శాస్త్రనమ్మ  
తముగ.

౧౧౩

వ. మాయాకార్యంబును బరస్పరవిరుద్ధధర్మంబు నగునంతఃకరణజగద్రూపకవాచ్యాధర్మయంబుఁ బరిత్యజించిన సకలచరాచరజంతుసంతానాంతర్వర్తి యైన ప్రజ్ఞానంబె బ్రహ్మంబగు. చైతన్యప్రజ్ఞానబ్రహ్మశబ్దంబు లాత్మనామధేవంబు లింతియకాని వాస్తవంబున నిఖిలప్రకారంబుల భేదాభావంబ యనిశ్చయంబు చేసికొను నింక యజుర్యేవోపనిషదుక్తం బగు 'సహంబ్రహ్మాస్మి' యచుమహావాక్యంబునకుఁ బదార్థంబులు సెప్పుదు నాకర్ణింపుము. గంగర

గీ. అహ మనఁగ బ్రహ్మ మనఁగను నస్తి యనఁగ, నిర్ముహావాక్యమందున నెనఁగు మూఁడు, పదములందు నహం బనఁ బరఁగు మొదలి, పలుకునకు సర్వ మెఱిగింతుఁ బూర్తివేంద్ర. గంగి

ఆ. జ్ఞానయోగ్యమైన మేనందు బుద్ధినా, క్షీత్యమునను బరమశివుఁడు నిండి, యలరుచుండియు నహ మని చెప్పబడుఁగానఁ, బ్రీతిలక్షణోక్తరీతి వినుము. గంగి

గీ. నిర్వికార మగుటఁజేసి నే ననెడు ప్ర, కాశచైతన్య మయ్యహంకారము బడ, మగుట నహమని తోచునే యాత్మయందుఁ, దలఁచు బరమార్థభూతచైతన్య మధిప. గంగి

క. అరయ నహంకారముతోఁ, బరఁగిన నే నను తెఱంగు పాటిల్లె మహి, పర దానికి వాచ్య మహం, కరణము లక్ష్యంబు చిత్ప్రకాశమెనుమ్మా. గి

గీ. తానె పరిపూర్ణుఁ డనఁగ నెందైననుండు, నట్టిపరమాత్మ లక్ష్యమయ్యుత్త వాచ్య, మట్టివాచ్యంబు లెఱవించి యస్మిపదము, నేనె బ్రహ్మంబు నని దాని నిర్వహించు. గంగి

వ. ఇంక నధర్మవేదోపనిషదుక్తం బయిన 'అయమాత్మాబ్రహ్మ' బను మహావాక్యంబునకుఁ బదార్థంబుల నెఱింగించెద. గంగి

గీ. అయ మనఁగ నాత్మ యనఁగ బ్రహ్మం బనంగ, సర్ముహావాక్యమందున నలరు మూఁడు, పదములందున విను మాదిగమునర్థ, మెఱుంగఁ బల్కుదు ధారుణీపరలలాను. గంగి

వ. అయ మనెడుపదంబుచేత స్వప్రకాశంబును నిత్యాపరోక్షంబును నై యాయాత్మయని చెప్పబడుఁగావున నహంకారంబు మొకలుగాఁ గొని స్థూల రూపరసంబు మిథ్యా రూపంబుగా నెఱుంగుచైతన్యంబె ప్రత్యగాత్మ యగునానావిధవృత్త్యనూనజగంబులఁ దత్పదం

బై బ్రహ్మంబు బ్రహ్మశబ్దమునకు లక్ష్యార్థంబయిన జగదధిష్ఠానభూతబ్రహ్మంబై యాత్మ యనంబడు నట్లగుటంజేసి. ౧౨౨

౪. తానె స్వప్రకాశమానాత్మరూపుండు, స్వప్రకాశమానసత్స్వరూప, కుండె తా ననియెడునమ్మహావాక్యార్థ, బోధ మొంది ముక్తిః బొందు నరుడు. ౧౨౩

౫. కావునఁ బ్రత్యగభిన్నం, బై విసులం బయ్య నద్యయంబై యేకం, బై విశ్వమైన బ్రహ్మము, నీవే నీ వదియె యిది వినిశ్చయము సృషా.

వ. అని యమ్మహాత్ముం డెదియేనియుం బలుకంవలంచినవాడై పరమకరుణాకటాక్షవీక్షణంబున నాక్షమావల్లభుఁడీక్షించుచుండదుడై శంబుగా నిట్లనియె. ౧౨౪

౬. అవిరభానందుడైన నీమందుఁ గల్పి, తంబులై కనులజుడు పూర్వంబుగాఁగ, నుండు జగములు నీవు లేకున్న నెంద, డంగునో యది దలఁపుము తవర వగుచు ౧౨౬

౭. లేదు ప్రపంచ మంతయును లేదు చరాచరభూతకోటియుఁ, లేదు గుణేంద్రియప్రతతి లేదు మనంబును బ్రాణసంఘముఁ, లేదు శరీరచిత్తములు లే వాకక ర్తయులేడు బుద్ధియుఁ, లే దాక బ్రహ్మమే వెలుఁగు నిశ్కువమెక్కడఁజూడఁ దానయై. ౧౨౭

౮. చిత్తు సమస్తలోకములు చిత్తు చరాచరరూపదేహముల్  
చిత్తు మనంబు బుద్ధియును జిత్తు ధరాదిసమస్తలోకముల్  
చిత్తు హృషీకకర్తలును జిత్తు గణింపఁగ నిల్లభూతముల్  
చిత్తు పరంబు సత్యమును జిత్తునుమీ పరమాత్మరూపమున్. ౧౨౮

౯. వనట నశియించెనేని సర్వంబు సుఖ ము, సత్య మడఁగిన నెల్లయు సత్స్వరూప, మట్లు గావునఁ జిద్రూపమై యఖండ, మై ప్రకాశించుఁ బరమాత్మ యఖిలమందు. ౧౨౯

౧౦. మాయామాత్రవిలాసమంతయు మనోమార్గంబునం దల్ప నే, మాయాతీతుడ నద్వితీయుడను సన్మాత్రుండ నేతాదృశా, మేయన్నూర్తికి నాకు శాస్త్రచయముఁ మేలుంగడుంగీడు మి, ధ్యాయంత్రంబులు గాని నికములుగా వంచు నివ్చారింపుమా.

౧౧. ఎత్తెనేని భిక్ష మెత్తఁగనిమ్ము రా, బ్రహ్మ సరసనేని యరయని

మ్ము, యోగిదోషములకుఁ దాఁ గాక పొల్పు నీ, రంటకుండు  
పన్న మట్ల తలఁచు. ౧౩౧

మ కలలోఁ దోచినపుణ్యపాపములు జాగ్రత్తేళ గూపింప మి,  
ధ్యలుగావే యటు జాగ్రత్తయ మగుపుణ్యపుణ్యకర్మంబునుం,  
దలపోయ న్విభుడైననాయెడ నతథ్యం బంచుఁ జింతించున,  
త్యలఘుజ్ఞానవిభిన్నసంశయకుడై యూహుఁడంపొందుచున్. ౧౩౨  
చ పలికినఁ బల్కుఁ గాక పలుపల్కులు వ్యర్థముగాఁగ వాక్కు దాఁ,  
దలఁచినఁ దల్చుఁగాక మది ధాత్రి విభుత్వముసేయఁ గర్తముల్,  
సలిపిన సల్పుఁగాక యచలావర దేహము పూర్ణుడైన నిఁ,  
గలఁపఁగ నేర్పునే యవి వికారవిహీనతఁ దేజరిల్లుటన్. ౧౩౩

ఉ. కోరినఁ గోరినిమ్ము పలుకోర్కులు నెప్పుది ప్రాణనంఘముఁ,  
జేరినఁ జేరినిమ్ము నిజచేష్టలె యైనటుధాదికంబులఁ,  
గారణకార్యమూరుఁ డవికారవిహీనుడ నిర్గుణుండ ని,  
స్సారుడనై ననన్నుఁ గలఁపంగలవేయవియంచుఁ జాడుమి. ౧౩౪  
క. మేను పొడగానఁగాఁబడ, దానందసముద్రమగ్న మగువేళల నెం,  
తేనియు జలమధ్యస్థం, బైనలనణ మట్ల చూచె యవనీనాథా.  
చ. పరఁగుదశేంద్రియంబులును బ్రాణసమూహముఁ జిత్త మయ్యహం,  
కరణము బుద్ధియు న్నన మొకానొక కాలమునందునుం బర,  
స్పృశడభావసంగతులఁ బాల్పడక న్విలసచ్చిదభివై,  
తిరమగు నీయెడం బరమదివ్యసుఖైకనిమగ్నము ల్గదా. ౧౩౫

క. ఎఱిఁగితి వాత్స్యస్థానము, మఱపు పలాయనముఁ జెందె మనుజేశ్వర  
నీ, కరయఁగఁ గర్తృత్వంబును, గరణీయం బించుకైనఁ గలదే  
యిపుడున్. ౧౩౬

గీ చిదమృతనుఖాల్గియందునఁ జిత్తఫేన, మఖలవృత్తితరంగంబు లడఁ  
గ నిట్లు, స్తిమితనుఖసాగరుండవై తేజరిల్లు, నీకు దుఃఖంబు లిఁక  
లేవు నిర్మలాత్మ. ౧౩౭

గీ నేను ఘనచిత్ప్రకాశుండ నే నఖండ, బోధుండఁ బరాత్పరుండఁ  
బ్రభూతసుఖుండ, వారిదము మిన్నఁబోలె సంసారదుఃఖ, మాత్స్య  
నంట దటంచు మహాత్ముఁ డరయు. ౧౩౮

క. అనిశంబు మూత్ర మలభా, జనము స్తస్తిష్కమాంససహితము

నయి, త్తను పున్ననుండని మే, ననుసమచిష్టునుడ నని కృతార్థుఁ  
డుపొంగున్. ౧౪౦

సీ. వాతంబు పైత్యంబు నాతతశ్లేష్మంబు నతిభయంకర మహావ్యాధి  
చయము, బంగుత్వమును గురూపత్వంబు దుర్గంధ మును సుగం  
ధంబును భూసురత్వ, మును శూద్రభావంబు మూకత్వమును రాజ  
ధర్మంబు, గులము గోత్రంబు నాశ్ర, మాదులు సింహసంహనన  
త్వ వామనత్వంబులు బ్రాంశుకత్వంబు మఱియు.

గీ. సఖిధర్మంబులెల్ల స్థూలాంగమునకు, గాక తద్భిన్నుఁ డై యొప్పు  
గాంచు నాకు, గలవె యని సంతతానందజలధి నో, లాడు ను  
త్తముఁ డగుయోగి యనులచిత్త. ౧౪౧

గీ. జ్ఞానకర్తేంద్రియప్రాణసంఘచిత్త, బుద్ధియు క్తంబు జన్మునై పొల్పు  
లింగ, దేహమేగా నఖండైకదీప్తి జిత్సన్, సూపుడ నటంచు బొం  
గు నారూఢుఁ డెపుడు. ౧౪౨

గీ. ఆకలియు దప్పియును గామ మాదిగాఁగ, సఖిధర్మంబు లరయ  
లింగాశ్రితంబు, లంతెకాక యలింగుడ నై న నాకు, గలవె యని  
సంతసించు విజ్ఞానఘుడు. ౧౪౩

క. మేనికి ననాదియగు న, జ్ఞానము కారణము నేను గారణతనుడన్,  
గాను నిరంజనుడ ననుచు, మోనిపరుడు దేజరిల్లు మహిమాఘ్యుండై.

క. ఆరయ నిత్యుండ నిరా, కారుడనై వెలుగు నాకు గలవే తత్త,  
త్కారణతనుధర్మము లని, యారూఢుడు తనకుఁ దానె యానం  
దించున్. ౧౪౪

సీ. మానవేశ్వర యధిష్ఠానచిదాభాస బుద్ధి లొక్కటియుఁగాఁ బొల్పు  
నట్లు, లజ్జానమున జీవుఁ డనఁబడుఁ బ్రత్యేకమాత్మ యధిష్ఠాన మ  
గున జీవ, భావంబ వస్తుభావమునఁ జిదాభాసు నకును జడత్వంబు  
ప్రకట మగుట, బ్రజకుఁ గల్గదాభాసకూటస్థబుద్ధిత్రయమె తలంప  
దేహియయ్యె,

గీ. దన్నుఁ దా మఱచుటఁజేసి తనకు జీవ, పరులను విభేదబుద్ధి యేర్ప  
డియె వాస్త, వమున నించుకయైన నన్వరునలే ద,టంచు నపరోక్ష  
వర్తియై యలగు బుధుడు. ౧౪౬

క. ఏకరణి ఘటాకాశము, తాకాశద్వితయ మమృహాకాశమునం,

దే కల్పిత మగునట్ల చి, దాకాశం బైనయాత్మయందె తలంపన్.

వ జీవేశ్వరులు గల్పింపబడిరి. మాయయుఁ దత్కార్యంబైన  
యవిద్యయు నశించిన జీవత్వంబును బరమాత్మకత్వంబును లేక నిరుపా  
ధికత్వంబువలన గగనంబుంబోలె శుద్ధచిత్స్వరూపుండై యై వెండియు.  
గీ అవ్యయంబు నిరామయ మవ్యయంబు, సత్యమును జిద్ధనంబును  
శాశ్వతంబు, విమలమును దృశ్యరహితమై వెలయు నెద్ది, యప్పుడ  
ము నేన యని మాన మాశ్రయింపు. ౧౪౯

చ. మఱియు బుధుం డఖండము నమాన మచేతన మద్వితీయముం,  
బర మమలం బనంతము నపారసుఖంబు నిరంశకంబు భా,  
సురము నమేయ మాద్యమును శుద్ధము దివ్యము నై తనర్పు న,  
పురమపడంబు నేన యని పార్థిన మానమెఠాల్పు నెప్పుడున్. ౧౫౦  
క. భూనాథ యలుకమునకు, భానుఁడు గలయపుడు చీకువాలైన  
గతిక, దాను బ్రకాశించిన నావ్జ్ఞానము నిగుడక యడంగు సంశయ  
ములతోన్. ౧౫౧

క. జ్ఞానంబు లేనికుత్సిత, మానవుఁడును బ్రహ్మ సత్యమా యని కన్నుల్,  
గాననివానికి నుజ్జ్వల, భానుఁడు గన్పడమి లోకభావ్యమ కాడే.

ఆ. జడము గానితనకు జడన్పత్తి దోషనం, ఘంబు గలదె విషముకన్న  
భిన్న, మయినయస్పృతమునకు నవ్వేషదోషగు, ణంబు గలిగియున్న  
నరవరేణ్య. ౧౫౩

క. ఇంచుకబోధంబైన హరించుఁ జూమి లీలపోలె బృథులవిద్యం  
గొంచెపుదీపమువలన న, శించుఁగదా విపులమైన చీకటి జనకా.

సీ. అన్యతంబు దుగిఖజాడ్యములు నజ్ఞానంబునలనఁ గలుగుఁగాక యల  
ఘుచిత్స్వ, రూపుండ సత్సత్త్వరుచిరుండ నానందమయుడైన నా  
కణుమాత్రమైన, నంటునే కాలత్రయంబున దేహబుద్ధింద్రియాది  
కమైన యెల్లజగము, గాను నే సర్వప్రకారంబులను రజ్జ వహిగాఁగ  
నేర్చునే యట్లు గాన,

గీ. నద్యయుండ నేను నేను జన్మాదివద్య, కారశూన్యండ నేను జిద్ధ  
నుండ నిత్య, ముక్తుడను నే నటంచు నిర్ముక్తహృదయ, సంశయం  
డగువాఁడు దా సంతసించు. ౧౫౫

ఆ. కార్యసాక్షి ననుట కడుభ్రాంతి బుద్ధియె, యంధకారివియమందు

దక్షుఁ, డై నకమలమిత్తుఁ డ త్తమంబునకుఁ దా, సాక్షి యగునె  
యంచుఁ జతురుఁ డెన్ను. ౧౫౬

ఉ. శీతజలంబు నిప్పుసెగఁ జెంది మసుల్లగుమాడ్కి బుద్ధిసం,  
ఘాతతదాత్మకత్వమునఁ గర్తను భోక్తను నే ననేటివి,  
భూతి దనర్చే వాస్తవమునందుఁ దథావిధధర్మరాశిమి,  
ధ్యాతనుమంచు నెంచి చరితార్థుఁడు నిత్యసుఖంబు గాంచెడున్.

చ. అరయఁగ నిత్యశుద్ధియుతుఁ డై తనరారెడువాఁడు నుజ్జ్వల  
త్పురసరిదాదిపుణ్యకిరణోభసతీర్థములం బ్రశుద్ధి సం  
స్ఫురణము గోరునే సతతముం బరిశుద్ధ మసంతమైన యం  
బరము బలాభిషేకగరిమ స్తడుపంబడునే మహీశ్వరా. ౧౫౭

క. ఎట్టిపానాన్నములఁదుద, ముట్టిన యతివరుఁడు దృష్టి బొందునె  
జగతిం, జెట్టునఁ బుట్టిన ఫలములఁ, జెట్టునకుం దృష్టిలేమి సిద్ధ  
మ కాదే. ౧౫౮

గీ. అరయ నిత్యప్రకాశుండు నైననన్ను, నట్టితాదాత్మ్య మేమిసేయం  
గనోవుఁ, బ్రస్తరంబునఁ జెక్కంగఁబడిన దొంగ, వాఁడు దద్బా  
ధకుం డగుఁ జూడఁగలఁడె. ౧౬౦

వ అజ్ఞానంబె యథార్థంబు గాఁగలబుద్ధికి లయంబు గలుగున  
పుడు నిద్రకు ధాధనలయునని మునిశ్రేష్ఠులు వలుకుదు రజ్ఞానంబును  
దత్కార్యంబును లేక వెలుంగునాయందు నిద్రకనకాశంబు లేదనియు  
జాగ్రదవస్థాసహితంబైన నివ్విత్యంబెల్లయు బుద్ధియొక్కపూర్ణవికాసం  
బనియుఁ గీర్తింపఁబడియెఁ గావున నేతత్సర్వంబు వికాసంబులోనుగాఁ  
గలధర్మంబులఁ జెందక యుద్దిపించునాకు మిథ్యావాదంబు లనియు  
మఱియును. ౧౬౧

ఆ. బుద్ధిసూక్ష్మధర్మమున సంచరించుట, స్వప్నమయ్యె చానిచంద  
మెట్లు, సంతతంబు విగతసంభారుడ నగునా, యందు సంభవించు  
ననుచు బుధుఁడు. ౧౬౨

క. అరయఁగఁ బరిపూర్ణుఁడు ని, శ్చరుఁడును నిత్యం డజాండు సత్తా  
మాత్ర, స్ఫురణం డగుచు నతఁడు సుస్థిరసుఖసంపత్తిచేతఁ జెలు  
వగు నధిపా. ౧౬౩

ఆ. ఒక్కజేశమనక యొప్పురునాకు గం, తవ్య మెద్ది యిదియ స్థానమ

నక, యెవఁగునాకు నున్ని యెక్కడఁ బూర్ణుండఁ, గనదఖండచి  
త్ప్రకాశకుండ. ౧౬౮

గీ. విసనాయందుఁ గల్పింప నయ్యె స్థాన, దేశములు నే నఖండప్రకా  
శకుండ, నన్వయుండ నని తనయందె విన్వనగ్ర, గణ్యుఁ డగువా  
డు ప్రమదంబుఁ గాంచు నధిప. ౧౬౯

గీ. చతురుఁ డగువాఁడు ప్రాణసంచారశోష, గంబునఁ బిపాస యగుఁ  
గాక నాకు శోష కాదివిరహితునకును జివాకృతికిని, లేదటంచు మ  
హాసందలీల మించు. ౧౭౦

సీ. నాడీపరస్పరపీడనమునఁ బుట్టుఁగాక యాఁకలి చిత్ప్రకాశఘనఁడ, న  
వికారిని న నాయందుఁ గాదు శరీరదౌర్బల్యమునఁజేసి ధవళరోమ,  
ములతోడఁ గూడ నత్యల్పఘజానస్థవచ్చుఁగాని నిరంశవైధవంబు,  
సర్వగతత్వంబు సత్యత్వమును గలనాకు లేదు మదంబు సౌకుమార్య

గీ. మంగనాభోగమూలకం బైన బన్వ, నంబు గర్వంబులేక నిత్యంబు  
వెలుగు, నట్టియట్టిఁడ నే నని యతివరుండు, ఘనతరానందమున  
నొప్పు ననిత మధిప. ౧౭౧

వ. అనిచెప్పిన నప్పార్థిపుం డాత్మబోధప్రకారంబు వినవలతునాయం  
దుఁ బరమకృపాళుండపుగన్ముని పలుదెఱంగులవేడఁటయు నతైఱంగు  
వినరించువాఁడై మిథిలాపురనాయకునితో నమ్మునినాయకుండిల్లనియె.

మ. అలఘూదగ్రతపోమహత్వహతనానాశేషపాపు బృశాం

తులు దూరీకృతకామరోషపదమాను ల్సాత్త్వికాచారయు

క్తులు నల్పార్థికభూతజాలసమచిత్తు ల్లోక్షసంప్రాప్తికాం

క్షులు నౌ వారల కాత్మబోధ మెపుడుఁ గోరందగున్మానరా.

సీ. అన్యసాధనసమూహంబుకన్నను మోక్షమునకుఁ బ్రత్యక్షసాధన  
ము బోధ, మగుఁ బచనంబయ్యె ననుతెఱంగునకు నింగలమె కార  
ణమగుఁ దలఁచ నట్ల, జ్ఞానంబులేక నానానేకసాధనవర్గంబుచే నప  
వర్గసుఖము, లేదు నకర్తృణేత్యాదికం బగు వేదవాక్యంబు వినమె  
దుర్వారమగు న,

గీ. విద్యఁ జెఱుపంగ విధ్యుక్తవివిధకర్త, జాత మవిరోధిభావంబుచేతఁ  
జాల, వంధకారంబు మాయించువారియుఁబోలె, విద్య యజ్ఞాన  
మును బాపు విమలహృదయ. ౧౭౨



- మ. జలదచ్చన్నదినాధినాథుఁ డన నజ్ఞానాస్పతుం డైనకే,  
వలుఁడొప్పురు నవిద్యయంతయు నభాసం బైనచో నెంతయున్  
బాదాపాయమునందు భాస్కరుఁడు శశ్వదీప్తిచేమించి లో  
కుల కెల్లం బొడగాననచ్చునగిది స్తోపాచూడామణి. ౧౭౧
- ఉ. జ్ఞానము లేమిఁజేసి కడుఁ గల్గి ముఁడైనశరీరి నెంతయున్  
జ్ఞానముచేత నిర్మలునిఁగా నొనరించినతత్క్షణంబ య  
జ్ఞానము దానికార్య మగు సంస్మృతి నాశముఁ జెందు ధారుణీ  
జాని జలంబులోఁ బడురజంబువిధంబున నెన్నిచూడఁగన్. ౧౭౨
- మ. కలఁబోలెన్ వచియింపఁయ్యె బహురాగ ద్వేషలోభాదిసం  
కులసంసారము సుప్తికాలమునఁ నెక్కువక్కుమేల్కన్న  
క్కల యెబ్బంగి భవంబు దోచుఁ గడునజ్ఞానంబునన్ జానియై  
విలసింప న్బ్రోవయంబు దాని కగు మర్త్యనాథ లోకాగ్రణి. ౧౭౩
- చ. అజర మనంత మవ్యయము నవ్యయ మావ్యయప్రమేయము  
న్నజ మమలం బఖంపమగునాత్మఁ గనుఁగొనఁ జెంతదాఁక న  
ర్వజగము లంతదాఁక గుచిరస్థితి నిక్కమపోలఁ దోచెడన్  
రజతము శుక్తియందున ఘనభ్రమనల్లగు దోచుకై నడిన్. ౧౭౪
- శా. మానాతీతము సప్తరక్యముచు సన్మాత్రంబు నిత్యం బుపా  
దానం బవ్యయ మప్రచింత్య మగుచైతన్యంబునం దున్నవ  
స్థానాంతంబులఁ బొందుచుండును బ్రపంచం బంతయు స్వీటిలో  
నానాబుద్ధురజాలముల్ గలిగి లీనంబైనచంగంబునన్. ౧౭౫
- గీ. అనుపమము సచ్చికానందముచు బరంబు, నైన తనయందు వివి  
ధంబు నఖలమైన, వ్యక్తిసంఘంబు గల్పింప నయ్యెఁ బసిఁడి, యం  
దుఁ గటకాదిభూపాచయంబువోలె ౧౭౬
- చ. అరయఁగనిం ద్రియాశిష్యయంబులవెంట నెయిటి వ్యాసృత  
స్ఫురణముఁజెంద వాత్సకదిసోకె నటంచుఁ దలంచుబాలిశో  
త్కరము ఘనాఘనప్రతి గ్రన్థనఁబాతెనువేళఁజంద్రుఁడుం  
బరువిడునట్ల చూడఁబడుభంగి విదేహమిందరాధిపా. ౧౭౭
- గీ. ఆత్మచైతన్య మవిరత సూత్రయింది, తనుచునఃప్రాణబుద్ధు లెంత  
యు స్వకీయ, కార్యములయందు పర్తింపుఁ గమలమిత్రుఁగనినిజా  
ర్థంబుల మెలంగుచునుజులట్ల. ౧౭౮

- క. కామేంద్రియగుణకర్మని, కాయం బవివేకమునను గాంతురు చిత్తాన్వ  
మేయ మగు బ్రహ్మమందున, నాయంబరమందు నీలతాదులుపోలెన్.  
గీ. పార్థివోత్తమ మానసోపాధిక ర్మ, తాదిగుణతతి గల్పిత మయ్యె  
నాత్మ, యందుఁ జందురునందున సంబుచలన, ముఖ్యగుణసముదా  
యంబువోలె నరయ. ౧౮౦

న. ఇచ్చయు కాగంబును సుఖంబును దుఃఖంబును బుద్ధియందుఁ  
గలవు. తద్విలయం బగుటంజేసి నుషు ప్తియందు లేకుండు నట్లగుటవలన  
నీసంసారింబు బుద్ధినిష్ఠయై యగుంగాని యాత్మనిష్ఠగాదు భానునకుఁ  
బ్రకాశంబును దోయగుటనకు శైత్యంబును జండునకుఁ బ్రసాదంబును  
వీతిహాస్యనకు వేడిమియు నుప్రసిద్ధంబైన తెఱంగున నాత్మకు సచ్చి  
దానం న నిత్యనిర్మలత్వంబు నవభావంబగు. ౧౮౧

ఆ. అరయ నాత్మసచ్చిదంతంబు బుద్ధిన్మ, త్రియును రెండఁ గూర్చి  
తెలివిగల్గు, వాఁడవోలె దేహి బహుళావివేకంబు, చేర బ్రవర్త  
నంబు నేయు నధిప. ౧౮౨

సీ. బుద్ధికి బోధ బుద్ధిన్మ విక్రీ, ను యాత్మకు లేకుండు నఖిలమలము,  
తా నెఱింగియు దేహధారి జ్ఞాతము వ్రష్ట నయచు మోహించుద్రా  
ఁడిహినిఁ గాఁగి, గనుఁగొనుకై నడిఁ దన్ను జీవునిఁగాఁగ భావిం  
సంసారి భావముల జెందు, నేను జీవుఁడఁ గాను మేనిసంబంధంబు  
బంధురేంద్రియకాలబాంధవంబు,

ఆ. ప్రజ్ఞతోడిపాత్తు భావంబుతోడి చుట్టటిక మంతలేక పరఁగువాఁడ  
నీశ్వరుండు నయచు నిట్లు చింతించిన, భవభయంబులెల్లఁ నాయు ననఘ.

ఆ. జడనునోహృషీకసంఘాతంబు లెంతయును గొప్పవలనఁ దా న్వ  
యంప్ర, కాశుఁడయ్య నాత్మ ఘటములోఁబలిదీప, శిశివోలె దోఁ  
చు నలఘులేద. ౧౮౩

ఆ. బోధగూఢకత్వమునఁ బొల్చునాత్మకు, బోధమైన యస్య బోధవలనఁ  
గార్యమేమి సంప్ర, కాశదీం బన్య, దీపవాంఛ యిమనె భూపతిలక.

సీ. క్ష్యాతిగా 'నేతి నేతీ'తి వాక్యంబుల చేత నుపాధిని పేదకృత్య  
మొనరించి నట్లుండై యుత్తిమివేదభాషితమహావాక్యసంసేననంబు  
వలన విద్యాహార వై భవప్రాప్తుండై యాత్మపరాత్మకై క్ష్యంబు గాంచి  
చతురాత్మకుఁడు పునర్జన్మరహితశాశ్వత బ్రహ్మసవినోనంబు నలుపు

గీ. నరయ నావిద్యకంబు దేహాదికంబు, దృశ్య మిదియెల్ల బుద్బుద రీతి  
నాశ, మొందు నేతద్విలక్షణ తోడ్జ్వలుండ, ననెడుచందంబు విద్య  
చే నధిగమించు. ౧౮౬

వ. నేను దేహంబుకంటె విలక్షణుండఁ గావున జన్మంబును జర  
యును వృద్ధియుఁ గార్భ్యంబును లయంబును మఱియు నెల్లవికారంబు  
లును నాకు లేవు. నేను గర్భేంద్రియజ్ఞానేంద్రియంబులకు నవిషయుం  
డఁ గావున శబ్దాదివిషయంబుల తోడినాంగత్యంబు నాకు లేదు. నేను  
మనంబునకు నగోచరుండఁ గావున సుఖంబును దుఃఖంబును రాగంబును  
ద్వేషంబును భయాదినంబును నాకు లేవు. వేదంబులవలన నప్రాణం  
డనియు సమనస్కుండనియు నిత్యశుద్ధబుద్ధున చ్ఛిదానందస్వరూపుండని  
యు నాత్మ రూపకంబును నట్లుగుటంజేసి. ౧౮౭

సీ. నే నిర్వికల్పుండ నే నిర్వికారుండు నే నిరాకారుండు నిర్గుణుండ  
నే నిరంజనుండను నిష్క్రియుండను నేను నిత్యముక్తుండ నేను నిర్మ  
లుండ, నే నిరానాయుండను నే శాశ్వతుండను బహుడను నే నిగుస  
ద్రవుండ, నే నవిచింత్యుండ నే బరిపూర్ణుండ భావం నే నిగుపా  
ధికుండ,

ఆ. నాకనంబువోలె చక్రగుండును సంచ్యతుండ నేను నిత్యశుద్ధుండ నని,  
తనను నిశ్చయించిన నదానందపౌశ్యంబుఁ గాంచి యొప్పు య  
తివరుండు. ౧౮౮

వ. వెండియు నఖండంబును సర్వసగుంబును నిస్సంగంబును నఖ  
లబహిరంతర్లతంబును సచలంబును నానందంబును నిత్యంబును సత్యం  
బును సద్వయంబును జ్ఞానంబును ననంతంబును శాంతంబును నగుబ్ర  
హ్మంబు నేన యని విద్వాంసుండు నిశ్చయంబుగలవాడగు. ౧౮౯

శా. ఏవంరీతి నఖండభావమునఁ దా నెంతేని దీపింప'బ్ర  
హ్మైవాహం బహుమీన బ్రహ్మ' యనునాత్మానూఢి చేత న్నవి  
ద్యావిక్షేపవికార మెల్లనా నిరస్తంబై చను న్భేషజ  
ప్రావీణ్యంబున వ్యాధిసంఘము హరింపంబుచేచంబునన్.

చ. దశమగ నష్టగల్గిన బుధప్రసవం డితరప్రసూయను  
స్థలసముపస్థితుం డగుచు శాంతమనంబున నొప్పి యింద్రియం  
బులవిషయ ప్రసంచమును బొల్పింపఁగించి తనర్చి వాంతుండై

తలఁపు ఘటించి యొక్కనిగ ధ్యానముసేయు ననంతరఁగాఁ దనున్.

శా. వోయిమంబందున నిండియుండుక్రియ నానోపాధిగుండై పరం  
ధామం డైన రమామనోహరుఁడు తత్తద్భూతిభేదంబులన్  
భూమిఁగా బహుభిన్నమూర్తియుతుఁడుం బోలె నెవ్వలుంగొందుని  
స్థిమోపాధిలయంబుగల్గినను వాఁడెల్లొందు నొక్కండై యై. ౧౮౨

క. నానోపాధిసతంబున, నానావర్ణాశ్రమములు సలి జలమందున్  
నానారసవర్గాదివి, తానమువోలె స్వీకోపితము లగు నధిపా. ౧౮౩

మ. భువిఁ బంచీకృతకాశ్యపీముఖమహాభూతోఽభవంబు న్బురా  
భవసంబంధికబంధురస్రకటదుర్భావ్యక్రియాసంచితం  
బు విలోకింపఁగ న్నూలదేహ మిది సద్బుద్ధుల్బుద్ధు ల్బుఖసా  
ఖ్యవిధానాస్పదభోగజాలసవనం బం ద్రుర్వరానాయకా. ౧౮౪

శా. పంచప్రాణునోదశేంద్రియకలిప్రజ్ఞానమతలబునై  
పంచీకృత్యసవాత్తభూతమిథసంపకోద్ధతంబై మహా  
పంచల్లింగసమాఖ్యఁ జెప్పఁబడు నూత్నొంగంబు నిద్రేహికిన్  
జలచదోగసమూహసాధనముగాఁ జచ్చింతు రాకృత్య ల్బుభిన్.

స. అనాదియు సనిర్వాచ్యంబు నై సమాయ కారణోపాధియని  
సెప్పంబడు నేతదుక్తోపాధిత్రితయంబుకంటె భిన్నుండయిన వానిఁగా  
నాత్మ నెఱింగి బుధజనాగ్రేసరుం డవ్యగ్రసుఖం బనుభవించు నాత్మ  
నిత్యశుద్ధుండయ్యను నీలవీతాదియోగంబున నిర్మలంబైన స్ఫటికోప  
లంబునకుఁ దదాకారంబు దోచుపగిది మనోమయాదికోశపంచకభేదం  
బువలనఁ దత్తద్రూపంబులు గలవాఁడుంబోలె వెలుంగు నప్పరమపురు  
షుండనారతుండు సర్వబహిరంతర్గతుండయ్యను నెల్లెడలఁదోచక న్వ  
చ్ఛంబులైన జలాశయచంద్రోపలవర్షణాదుల యందలి ప్రతిబింబంబు  
చందంబున సద్బుద్ధులయందుఁ బ్రకాశించు. ౧౮౫

సీ. అఖలంబు నగువిశ్వ మాత్మయందునఁ బ్రవిలాపించి బుద్ధివిలాస  
మొప్పు, గడఁగి నిర్మలమైన గగనంబుపోల్కి నెల్లప్పుడు నొకనిఁగా  
నాత్మఁ గాంచి, నామగూపాదినానాభేదకలితసర్వప్రసంచంబును  
నఱకపాలు, చేసి తత్త్వజ్ఞాన సిద్ధిఁ బొందినవాఁడు పరిపూర్ణుఁడును ని  
త్యభాసురుండు,

గీ. సచ్చిదానందమయుఁడునై స్వస్వరూప, దృష్టిఁ దప్పుక విధిముఖ్య  
దివిజలకును, దలఁప దుర్లభమెద్ది యన్నెలవుఁ జెందు, మతియు విన  
నయ్య చెప్పెద మానవేంద్ర. ౧౯౭

గీ. జ్ఞాన మనియును జ్ఞేయంబు జ్ఞాత యనియు, నాత్మయందు సభేద  
మింతైన లేదు, తతచిదానందరూపకత్వంబునలనఁ, మాకుఁ దాన  
ప్రకాశించు ననవరతము. ౧౯౮

సీ. అత్తైఱంగున నిజాత్మాగణిముందున సనకసత్యధ్యాన మనెడి సుధన  
మున సంభవించిన ఘనతరావగతిశిఖాతతిచేత సజ్జాననాస్త  
ములఁ గాల్చి పెంపెక్కుబుధుఁ డైనవాఁడు బోధానుభవబింబోద  
యంబుచేతఁ, దనుమను గాఢాంధ తనసంబు ముచ్చుకఁ బరిహృత  
మైనచో భానుమంతుఁ,

స. ఉపగ నాత్మ తానె యూవిర్భవించి యొప్పారు నిష్ఠఁ బొత్తనట్టిరా  
యిఁ, గాంచి పురుషుఁ గలంచుఁ గంపించుచుగిది బ్రహ్మంబు జీవుఁడ  
నుచు నజ్ఞుఁ డెన్ను. ౧౯౯

వ. శిలారోపితపురుషభ్రాంతి సశించిన శిలను శిలయగా నెఱుం  
టకై వడి నేను గర్తను నేను భోక్త నివియెల్ల నాయవియయనుజీవభ్రా  
ను యభ్రాకునుమంబైన నాత్మ నాత్మఁగా వచలోకించు నెప్పుడు సర్ప  
కమపురుషుం డెల్లెడల నిండియున్నవాఁడయ్య నవిద్యావశంబున నప్రా  
ప్తుండుఁబోలె దోఁచు సంసారంబునకు మూలకారణంబైన యవినయ  
సశించిన విస్మృతంబైన కంఠాభరణంబుచందంబున నాత్మయహృద  
య సంపుల్లమానసద్వందశకర్ణికాంతరాళనిరంతర నితాంతదేదీప్యమా  
నుం డగునవాప్సదేవుం డనలోకింపంబడుఁ బరమతత్త్వస్వరూపానుభ  
వంబున నుత్పన్నంబయినజ్ఞానం బజ్ఞానంబును బోధించు సాధుజనచక్ర  
వర్తి యగుమహాత్ముండు తనయందు జగంబులను జగంబులయందుఁ  
డనను వెలుంగునట్ల కుదురుపఱచి జ్ఞాననేత్రంబున సర్వంబు నాత్మఁగా  
నీక్షించు. ౨౦౦

సీ. తానె సర్వము జగజ్జాతంబు దనకన్న నణుమాత్రమైన నన్యంబు  
లేదు, ఘటనమూహము మృత్తుకన్న భిన్నంబానె యట్ల యెల్లయు  
నాత్మ కనుచు యోగి, యుత్తముం డుక్తపూర్వోపాధిగుణముల

డిందించి సచ్చిదానందధర్మ, కత్వాతిశయమున గణుతింప భ్రమరః  
టన్యాయ మొప్పుర ధన్యుఁ డగుచు,

ఆ. మతియు నిత్యము క్తి మహనీయుఁ డగుచును, మనుజుడేవపూజ్య  
మానుఁ డగుచు, నెల్లసంశయములు డుల్లినవాఁడయ్యు, మహిఁ ద  
నర్చుచుండు మాసవేంద్ర.

౨౦౦

ఆ. మోహమనునముద్రమును చాటి దేవేషరా, గాదిరాత్రిచరుల హ  
తులఁజేసి, యాత్మ యనఁగఁబరఁగు నారామచంద్రుండు, శాంతిసీతఁ  
బొంది పౌఖ్యమొందు.

౨౦౧

నీ. అనయంబు బాహ్యసుఖాన క్తి నెడిలించి వితతాత్మసౌఖ్యనిర్వృతతఁ  
గాంచి, కలశంబులో నున్న సల్యదీపమువోలె భాసిల్లుయోగి యు  
పాధిసంస్థఁ, డయ్యుఁడనర్థంబు లంటఁడు గగనంబు చందంబునను  
సర్వశాస్త్రవేత్త, యయ్యు నూఢాత్మకుఁడట్ల చూడంబడు నాన క్తి  
లేనివాఁ డయ్యుఁడ బవను,

గీ. భంగిఁ దాను జరించు నుపాధిలయము, గలుగఁ గడనిర్విశేషంబుగాఁ  
బరాత్ము, నందుఁ బొందుజలంబు నీరందుఁ దేజ, మందుఁ దేజంబు  
గలసి నట్లనిఘుచిత్త.

౨౦౨

వ. యల్లాభంబుకన్న నితరలాభంబును యత్సఖంబుకన్న సధికసుఖం  
బును యద్దానంబుకన్న నితరజ్ఞానంబును లే దదియ పరబ్రహ్మంబు  
మతియును.

౨౦౩

నీ. దేనిఁ జూచినఁ బరదృశ్య మింతయు లేదు తా నెద్దియైన నుత్పత్తి  
లేదు, దేని నెఱింగిన జ్ఞానేతరము లేదు నదియె బ్రహ్మంబుగా నర  
యు బుధుఁడు, మతియును జెప్పక మాసవేత్సర విను తిర్యగూర్ధావ  
ధఃప్రదేశపూర్ణ, నుప్రమేయంబును ననుచమానంబును సచ్చిదానం  
దలక్షణము సర మ,

గీ. నంత మేకంబు నిత్యంబు నద్వయంబు, నన్యయంబు నఖండంబు  
నప్రతర్క్య, మగునదియె బ్రహ్మ మనుచు మహానుభావుఁ, డాత్మఁ ద  
లపోసి నుఖయించు ననవరతము.

౨౦౪

మ. అఘదూరాత్మక చెప్పెన న్విను మఖండానందలక్ష్మికళ  
త్రణున్మానందలవాశ్రితత్వమున నారం దారతమ్యంబునఁ

మఘవత్పద్మ భవాద్విదై పతము లానందాత్మ్యై యౌషి రె

ల్లఘనుల్పారవకశ్యపాంగిరసనూర్కంజేయముఖ్యుల్యైసన్. ౨౦౬

ఆ. అఖిలవస్తువితతి యఖిలంబు లగువ్యవహారములును జిత్తిచున్వీతంబు లగుట సర్విక్షీరారంధ్రునఁబోలె నన్వీగత మాత్మ్యగుచు నీగడు నధిప.

నీ సూలంబు గా దెద్ది సూక్ష్మంబు గా దెద్ది ప్రాస్యంబు గా దెద్ది యరసి చూడ, దీర్ఘంబు గా దెద్ది ద్విజరాజదినరాజ శిఖిమధ్యగతమయి చెలువుఁ జూపు, నయ్యది దేనిచే నెల్లజగంబులు దీప్యమానము లగు గోప్య మెద్ది, వెల్పులలోన ససల్పతరంబుగా నిండ్లారునెద్ది యఖిలంబుమెద్ది,

ఆ. యనలుచేఁ బ్రతస్తు మగులోహపిండింబు, చందమున సమస్త జగము దేని, వలన నెలుఁగుచుండు సర్వభూతరం బెద్ది, యదియ బ్రహ్మ మనఁగ నతిశయిల్లు. ౨౦౮

చ. పరఁగ జగద్విలక్షణము బ్రహ్మము తత్పర మింత లేదు భాస్కరకరజాలమట్ల యటు గల్గిన మిథ్యయె యెన్నిభంగులఁ బరమవివేకసంపదలఁ బాల్పడి జ్ఞానము సభ్యసించినఁ

దిరముగ నాత్మఁగాంచి సుఖదీపతా లయ్యెరఁగార్యపుంగవుల్. ౨౦౮

ఆ. జ్ఞాననేత్రుడై స చతురుడగుఁ నజ్ఞాననేత్రు డెట్లు సర్వగమయి నట్టియాత్మఁగాంచు నగధుండులోక బంధువుఁ జూడఁగలఁడనుతచరిత్ర.

గీ. దృఢతర శ్రేణాదికోద్ది ప్తమైన, జ్ఞానశిఖిచేతఁ దప్తుడై సర్వ మలవి ముక్తుడై శాతకుంభంబు పోల్కిఁ దాను, సంప్రదీపించు జీవుండు జనవరేణ్య. ౨౧౧

క. హృదయాకాశోదితుడై, సదమలబోధాంశుఁడాత్మ చండికరుడు భీ ప్రదతమ నుడఁగించిజగ,ద్విదితంబుగ నెల్లయెడల వెలుఁగుచునుండున్.

క. అని పరతత్త్వేనుధారన, మును జెవులం జల్కుటయును భూవరుడు ముదం,బున నొప్పె సనియు గంగా, తనయుం డిట్లనుచు ధర్మతన యున కనియెన్. ౨౧౩

మ. ధరణీనాయకుఁ డత్రైతింగునను వైధాత్రుం బ్రసేవించి తత్పరతత్త్వామృతమాధురీ స్రవిలసద్భాషానుధావర దుస్తరసంసారదవానలోపశముడై సంప్రీతితోడ న్నను స్కరణంబు ల్పది నేలు తాపనునకుం గావించెన్మద్యత్క్రియఁ.

చ. మునినర మీరు సెప్పిన యమోఘపరాత్పరతత్త్వభావమిం

పెనయ నెటుంగ నిమ్మనుజు లెంతటివా రన భక్తికారణం  
బనుపనుమోక్షదాతలగు సంబుజనాభశివాకళత్రపా  
వనచరణంబులం దిడిన భావము భక్తికిఁ గారణంబగున్. ౨౧౫

చ. హరిహరభక్తిలేశమున నందఁగఁపచ్చును జ్ఞానవైభవ  
స్ఫురణము దానిచేతఁ గడుబొల్పెనఁగ న్విను తిర్యగాదులున్  
బరమపదంబుఁ బొందునఁట పార్థివశేఖర దుర్లభంబె యీ  
నరులకు విప్రముఖ్యులకు నాకును నీకుఁ జలంపఁగా మదిన్. ౨౧౬

క. సర్వాస్థలయందును, సర్వేశ్వరు లఖలగతులు సత్తామాత్రుల్  
సర్వజ్ఞులైన శేశుని, శశ్వో భజించి మోక్షసంపదఁ గనుమీ.

క. అని మునినాథుఁడు సెప్పినఁ, దనలోఁ దాఁ గొంతనడి కృతధ్యా  
నుండై, యచుఁమచినమృతవారాశి నిమగ్నుం డగుచు రాజశేఖ  
రుఁ డెలమిన్. ౨౧౮

న అనుభవజ్ఞుఁ డగుటంజేసి పరమానందకందళితహృదయార  
విందుం డగుచు నమ్మనిపురందరునకు ననేకసంపదంబులుసేసి మహాత్మా  
భవదీయసహనీయకగుణాకటాక్షవీక్షాసుధాధారలచేత ఘోరంబయిన  
సంసారానాంబులఁ జల్లార్చి కృతాన్యంకనైతి ననుచు మఱియుం బలు  
దెఱంగులఁ బ్రార్థించి సరిమాన్యదాత యగునస్థిగుని వీక్షించి వేష్యులి  
గురొత్తఁ దనభురంబునకుంజని నిరంతరసహజసమాధిసౌఖ్యసంపన్నుం  
డును విద్యన్ముతుండు నగుచు నన్యేలలోఁ డుండె నని చెప్పిన. ౨౧౯

మ. విని కొంటేకుకులాగ్రగణ్యుండు మనోవిరూపసంతోషలో  
చనయుగ్మఃపలహన్ బాష్పకణశిశ్నుర్నియో యొప్పి శాం  
తనపున్ దేవధునీకుమారుఁ గని యువ్యచ్ఛక్తిమై మ్రొక్కి త  
న్లునత శ్రవేన్ద్రణశ్వేముఖ్యగుణము ల్దా సన్నుతించె న్నడన్. ౨౨౦

శా. శ్రద్ధాభక్తిసమన్వితోత్తమపదాచారప్రవీణార్యసం  
శుద్ధాత్మోనివాస వానవిభుక్తౌభృచ్చయచ్ఛేప  
న్నద్ధాదిత్యవరా నరాగవిదన ఖోదీధ్రవాణీశసం  
పద్ధారంధరచిత్త చిత్తభవగూర్జ్రీవిలాసోద్భవీలా. ౨౨౧

క. కర్మారుణచంద్రాంబక, కర్మోద్భవముఖ్యమునినికాయస్తుత్యా  
కర్మనిభగంజనజ్ఞన, కర్మాంబుధిసోమ గామ ఘనరుచిధామా.



మాలినీవృత్తము.

అజముఖదివిజార్చ్యాయార్చ్యలోకై కచర్చ్య  
కుజనరిపునిరాసా కుందమందారహాసా  
త్రిజగదననశీలా దీనలోకై కపాలా  
విజితవిషయజాలా విశ్వసంస్తుత్యలీలా.

౨౨౩

గ ద్య ము.

ఇది శ్రీమదపరోక్షీకృతబ్రహ్మజ్ఞాన రామబ్రహ్మ గురుచరణారవిందసే  
వాభినందిత హృదయనదమలవిబుధజనజలనిధిన్ముగాంకవేంకట  
జోగితనూజ నై జకవితావిలాసనిరచితానేకవేదాంతప్రబం  
ధప్రదానప్రముదితసీతాకాంత యాముజాల శేషాచలా  
చలాలేఖరోహిణీకాంతప్రణీతంబయిన శ్రీ వసిష్ఠజనక  
సంవాదం బనాఁబరఁగు సరత త్త్వీసముద్రంబను  
వేదాంత ప్రబంధంబునందు సర్వంబును  
త్థ తీ యా శ్వా స ము

ఆ. వసుధఁ గ్రోధినామ వత్సరంబున మాఖ  
బహుళవిదియవఱకుఁ బరమత త్త్వీ  
సింధుసూపమైన గ్రంథంబు రచియించె  
యాముజాల శేషయాఖ్యనుకవి.

వ సి ష్ఠ జ న క స ం వా ద ము,

స మాప్త ము.











